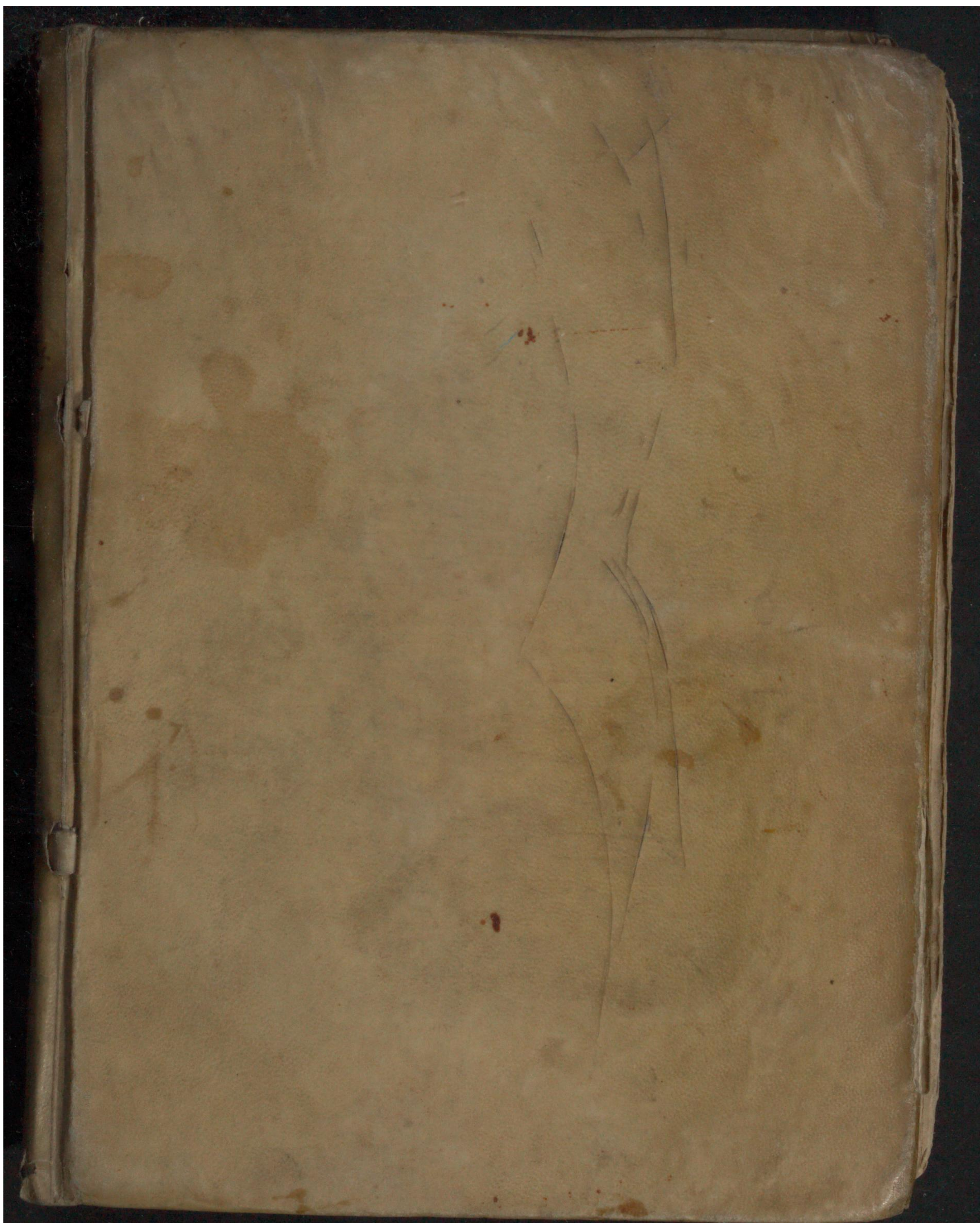
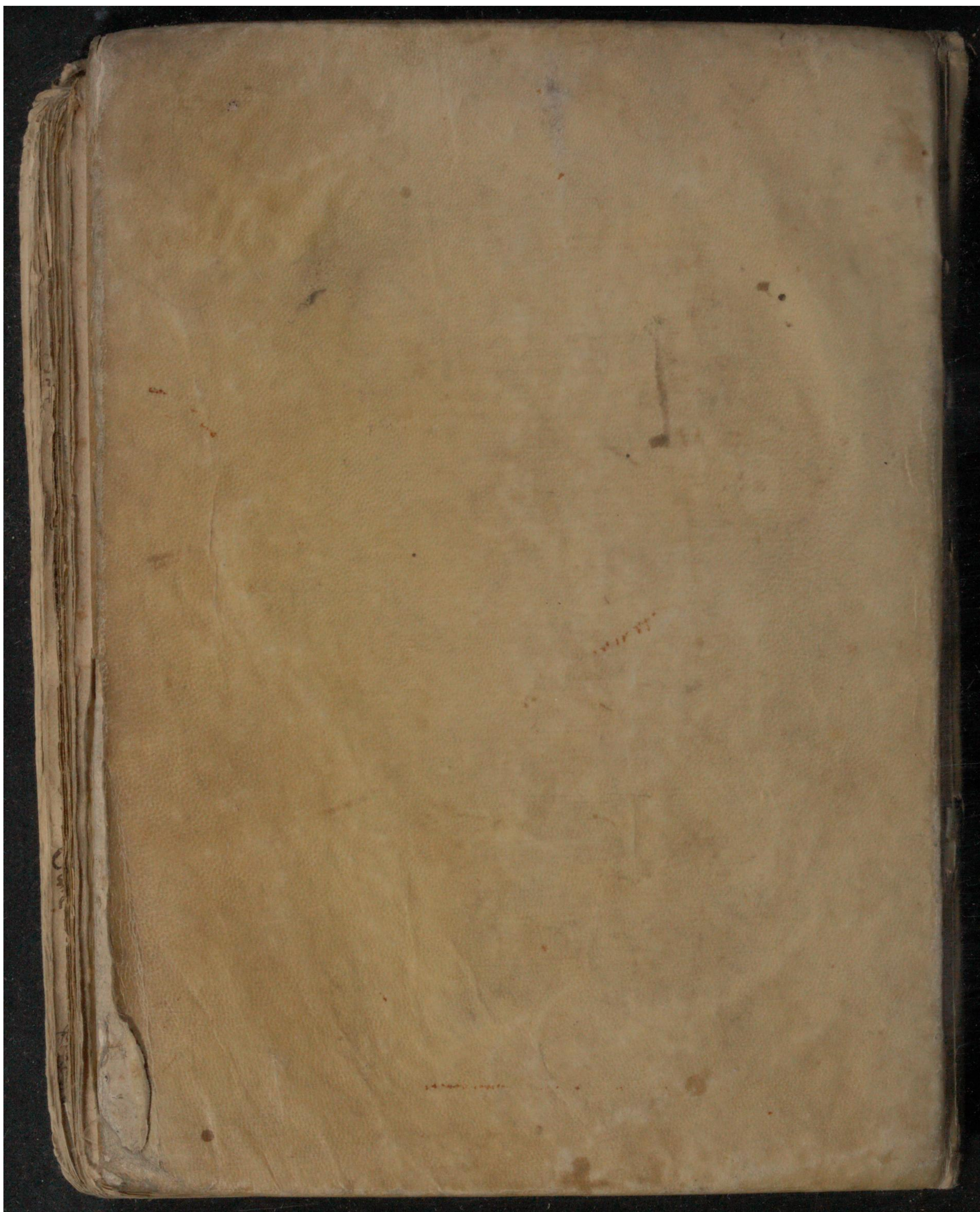

393
G-2

libri annotati

Jan Lamberts Ten
Cate ook Selkens
den Doon Souren

Andries Zuchar
en
Margareta Brommers
Hoebrinks
Menninks

125
50 - : -
41 - 13 - 5 1/3
91 - 6 - 10 2/3

'T Boek van Resolutien

Kerkhof Maandag
de 11. overgegeven

Jan van Cleveld
Cw
Jan Grimmont

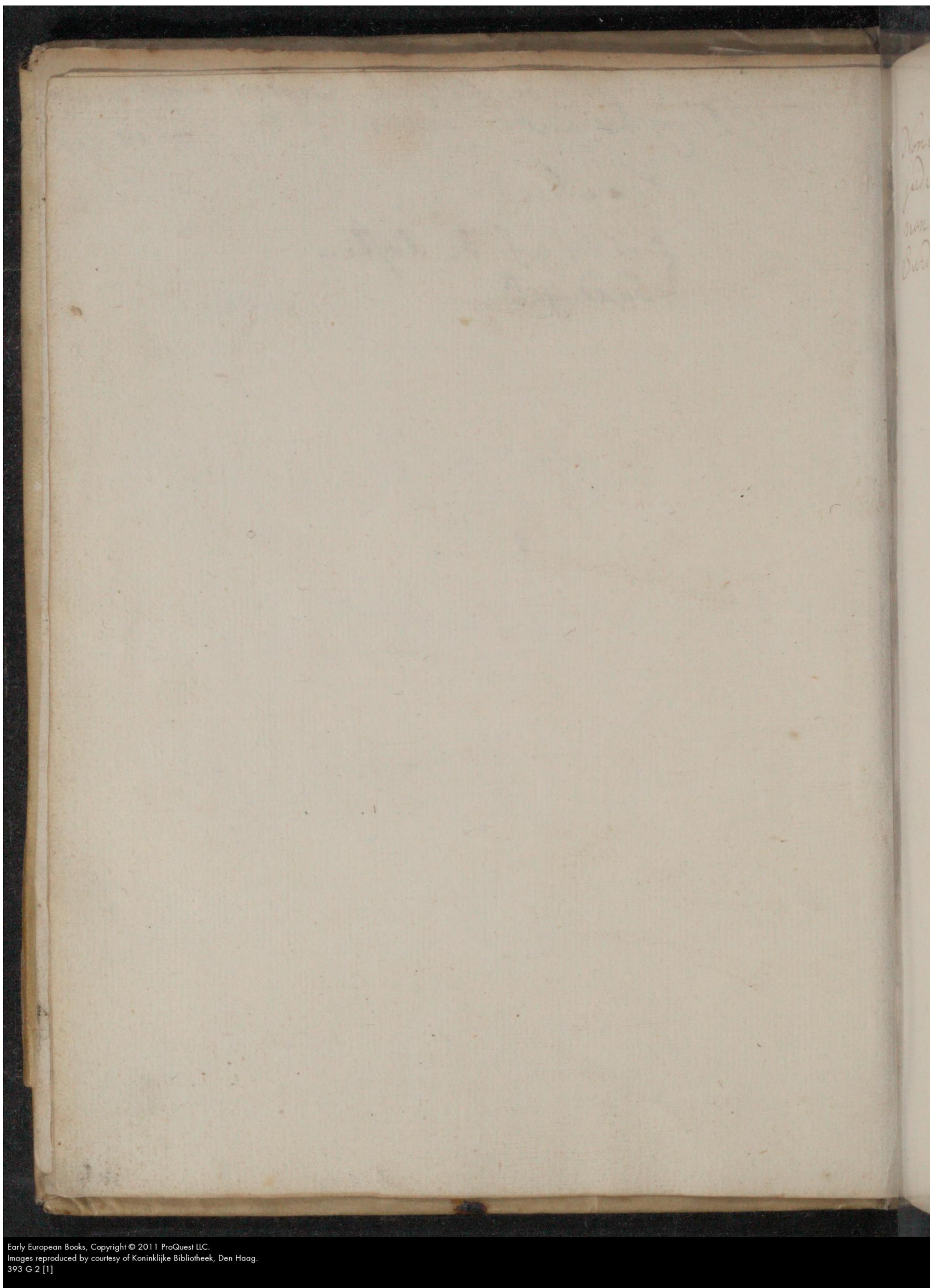
125 - : -
41 - 13 - 5 1/3
83 - 6 - 10 2/3

de ſchalfsch: wegens waſ-penn

Noy te ontf: omor. . 353 — 10 — 1

boeksen..

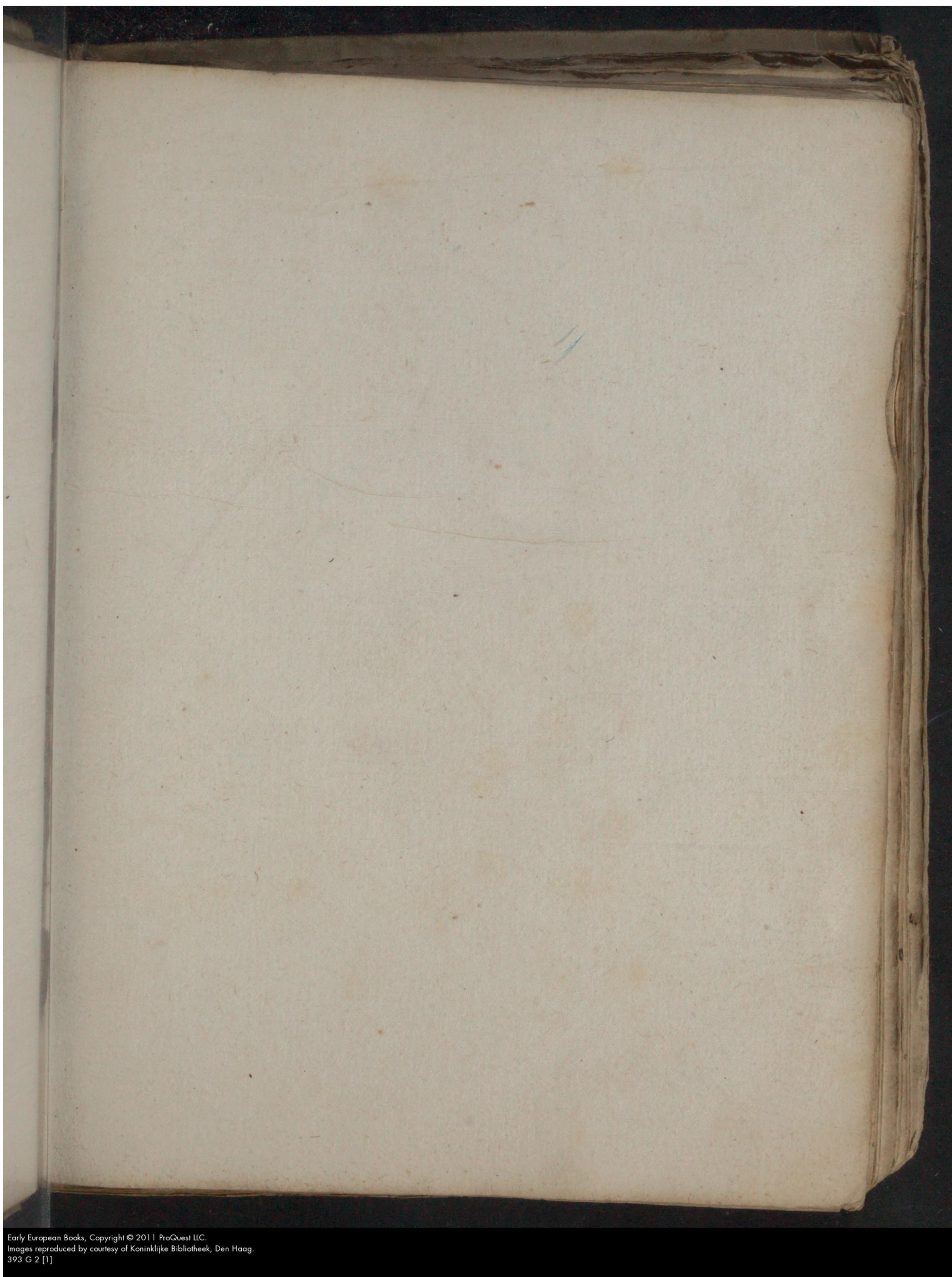
{waer af de koſten.
{Saad-geld.

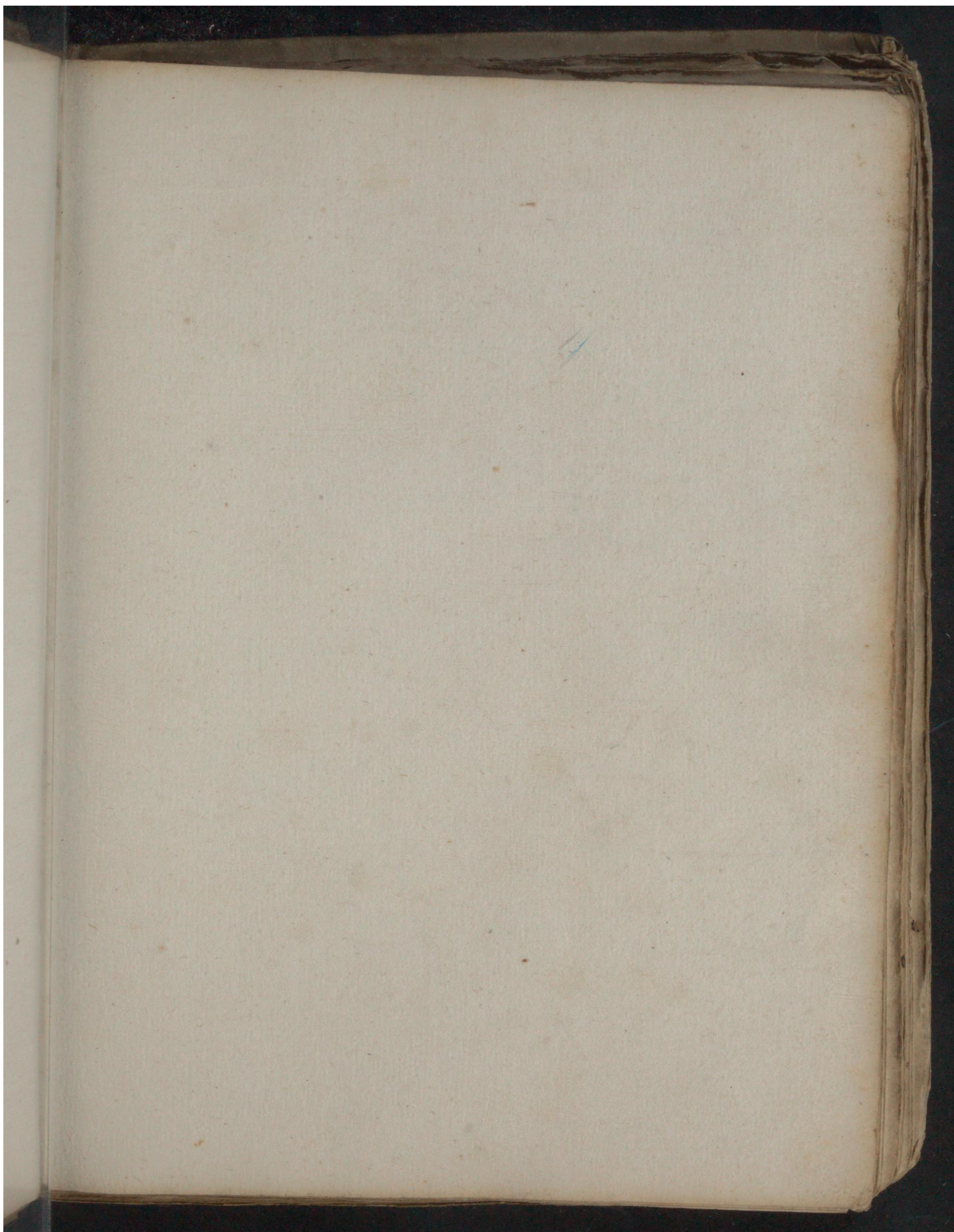

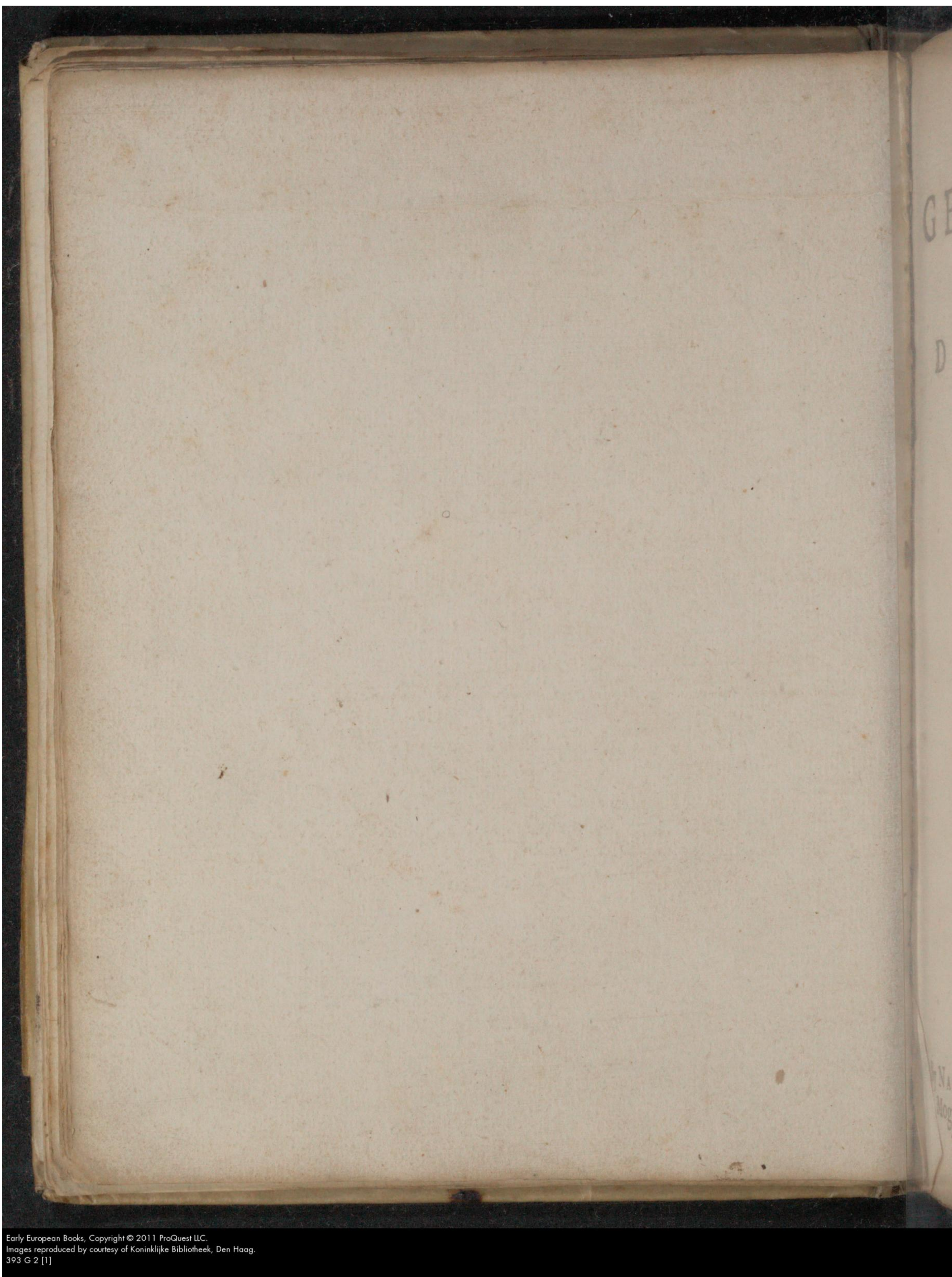
Non entis et non apparentis idem est
judicium, et paria sunt rem non esse et
non apparere. l. 71. D. De contrah. empt.
Sard. Dec. 306 num. 13. et consil. 377 n. 23.

Jan Henrixen Bac
ker 24

5325 Lijsbet Wolters.

RECHTEN
Ende
GEWOONTEN
der Stadt
DEVENTER.

Ex libris Arn. Rouse.
Everh. Rouse

Tot DEVENTER,
By NATHANAEL COST, Drucker ordinaris der Ed: Mog: Heeren Staten van Over-Yssel. Anno 1644.
Met Privilegie.

ALSO over deſer Stadts Rechten, in den jare 1486 beſloten, door verloop van ſo menichfoudige jaren, vele donckerheden, mis-duydingen, ende verſcheyden verclaringen, en daer door vele rechtsvorderingen dagelijcx waren voorvallende: Dat mede vele nieuwe verclaringen eñ ordonnantien in verſcheyden Stadts Boecken waren geteyckent, den meeſten Ingeſetenen onbekent; waer door over het bewijs van verſcheydene ſtrijdige gewoonten by partyen groote ondraghelijcke koſten wierden ghedaen; zijnde noodich geweeſt hier op een

 vaſten

vaſten ende ſekeren voet te beramen, ende allen Ingeſetenen bekent te maken, ten eynde alle Gerichten, Secretarien, Advocaten, ende alle ſtrijdige partyen ſich daer na ſouden hebben te richten: So iſt, dat Schepenen ende Raedt met gevolgh der Geſworene Gemeente, tot wechneminge van alle donckerheden, ende verclaringe van alle ſtrijdige couſtuymen ende gewoontheden, haer Stadt-recht op 't nieuwe hebben doen inſtellen, ende voor een vaſte onverbrekelicke Wet beſluyten, om van nu voortaen in alle leden by een jegelick onderhouden ende naergekomen te worden. Laſtende ende bevelende dienvolgens allen haren Ingeſetenen, ſich van nu voortaen daer na te reguleren *Ita*

publi-

publicatum 30. Martij A°. 1642. *Coss. Lict. Donckel, & Hemert.*

Ass: Strockel Secret.

Als wanneer de Regieringe deser Stadt bestonde uyt navolgende persoonen des Rades, ende van de Gesvoorene Gemeente.

SCHEPENEN.

Everhard Rouse.
VVilhelm Marienburgh I. V. D.
Adriaen van Bockholt.
Iellys Nylant I. V. D.
Gerhard Donckel I. V. L.
David Scholier.
Bernhard Iaspers.
Gysbert van Hemert.
Peter ter Smitten.
Sibert van Bockholt.
Ian van der Beeck.
Ian van Gesscher.

RADEN.

Ian Sticke I. V. D.
Ryckman Heydentryck.
Roeloff Hermansz.
Lambert Quadacher I. V. L.

Vande

POLSTRATE.

Ian ten Rade
Henrick Iordens
Nicolaes van Bockholt
Henricus Nylant I. V. D.
Cornelis Hagedoorn
Andries de Wilde.

WATER-STRATE.

Bitter Dapper
Derck Boelen
Abraham van Suchtelen
Ian van Duyren
Iooſt Hagedoorn.

NOORNBERG-STRATE.

Lambert Adams
Matthijs Daems Henricß.
Steven van Remen
Herman van Deth
Ian Menninck
Arent Arents.

ENGE-STRATE.

Ian van der Beeck, ſenior
Marten van der Cappellen
Gerrit van Deth
Matthijs Gerrits
Henrick Scherff
Ian Arents.

BISSCHOP-STRATE.

Henrick Vreſewijck
Henrick Reefß
Gerrit Arents
Henrick Ooſtendorp

Albert Plate
Roeloff Iacobsz.

OVER-STRATE.

Lubbert Nylant
Adam van Ahuys
Henrick Steenberch
Ian Roever
Albert van der Colck
Marten Boelen I. V. D.

BERCH-STRATE.

Gerhard Hiffinck
Gerhard Marienburgh
Iacob ten Nuiel
Ian van der Schrieck I. V. D.
Gerhard Iordens
Abraham Gerrits
Gerhard Weddæus.

ASSEN-STRATE.

Gerhard Iacobs
Conrad Nylant
Gerhard Cuyper
Cosman Thymans
Ian van Marckel
Ian Oostendorp.

Eerste

Eerste deel.

TITULUS I.

Van Burgermeesteren / Schepenen ende Raden.

I.

DE Regieringe der Stadt Deventer ende Bedieninge der Justitie / bestaet by twaelf Schepenen ende vier Raden / dewelcke jaerlijcx op dach Petri door de Geswoorene Gemeente gekoren worden.

II.

By de twaelf Schepenen wort op dach Petri het geheele jaer met lottinge in ses deelen gedeelt / alsoo / dat twee Schepenen / een out / ende een jonck Schepen / als Burgermeesteren in der tijt / twee maenden in regeeringe zijn.

III.

De Heeren Burgermeesteren inder tijt sullen alle Stadts Gerichten neffens de Schulten Bancke waernemen / alle Stadts brieven ontfangen / alle voorvallende klachten / soo wel Burgerlijcke als pijnlijcke aenhooren / ende als de noot sulcks vereyscht / de aenwesende Schepenen ende Raeden doen verbaeden.

IV.

De Heeren Burgermeesteren inder tijt sullen in alle vergaderingen des Rades eerst voorstellen het gene by deselve voor te stellen is / ten waere by de andere Raetspersonen over saken geen uytstel lijdende / oorlof wierde versocht.

V.

De Heeren Burgermeesteren inder tijt sullen goede voorsorge dragen / dat in alle andere vergaderingen des Raedes jegelijc Schepen ende Raetspersoon op sijn gestelde plaetse/ ende op sijn rechte beurte met behoorlijcke sedicheyt sijne meyninge voorstelle/ sonder malkanderen in de woorden te vallen.

VI.

Wanneer eene der Burgermeesteren inder tijt nootsakelijck soude moeten upt der Stadt zijn / sal alsdan een ander Schepen/ die naest in de keur volgt/ des afwesenden plaetse betreden.

VII.

Niemant sal tot Schepen ofte Raedt gekoren worden/ hy zy ses jaeren een beseten Burger der stadt Deventer geweest.

VIII.

Die tot Schepenen ende Raden gekoren worden/ sullen binnen Deventer zyn ge-erbet/ ende daer beneffens redelijck gegoedet.

IX.

Tot Schepen ofte Raedt sal niemant gekoren worden die eens anderen Heeren gesworen Raet zy/ ende so jemants/ gekoren zijnde/ sulcx versweege/ sal datelijck van den stoel des Rades versteken zijn/ ende staen tot Claringe van Schepen ende Raedt.

X.

Die tot Schepen of Raedt / ofte ter gesworen Gemeente op Petri dach gekoren zijnde/ sulcx weygerde / denselven sal men vervolgen / soo lange hy binnen Deventer goet is hebbende / ende so hy dan vluchtich wierde/ sal hy de plaetse des Raets noch der Meente nimmermeer besitten / noch binnen der Stadt of der selver vryheyt woonen.

XI.

XI.

Vader ende Soon / ofte oock twee Broeders sullen niet te gelijcke inden Raede wesen.

XII.

Rechts-geleerden / so tot Schepen ende Raedt gekoren zijn / sullen in saken van justitie den Ingesetenen ofte uytheymschen voor de hooge Bancke niet mogen dienen.

XIII

Die inder Stadts goet sit / ende verwonnen zijnde / sijn schuldt niet betaelt ten tijde als hy te doen schuldich ware / sal noch inden Raede / noch ter Meente verschijnen / eer ende bevorens hy ten vollen hebbe betaelt.

XIV.

Of jemant van Schepen ofte Raet op een Raets-persone lasterlijcke woorden spraecke in den stoel des Raedes / dat sullen Schepen ende Raedt richten nae gelegenheyt.

XV.

Spraecke oock yemant inden stoel des Raedes op een ander Raedts-persone eer-roerige woorden tegens goede naem ende faem strijdende / die sal op der Stadthuys niet comen sijn plaetse te vertreden / eer ende bevorens hy sulcx aen sijn tegenpartye ende aen Schepen ende Raedt hadde gebetert / ende de Burgermeester inder tijt sal den schuldigen so lange laten te huys blijven / ter tijt die sake zy geslechtet / ende sullen die saken op't Raethuys voorgevallen / binnen in de Raets-Camer worden afgedaen / ende niet voor de Bancke.

TITULUS II.

Vande Geswórene Gemeente.

I.

DE Gesworen Gemeente bestaet in acht-en-veertich personen/ ende wert verdeelt in acht Straten/ jegelijcke strate ses Gemeenslupden.

II.

Ter Gesworen Gemeente sal niemant gekoren worden/ hy zy drie jaeren binnen Deventer een Burger geweest.

III.

Geen eygenhorige/ onechte/ manslachtige/ ofte soo met eenige eer-roerige misdaden besmet zijn / sullen ter Gesworen Gemeente gekoren worden.

IV.

Vader ende soon of schoon-soon / stief-vader ende stief-soon/ broeders of twee swagers/ sullen niet tegelijcke in eene Strate gekoren worden/ ende by soo verre naderhant door nieuw houwelijck of anders sodane verwantschap mochte voorvallen/ sal tusschen sodane verwanten alleene de boone getrocken worden.

TITULUS III.

Van Burgeren ende derselver recht.

I.

DE Burgerschap deser Stadt is tweederley/ de volle ofte groote/ ende de cleyne/ ofte halve Burgerschap.

II.

De volle ende groote Burgerschap bestaet in vryen coophandel/ genietinge der tollen/ ende andere Stadts vryheden/ beneffens het gebruyck van der Stadts weyden.

III.

De clepne / ofte halve Burgerschap bestaet in vrye coophandel/genietinge der tollen ende andere Stadts vryheden/ uytgesondert het gebruyck der Stadts weyden.

IV.

Ofwel nae de gemeyne Keyserlijcke wetten in voortijden tot den jaere 1576. alle Kinderen binnen Deventer geboren/ alleene door de geboorte de volle Burgerschap hebben vercregen / dat oock mede nieuws-in-comende Burgeren de clepne Burgerschap verkregen hebbende/ tot den jare 1618. door de geboorte op haere Kinderen de volle Burgerschap hebben connen vererven: So sullen nochtans nu voortaen alle Burgeren so nae den jaere 1618. de clepne Burgerschap by Schepen ende Raedt hebben verkregen/op haere Kinderen/echt ende recht geboren/niet meer dan de halve Burgerschap/gelijck volcomene Burgers op haere echte ende rechte Kinderen/in haere Burgerschap verworven/ de volkomene ende geheele Burgerschap vererven.

V.

Voor de groote ende volle Burgerschap sal betaelt worden drie hondert golt gul./ ten waere een Inkomelinck een volle Burgers dochter/ ofte weduwe quame te trouwen / de welcke alsdan de helfte der penningen sal genieten / ende met hondert vijftich golt gul. mogen volstaen.

Hodie cum peregrinis connubium, idq; multis locis ad jus civitatis perficit, Christin. ad ll. Mechlin. tit 5. §. 3. Gallis tn placet, ex eo connubio non aliter civem nasci, nisi et in civitate natus sit Bornac. ad l. 20. C. d. episc. et cler. [illegible] l. 5. ff. d. cap. minut.

VI.

Bouwluyden / so sich alleene met ackerwerck erneeren/ ende geen andere handelinge drijven/sullen tot volle Burgeren niet aengenomen worden.

VII.

Voor de clepne Burgerschap sal betaelt worden twaelf golt gul. genietende sodanen Burger datelijck de vryheyt inder Stadts Tollen.

VIII.

Die tot nieuwe Burgeren worden angenomen / sullen voor Schepen ende Raedt verclaren / dat sy voorstanders zijn vande waere gereformeerde Religie / soo in dese Provintien opentlijck wert geoeffent / ende dat sy een afkeer hebben van alle Papistische Superstitien / ende by so verre naderhant anders bevonden wierde / sullen sodanige nieuwe Burgeren ende derselver kinderen van haer Burgerschap ende gelt versteken zijn.

IX.

Een Burger / so een jaer / ses weken / ende drie dagen buyten der stadt woont / verliest daer mede sijn Burger-recht / uytgesondert / so hy buyten der Stadt vryheyt quame te trouwen / dewelcke alsdan binnen een jaer / ses weken / ende drie dagen sijn recht niet verwercket / Eñ die uytgetrockene Burgeren weder incomende / metter wooninge / sullen door verloop van een jaer haer Burger-recht weder gewonnen hebben.

X.

Burgers weduwen sullen geduyrende haeren weduwen staet sodanich Burger-recht genieten / als die mannen by haer leven genoten hebben.

XI.

Alle Burgeren die metter wooninge uyt de Stadt trecken / als der Stadt oorloch / last / ofte vede ontstaet / ende niet weder incomen binnen den tijt door Schepen ende Raedt by publicatie gestelt / die sullen nimmermeer in der Stadt woonen.

TITU-

TITULUS IV.

Van de jaerlixe keur van Schepenen ende Raeden/ende die Geswozene Gemeente.

Stadt van Utrecht rubr. 1. § 26 I. in not.

OP dach Petri voormiddachs naer gehouden predicatie/ sullen alle geswozene Gemeensluyden op het Wanthuys erschijnen/ende sal in jegelijcke Strate/om die gelijckheyt in het stemmen te vermijden/ die seste persone afgeboont worden.

II.

Die ter keur verbleven zijn/sullen aen de twaelf Schepenen des verleden jaers den gewoontlijcken eedt/tot de keure gehorende/sweeren/ ende de keur doen met acht stemmen/na den tal van acht straten.

III.

Een jegelijck Gemeens-man sal ten tijde deser keur/ als mede in alle Vergaderingen van Raedt ende Gemeente / in sijne strate verblijven / ende met reden sijne meyninge voorstellen / sonder te loopen tot andere straten/om sijnen willete verrijgen / by pœne van thien golt gul. half voor de strate/ ende half voor de Stadt.

IV.

De straten/ in dewelcke eenige Gemeensluyden ontbreken/ sullen eerst uyt de geheele Burgerye andere bequame persoonen ter keur kiesen / tot den getalle van vijf toe / ende den sesten daer nae.

V.

Wanneer het getal der Gemeensluyden sal vervult zijn/ sullen uyt de oude Schepenen ende Raeden / ende uyt de GeswozenGemeente tot de regeeringe der Stadt verkozen werden twaelf Schepenen ende vier Raden.

VI.

Die gene / so by de Geswozene Gemeente met eenparige/ ofte met de meeste stemmen van de acht straten / tot Schepen/ Raedt/ofte ter Gemeente verkozen worden/ deselve sullen de oude Schepenen ende Raeden niet wederleggen ofte verseggen / in eenigerhande manieren/ ten waere deselve om " seeckere poincten ende redenen/hier voor beschreven/daer toe " niet souden mogen toegelaten worden.

VII.

Als jemant voor Schepen / Raedt of Meensman wort voorgestelt / sullen alsdan opstaen/ ende geene stemmen geven/vader/soon/schoon-vader/schoon-soon/stief-vader/stief-soon/ broeder / swager/ suster ende broeder-kinderen / 'tzy in bloede ofte swagerschap / sonder wijder bloet-verwant/ ofte swagerschap af te dingen.

VIII.

Wanneer de stemmen inden keur/ ofte in andere Stadts-saken gelijck zijn/ende vier straten tegens viere stemmen/ sal de sake gebracht worden aen Schepen ende Raedt / ende waer deselve byvallen/daer op sal die sake verblijven.

IX.

Een geswozen Gemeens-man inde keur zijnde / ende tot Schepen of Raedt gekozen wordende / sal in sijn strate verblijven / om voortan de resterende Schepenen of Raeden te helpen verkiesen.

X.

Die selve / soo eenmael met de meeste stemmen voor Gemeensman afgestemt is / sal dat selve jaer niet weder mogen voorgestelt worden.

XI.

Die voor Schepen met die meeste stemmen eenmael afgestemt is / sal voor Schepen niet weder voorgestelt worden/ ten zy de geheele Geswozene Gemeente eerst waere voorge-

stelt/

stelt / maer die voor Schepen afgestemt is / sal voor Raedt weder mogen voorgestelt worden.

XII.

De verkiesinge des Raedes/ende der geswozen Gemeente op dach Petri volbracht zijnde / sal de geheele geswozen Gemeente niet scheyden / eer ende bevozens de keur door sestien sende-boden den ouden Schepenen ende Raden voorgestelt/ ende van den selven zy goet gekent ende bevestigt.

TITULUS V.

Van besettinge der Ampten op Octava Petri.

I:

TEn eynde door verdeelinge der Ampten binnen der Stadt Deventer betere Politie worde onderhouden/ sullen jaerlicx den achten dach nae Petri de vier jongste Schepenen/ ende vier Raden uyt de acht outste Schepenen stellen eenen Camener/twee Segelaers/twee Cathen-Tollenaers/twee Bisschops-Tollenaers / een ordinaris Timmer-meester/Hooft-meester/eñ Dijkgreve van Brix-kamp.

II.

Insgelijx sullen jaerlix verkozen worden / een uyt de acht outste / een uyt de acht jongste Raetspersonen/ twee Weerdeyns van den payemente / twee Weerdeyns van lakenen/ twee Weerdeyns vanden vleesche/twee Artelerije-meysters/ twee Strate-meysters/twee Wege-meysters/twee Opsienders van 't Spinhuys/twee Stock-meysters/twee Opsienders van 'tbroot/ maete ende gewichte/twee Commissarien van Echt-saken / twee Opsienders over de Koecken/ twee Commissarien tot de Monsteringen ende op de Schutterijen/twee Kerck-meysters/twee Curatoren over de Scholen / twee Provisoren over het Geestes gasthuys/ ende twee

over de Voorst/ twee Provisoren over der Onnoselen Gasthuys / Pesten-gasthuys / Weesen-huys / Huys-armen/ Weyers-hof/ Armgart Swartjes-huys/ Mouwijks-huys/ twee over alle Ampten ende Gilden/ geen besonder Provisoren hebbende / twee Provisoren over de Jufferen Cloosteren/ over het Mannen-huys/ over 't Melaten-huys / twee Reyn-makers / ende Marckt-meysters / twee Opsienders vande Waege.

III.

Voorts stellen Schepenen eñ Raedt tegelijcke den Amptman van Colmeschaete/ Dijkgreve der Twentsche Schipbeken / Verwalter van 't Landtgerichte / Heymraedt van Sallant/ neffens alle Gedeputeerden in Lantsaken/ als oock twee Weydegreven/ gelijck by de Geswoorene Gemeente mede twee Weydegreven gestelt worden uyt twee straten/ gaende de outste jaerlix af / eñ de jongste noch een jaer verblijvende.

TITULUS VI.

Rechten / aengaende de Regieringe deser Stadt.

I.

Schepenen eñ Raedt der Stadt Deventer sullen met geen andere Heeren of Steden eenige verbintenisse ingaen/ ten waere met voorgaende kennisse der Geswoorene Gemeente.

II.

Schepenen ende Raedt sullen geen vaste goederen verkopen/ beswaeren/ noch geen gelt uyt-leenen noch geven boven redelijcke haefschept/ ten zy met consent der Geswoorene Gemeente/ ten ware sake Schepenen eñ Raedt op haeren Eedt oordeelden/ dat sulx de Stadt soude sonderlinge vorderlijck

zijn

zijn/ende voor alle penningen by Raedt ende Gemeente ver-strecket / salmen gewisheyt ende onderpant nemen aen Erffenisse/huysen ende renten binnen Deventer gelegen.

III.

Schepenen ende Raedt sullen onser Burgeren en onder-saten dagen voor vreemden Gerichten houden/ter plaetsen daer sy versocht worden / ende daer men vry ende onbe-swaert can af-ende aencomen / ende indien den Burger ofte Ingeseten inder saken onrecht hadde / so sal hy die oncosten betalen/ waere de sake rechtveerdich/ sal de Stadt de costen dragen. Op andere accoorden ende vrientlijcke dagen / die eenige Raetspersonen behoefden / sal deselve willigen op sijn eygen costen.

IV.

Wanneer Gedeputeerde van Schepenen ende Raedt op Burger dagen gesonden worden / so sullen geen andere Burgeren ofte Ingesetenen daer tegens te dage gaen / by pœne van thien golt guldens.

V.

Schepenen ende Raedt sullen in't Stadt-boeck geen nie-we wetten of eenige puncten stellen buyten consent van de Geswozene Gemeente.

VI.

Sullen geene wetten by particuliere Gilden gestelt wor-den/ die duyrich zijn/ ende den nacomelingen verbinden/ten zy met voorgaende goetvinden van Schepenen ende Raet.

VII.

Indien voor de Gerichten eenige saken voorvielen / daer van inder Stadt-Boeck niet ware beschreven / dat sullen Schepenen ende Raedt na de beste reden redelijckheyt ende billickheyt oordeelen.

VIII.

Schepenen ende Raedt sullen den Burgeren en Ingese-

tenen geen gelt af-schatten/dan na inhout der Stadts rechten van de Stadts keuren.

IX.

Schepenen eñ Raedt sullen ten minsten viermael in't jaer de Geswozene Gemeente te samen beroepen / ende sullen de Gemeensluyden op den Klockenslach der bestemder uyren erschijnen/by pœne van vijf golt gulden voor de uytblijvende / ende eenen ouden schildt voor die te late komen / tot der Straten behoef.

X.

Schepenen ende Raedt sullen vierthien dagen voor Petri ad Cathedram de Geswozene Gemeente by een doen comen/ om met malcanderen te spreken van alle saken so onse Stadt mede of tegen gaen mochten/ op't aenstaende jaer/ ten eynde op dach Petri niet anders te doen zy/dan Schepen ende Raedt ende de Geswozene Gemeente rustelijck ende vredelijck te kiesen.

XI.

Geen Schepen / Raedt / of Gemeensman sal viertien dagen voor Petri uyt der Stadt trecken/ ten zy met oorlof der Burgermeesteren inder tijt / by pœne van thien golt gulden tot der Stadts behoef.

XII.

Tot de Cameners rekeninge sullen alle jaer geroepen worden sestien geswozene Gemeensluyden / zijnde geboren Burgers / uyt jegelijcke Strate twee / dewelcke alle opcompsten der Stadts goederen / ende voorts alle grossen ende summen der uytgave sullen aenhoren/ om te weten hoe veele de Stadt zy te voren of ten achteren / ende sullen de beroepene Burgers den Eedt doen / die voorgestelde Rekeninge ende alle voorgestelde poincten heymelijck te houden.

XIII.

De Cameners sullen haere Rekeningen in't derde jaer in de

inde Reken-Camer overleveren/om spoedich/eerst voor de Reken-Camer/eñ voorts voor Schepenen ende Raedt/ende de beroepene Gemeensluyden afgedaen te worden.

XIV.

Schepenen eñ Raedt sullen alle jaer nae Petri dach buyr-sprake doen/ dat een jegelick by den gesworen Ycker sal laten ycken sijn gewichten/maeten/ kannen/ groot ende cleyn/ ende sullen alle ge-yckte maten met der Stadts teycken geteyckent worden/by pœne van vijf golt guldens: ende sullen de Heeren vanden gewichte omme gaen / om te straffen nae gelegenheyt die gene / so in ongelijcke maete of gewichte worden bevonden / ende sal den eersten peegel van alle kannen gestelt zijn een duym onder den randt.

XV.

Wanneer onse Burgeren ofte Ingeseteuen buyten der Stadt belastet ende beswaert worden over Stadts ende anderer Burgeren saken / haer selfs niet angaende/ dat bodeloon ende schrijf-gelt sal de Stadt betalen.

XVI.

Indien eenich Landt / Stadt / Ampt / Heerlijckheyt of Dorp onse Burgeren met onrechte besettet/ gevangen/haer goet genomen / of aengehouden hadde / daer op salmen ses weken vervolgen met schrijven aen den genen daer die sake dient / ende so de Burger binnen den tijt voorsz / niet wort ontslagen / ende over sijn geledene schade vergoedet / sal de clagende Burger/ of een ander sijnentwegen tot allen tijden by consent van Schepenen eñ Raedt wederom besetten ende arresteren met rechte alle die gene / ofte haer goet/ die uyt het Landt/ Stadt/ Ampt/ Heerlijckheyt of Dorp waeren/ daer onse Burger waere beschadicht / als mede die gene die den persoon ofte deselve personen / die sulx hadden gedaen / herbergden/ of op hielden/ alsoo dat gelijckmen onse Burgeren doet/anderen wederom also gedaen sal worden.

TITULUS VII.

Van der Stadts Weyden.

I.

NIemant sal toegestaen worden op der Stats Weyden beesten op te branden/ so met de volle Burgerschap niet zy versien/ ende sal een volle Burger mogen opbranden laeten drie Koeyen/ een Bulle/ ende een Ruyne.

II.

Indien een Burger ongewaerde beesten op sijnen name dede opbranden / sullen niet alleene die beesten verbeurt wesen / maer sal oock de Burger daerenboven arbitralick gestraft worden.

III.

Ende indien eenigh quaet bedencken voorviele / sal d'eygenaer der beesten by de opbrandinge ontboden worden / om/ so noodich/ ende des versocht zijnde/ met eede ofte hanttastinge te verclaeren/ dat die beesten hem toebehooren/ ende anders niemant / dat oock de melck der beesten in sijn eygen huys tot sijn eygen profijt sal gedragen worden.

IV.

De beesten sullen niet meer dan op drie tijden gebrant worden / op Mey / op Pingsteren/ of 14. dagen voor of nae/ ende Ioannis avont.

V.

Op der Stadts Weyde sal geen gust goet gebrant worden/ ten zy het selve kalvede voor Ioannis Mid-Somer/ ende sullen de Weydegreven op Iacobi daer van ondersoeck doen/ ende so de Koe alsdan niet kalvede / sal deselve verbeurt zijn.

VI.

Geen Bulle sal opgebrant worden/den eygenaer desselven hebbe dan drie Koeyen / ende dat de Bulle van behoorlicke groote ende ouderdom zy / ende op Lichtmissen inden stal bevonden worde.

VII.

Geen Ruyne sal opgebrant worden/ten sy veertich dalers weert/eñ drie jaren out/ ende sal de Ruyne by den brant met sadel ende toom toegerustet zijn / om in tijt van noot tot der Stadts dienst gebruyckt te worden / ende sullen jaerlicx by Schepenen ende Raedt twee Weerdeyns gestelt worden / om neffens de Weydegreven de Ruynen te weerderen.

VIII.

De Ruynen salmen opbranden tusschen Mey ende Ioannis.

IX.

Een Burger die sijn opgebrande Beesten verkoopt/ sal sulcx den Weydegreven aengeven / verclarende met eede of hanttastinge de deugdelickheyt des koops/ende so verre het beest aen een vremde wert verkoft/ sal het selve met een ander merck geteyckent / ende van de Weyde afgedreven worden/ maer indien de koper een Burger is/so oock op der Weyden beesten heeft / sullen d'andere beesten boven het getal op der Weyde zijnde/gelijckvals met een by-merck geteyckent/ende afgedreven worden.

X.

Indien den Weydegreven vander Gemeente eenigen last vander Weyde aenquame/sullen Schepenen eñ Raede sulcx berichten/gelijck of't eenige Weydegreven des Rades ware geschiet.

Des Geestes Gast-huys sal mogen opbranden 20. Koeyen/ 2. Bullen/ende 6. Peerden.

Voorster Gast-huys 14. Koeyen/2. Bullen eñ 4. Peerden.

Der

Der Onnoselen gast-huys 14. Koeyen/2. Bullen/ende 4. Peerden.

Der Melaeten Gast-huys / 8. Koeyen/een Bulle ende 2. Peerden.

Het Weesen-huys 14. Koeyen/1. Bulle/ende 2. Peerden.

Die Tichelers op den Marsch sullen mogen opbranden 3. Koeyen ende 3. Peerden/ sonder haer Weyde aen jemant te mogen verpachten / ende sullen de Peerden opgedreven worden/ als de Tichelers beginnen te arbeyden.

Den Pachter vanden Yperenbergh sal opdrijven drie Koeyen/ende een Koe voor het hecke.

Het Courhuys sal opdrijven drie Koeyen/ende een Peert.

Het Bolwerck drie Koeyen.

De Kalck ende Kael-mate/Wijn-wagen/Clander-mole/ jegelick een Peert.

Formulier der Eeden van Schepenen, Raden, Gemeensluyden, Secretarien, ende andere Officianten der Stadt.

Eedt der twaelf Schepenen ende vier Raeden op Petri dach.

DAt ghy voort van desen tot volgenden Petri dach sult hoeden eñ in acht nemen der Stat recht/der Stat goet ende der Stadt eere/ende dat ghy dat niet laten en sult door haet noch nijt/ noch door vriendtschap of maegschap / noch door angst noch door meede/ ende richten den rijcken gelijck den armen/den hulpeloosen als den genen die hulpe heeft.

Voorts sullen Schepenen ende Raden met hant-tastinge in eedes plaetse voor de Heeren Burgermeesteren inder tijt belooven ende sekeren/dat sy alle heymelicke/so wel Stadts/ als

als partyen ſakẽ heymelick houden/ende aen niemant open=
baren ſullen buyten den Raethuyſe: Dat ſy mede noch hare
vrouwen voor niemant borge ſullen worden als voor Va=
der/Moeder/Suſter/Broeder eñ Kinderen. Sullen Sche=
penen oock beloven alle keuren tot hare kenniſſe comende/
der vergaderinge voor te ſtellen / ende die gene / ſo vervallen
zijn/jegelijck by ſijne regeeringe in te winnen.

Eedt der nieuws-gekoren Gemeenſluyden.

Tot der Gemeenten daer wy toe gekoren zijn / dat wy
daer in het gemeene beſte/ tot vorderniſſe der Stadt van
Deventer ſoecken ende doen ſullen / ende ons ſelfs niet ſoec=
ken: Ende dat wy niet doen ſullen om eenich profijt / noch
dat gemeene beſte te laten/ door gunſt / vrientſchap noch
maegſchap / noch door meede / noch door gaeve/ noch door
haet/noch door nijdt: Dat ons God alſo helpe.

Eedt der Gemeenſluyden op dach Petri voor de verkieſinge.

Die wy tot Schepenen/Raedt/ende ter Gemeente kieſen
ſullen/ dat wy die kieſen ſullen voor de wijſte/nutſte/ende be=
ſte tot onſer Stadt behoef/weſende voorſtanders vande wa=
re Chriſtelijcke gereformeerde Religie/namelick die tot noch
toe in deſe Vereenigde Provincien openbaerlick is geexer=
ceert / ende in't Synodeſ Nationael tot Dordrecht Anno
1619. geapprobeert ende beveſtigt / Dat ons &c.

Eedt der Secretarien.

Dat wy der Stadt Deventer ſullen trouw ende holt we=
ſen / ende alle heymelicke / ſo wel Stadts / als partyen ſa=
ken/heymelick houden/ ende 'tgene de Heeren Burgermee=

steren inder tijt ons lasten te schrijven ofte copieren / dat wy dat trouwelick doen sullen.

De Secretarien be-eedet zijnde/sullen voorts seeckeren en belooven/ dat sy sich nimmermeer in eeniger anderer Heeren of Steden dienst sullen begeven/so lange sy van Schepenen ende Raedt haeres dienstes ende eedes niet ontslagen zijn.

Voorts sullen de Secretarien in saken van Justitie der Burgeren/Ingesetenen of uytheymischen over haere rechts-vorderingen niet mogen bedienen voor Schepenen ende Raedt om aenspraecken of antwoorden intestellen/maer sullen in andere saken/de justitie niet aengaende / supplicatien ende requesten mogen verveerdigen.

Oock sullen de Secretarien met hant-tastinge seeckeren ende belooven / om noch door haer selfs / noch door haere Vrouwen voor jemants borge te worden / dan voor Vader/ Moeder/ Broeder/ Suster ende Kinderen.

De Secretarien sullen schuldigh ende gehouden zijn goede voorsorge te dragen / dat altijt eene ten minsten van allen des morgens van acht uren tot elf uren/ende des middaegs van twee tot vier uren opt Raethuys tegenwoordich zy/ofte daer nae by/by pœne van een kanne wijns te verbeuren/ten eynde een jegelick op sijn versoeck moge geholpen worden ; ende sullen alle resolutien so wel van cleyne als groote saken datelijck op deselve plaetse ende uyre te boecke gebracht worden.

Sullen oock de Secretarien aen niemant eenige Stadts Boecken/Protocollen/ofte originele brieven overgeven/ofte oock selfs naer huys dragen/ buyten oorlof van Schepenen ende Raedt.

Eedt

Eedt soo de nieuwe Vaendragers aen den Heeren Burgermeesteren inder tijt doen/ by ontfanck des Vaendels op den Brinck.

Ick seeckere ende sweere/dat ick dat Vaendel/'twelck my wegen der Stadt van Deventer door den Burgermeester inder tijt gelevert wort / tot dienst ende welvaert der Stadt tegens alle Stadts Vyanden eerlick bedienen/ ende getrouwelijck bewaren sal / ende dat selve niet verlaten / noch om lief/noch om leet/so lange cracht ende adem in my is; sal oock het Vaendel aen niemants handen overleveren/dan alleen in handen der Heeren Burgermeesteren inder tijt / tot behoef der Stadt Deventer/daer van ick het selve ontfangen hebbe.

Eedt so de nieus incomende Burgeren doen aen den Camener inder tijt.

De Camener inder tijt sal den nieuwen Burger eerst ondervragen/of deselve eygenhorich/hofhorich of keurmeedich zy/ende of deselve oock eenige last oft vede op sich hadde/ ten eynde sodanige lasten door hem selfs voor de aenneminge worde afgedaen / ende so jemant sodanige lasten verswege/ ende daer na overtuygt wierde/ deselve sal van sijn Burgerschap/ende van sijn goet versteken zijn.

Den nieuwen Burger sal seeckeren ende sweeren / dat hy nimmermeer doen sal tegens de Stadt van Deventer/ noch tegens Burgermeesteren/ Schepenen ende Raet der Stadt/ noch tegens Burgeren ende Ingesetenen/noch tegens haere goederen/so waer die gelegen zijn / noch tegens die gene/ die sy verdedigen willen.

Eedt der vier Roeden-dragers.

Dat ghy der Stadt trouw ende holt sult wesen/ ende der Stadts heymelicke saken heymelick houden/ende alle keuren die ghy verneemt naer inhout der publicatien des Raedes gevallen te sijn / aen den Heeren Burgermeesteren inder tijt sult melden. Ende dat ghy van alle dach-leggingen ende bevelen oprechte gichte doen sult / sonder eenich aensien van personen: Eñ wanneer ghy door de Heeren Burgermeesteren inder tijt gelastet wort pandinge te doen / dat ghy voort op den selven dage sult gaen penden / op alle plaetsen daer ghy versocht wort / so wel tegens den Rijcken als tegen den Armen/ende sult voor het gelt / by Schepenen ende Raedt toe-geleyt / penden / ter tijt toe de panden zijn gelevert / of pant-keeringe gedaen.

Noch sullen de vier Roeden-dragers seeckeren ende beloo-ven/dat sy alle viere op alle rechtdagen/soo wel voor de leege als hooge Bancke/sullen wesen voor op't Raethuys/so lange de Heeren op het Raethuys zijn / ende sullen wachten op alle partyen/ so sy op de rechtdagen hebben dach-gelegt/om oprechte gichte te doen van alle gedaene dach-leggingen. Oock sullen dese vier Roedendragers alle weke eenmael/den eersten werck-dach ommegaen/een jegelick in sijn quartier/ om de breucke van eenen golt gulden af te halen alle die gene/ so haere straeten ende groepen niet hebben gesuyvert / ende sullen daer in Burgermeesteren/ Schepenen of Raeden niet spaeren.

Eedt so den Stal-knecht doen sal.

Dat ghy der Stadt trouw ende holt wesen sult/ende daer ghy kondt ofte moogt / der Stadt beste doen / ende haeren schade verhoeden sult/ende wat ghy verneemt/ dat der Stat

tegen ginge / oock alle keuren / den Burgermeesteren inder tijt aenbrengen: Dat ghy oock der Stadt Peerden wel verwaren / ende door niemant sult rijden laten/dan by consent des Kemeners inder tijt/ende dat ghy geen vee noch hoender by der Stadts Peerden houden sult / ende der Stadts goederen niet verder genieten dan u toegelaten is / sult oock der Stadts heymelijcke saken heymelick houden.

Eedt der Stadts Wt-rijders.

Dat ghy der Stadt van Deventer trouw ende holt sult wesen/ende daer ghy kondt en moogt/der Stadt beste doen/ ende haren schade verhoeden/ ende wat keur ghy verneemt/ ende wat der Stadt tegen ginge / dat ghy dat den Burgermeesteren inder tijt aenbrengen sult. Dat ghy oock alle der Stadts heymelicke saken heymelick houden / ende der Stadts goeden niet anders genieten / noch geen onnutte costen / als ghy buyten zijt/ doen sult/anders dan u vander Stadt wert toegelaten.

'tGene de vier Roeden-dragers/den Stalknecht/ ende Wt-rijders te gelijcke belooven ende seeckeren.

Wanneer Schepenen ende Raedt met malcanderen / of eenige Lidtmaten des Raedes ter maeltijt sitten op't Wijnhuys/of andere plaetsen inder Stadts dienst / sullen altoos ten minsten twee Dienaers staende blijven / ende dienen by beurten/so lange de Heeren sittende zijn : Ende wanneer jemant der Heeren naer huys gaet / sal eene der Dienaers mede gaen : Sullen oock de Dienaers sonder consent der Heeren/het zy binnen of buyten Deventer/al schoon de Heeren slaepende zijn/geen oncosten doen van Wijn/Bier/brant

 ofte

ofte anders/by verbeurte van haren dienst / gelijck oock de Dienaren geen Vrouwen / Maegden of Kinderen op der Heeren Maeltijden sullen medebrengen / uytgesondert de Vrouwen van alsulcken Dienaer/so der Stadts silverwerck ende lijnwaet vertrouwt wert.

Eedt der loopende Boden.

Dat ghy oprechte gichte doen sult van alle Weeten/ daer ghy mede uytgesonden wordet/ aen wien ghy die overlevert ende presenteert : Ende dat ghy voorts uwen dienst met condtschappen / brieven/gelt of anders/in't gene u bevolen wert/trouwelick doen ende bewaren sult.

Eedt der Poort-schrijvers.

Ick beloove/seeckere ende sweere/ dat ick der Stadt van Deventer trouw ende holt sal wesen / my des morgens vroech/strax in't opsluyten by der Poorten vervoegen/ ende vinden laten/des daegs by der Poorten verblijven / goede acht ende sorge dragen op alle vreemde incomende personen/ derselver namen met vlijt aenteeckenen / ende nae sluytinge der Poorten een scedule/inhoudende de namen der vreemden ende der selver Weerden op de Wage aen de Hooft-wachte bestellen : Eñ alle Bedelaers ende Land-loopers/mijnes besten vermogens/ooc door noot met hulpe der wachten/ buyten de Stat sal blijven laten/om voorby te passeren: Sullen oock alle Poortschrijvers de vuylenisse in jegelix Poorte gelegen / by Wintertijden eñ Marckt-dagen by een brengen/ ende op de bequaemste plaetse op een hoop schuppen/om also den inganc ende uytganck der binnen-ende buyten-Poorten altoos reyn te houden : Sullen oock de Poortschrijvers niemant toelaten eenigh tuyn of holt in de Stat te dragen/ maer sullen deselve vervolgen ende vernemen/ waer sy te

huys

huys zijn / om sulx den Heeren inder tijt te openbaren.

Eedt der Procuratoren.

Ick seeckere ende sweere/dat ick den partyen ende saken die ick aenneme/ende my bevolen werden/ getrouwelick bedienen/haere nootdruft ende gerechticheyt vorderen / hare heymelicke saken die sy my vertrouwen/ tot haren nadeel/ niemants openbaeren/daer toe partyen boven behoorlicke beloonmge niet beswaeren / noch eenige saken die openbaer onrecht zijn/te verdedigen aennemen/noch oock de saken gevaerlick ophouden / ende de partyen ommedrijven sal; oock de Ordonnantien by Schepenen ende Raedt gemaeckt/ende noch te maken/onderhouden ende achtervolgen/ ende my voorts reguleren nae die Ordonnantie daer op ick aengenomen ben / doende wijders wat een getrouwen ende vlijtigen Procurator schuldich is.

Eedt der Poort-sluyters.

Dat ghy der Stadt sleutelen ende slooten trouwelick bewaren sult/ende die niet veranderen/ de Poorten sluyten op ende toe/na gewoonheyt des tijts: Ende of eenich hinder ofte gebreck ware aen Poorten/ boomen / slooten ofte sleutelen/ dat ghy dat terstont den Burgermeesteren of Camener inder tijt aenbrengen sult / ende alle keuren aenmelden / die ghy vernemet/ Dat u Godt &c.

Eedt van der Stadts Wage.

Dat ghy alle menschen goedt gerijf doen sult / nae uwer macht/met wegen ende recht gewichte/dat elck dat sijne hebbe/ende daer in niemant vercortet of bedrogen worde / ende daer af te nemen/als daer van Schepenen ende Raedt is toegestelt/

gestelt / ende dat ghy niemant sult wegen laten/ hy zy eerst den Burgermeesteren inder tijt gepresenteert ende be-eedet. Dat ghy oock alle die gene / so boven de Ordonnantie binnen 'shuyses wegen/ofte de Wage voor-by-gaen/sullet aenbrengen aen die Heeren/so over de Waege zijn gestelt.

Stadt-wachters Eedt.

Dat ghy sult hoeden ende waer-nemen der Stats wachten/ende dat niet laeten en sult / noch door vrientschap/noch door maegschap. Dat ghy in tyden van brandt de brandtemmeren ende brant-ledderen los maken sult/ dat ghy oock alle ongemack / ende Stadts keuren by dage den Heeren Burgermeesteren inder tijt / ende by nachte den Hopman van de Hooftwachte sult aenbrengen / dat ghy oock melden sult alle oneerlicke heymelicke by-een-compsten van Mannen ende Vrouwen.

Eedt der Stadts-Ycker

Dat ick der Stadt Deventer trouw ende holt sal wesen/ ende wat ick verneeme / daer van der Stadt of Gemeente hinder/schade of ongemack aencomen mochte/sulx den Burgermeesteren inder tijt aen geven / ende in't Yck-ampt / so in't wegen des broots/als Ycken des gewichtes/my getrouwelick verholden/ jeder oprecht goet gewichte maken / ende met der Stats Arent gemerct/ leveren sal/dat daerinne geen feyl bevonden worde.

Eedt der Wijse-moeders.

Dat wy allen Vrouwl-personen die ons in haren arbeyt ende baerens noot doen versoecken/onses uyttersten vermogens sonder eenige verweygeringe / des nachts so wel als des

des daegs/getrouwelick bystaen/ ende in haren noot helpen sullen: So wy oock in sulcken gevalle by eenige Vrouws-personen / geene echte mans hebbende / gevordert worden/ denselven in haren noot af-vragen de namen der gener daer van sy bevruchtet zijn/ ende sulcke namen den Heeren Burgermeesteren inder tijt aengeven; dat wy oock uyt der Stat niet gaen sullen buyten oorlof der Heeren Burgermeesteren inder tijt.

Des Wrucht-meysters Eedt.

Dat ick der Stats Hoofden/Kribben/Tuynen/Gravens ende Wruchten nae mijn beste vermogen sal wachten ende bewaren: Dat ick goede voorsorge sal dragen/dat alle voorwaerden over het besaeyen/weyden ende bepaeten der Stats Landen opgerichtet / naergekomen ende achtervolgt sullen worden/volgents die scedullen/ so de Secretaris sal overgeven.

Eedt der Solt-meteren.

Wy beloven/seeckeren ende sweeren/ dat wy onsen dienst in't Solt meten getrouwelick/ oprechtelick ende vroomelick bedienen ende bewaren sullen/ ende den vreemden so wel als den Burgeren met meten/des versocht sijnde/goet gerijf ende gelijck doen; dat wy oock alle breucken so tot onse kennisse komen / den Tol-Heeren inder tijt sullen aengeven / ende geen solt meten / eer ende bevorens een los-scedule van een Secretaris hant zy overgelevert.

Eedt der Bier-dragers.

Wy belooven ende sweeren / dat wy gene Bieren binnen ofte buyten gebrouwen in- ofte uyt deser Stadt/ofte uyt het

eene huys ofte kelder in het ander dragen / voeren of arbey-den sullen/eer ende bevorens wy van den Collecteur van accijs ende Impost een scedeltjen hebben ontfangen / ende dat wy oock op een scedultjen geen meer tonnen noch tot eenes anderen behoef sullen dragen/dan het scedultjen vermeldet. Dat wy oock met niemant eenige Wijnen of Bieren sullen arbeyden dan alleene met die gene/so aenden Burgermeesteren inder tijt den eedt hebben gedaen.

Eedt der Slachteren.

Dat ick gene Beesten/ Ossen/ Koeyen/ Verckens/ Schapen of Lammeren sal slachten of bloet laten/ voor my selfs/ of voor een ander / ten zy my eerst een scedultjen zy getoont van de Pachter des accijses ende Impostes/ende dat ick dat scedultjen datelick in-scheuren / ende met geen andere slachten sal / dan die be-eedigt zijn.

Eedt der Koorn-meters.

Wy belooven/seeckeren ende sweeren/ dat wy onse officie in't koorn-meten getrouwelick/oprecht/ ende vromelick bedienen ende bewaren sullen / ende den vreemden so wel als den Burgeren met meten/des versocht zijnde/goet gerijf ende gelijck doen/ende met niemant meten sullen dan die be-eedet zijn.

Eet des Yckers van drooge ende natte waren.

Dat ick der Stadt Deventer trouw ende holt sal wesen/ ende in't ycken van alle drooge ende natte maeten/daer mede gemeten wort/of getappet/een ieder goet gerijf doen/goede oprechte / ge-yckede mate maken / ende die oprecht met der Stadts Arent geteyckent/leveren sal.

Stadts Saedt-wegers Eedt

Dat ick de saeden naer inhout der voorwaerden van het gemaal ende lijste / recht wil wegen / niet alleene als deselve nae de Molen gaen / maer oock wanneer die van de Molen comen/allen die sulx begeeren; also het gewichte is verordent/ so wel voor de Burgeren dat sy haer gewichte wederom mogen bekomen/als tot vordeel der Pachteren.

Eedt vande Kalck-mate.

Ick seeckere ende sweere / dat ick de tonnen tweemael schudden sal/ ende dan vol maken / dat ick oock niemant sal meten laten / als den Pachter of sijn Bedienaer: Sal oock den Pachter door de kalck-karre voeren allen kalck/al waren schoon niet meer dan vier tonnen gekoft.

Eedt der Merckt-meysteren.

Dat wy na onsen besten vermogen allen voor-coop sullen beletten ende verhinderen/geene voorkooperen/ Mannen of Vrouwen/vreemden of Ingesetenen op de Weke-marckten duloen: Dat wy geenssins sullen toelaten/dat eenigen coop van Holt/Honich/Was/Koorn of levendige have geschiede/ eer / ende bevorens alle waren op de marcten sullen zijn gebracht. Dat wy oock goede sorge dragen sullen / dat geen Koorn-kopers noch Backers met koorn-handel ommegaende/op de Wekemarcten sullen copen voor de klocke negen uren/ by pœne daerop gestatueert: Dat wy sullen bearbeyden / dat vreemde Schippers met hare eet-waren ende visschen drie dagen marct houden / hare visschen opdragen/ ende niet in schepen of schuyten verkopen / op de pœne daer toe staende.

Eedt der Turf meters.

Wy seeckeren ende sweeren/dat wy jegelick goet gerijken-de gelijck doen sullen/so wel in't groote als cleyne/ende sullen eerst helpen die eerst hebben gekoft / ende dat wy met geen andere manden meten sullen / dan op der Stadts maete ge-maect / sullende de manden tweemael schudden / ende boven so vullen ende verhogen/dat daer niet meer opliggen can/en-de dat wy niemant anders sullen laten meten dan die Sche-penen ende Raedt zijn be-eedet: Dat wy oock van de Schip-peren geen turf of bier-gelt sullen ontfangen boven het loon by Schepenen ende Raedt toegestaen.

Eedt vanden Pande-verkoper.

De Pande-verkoper sal aen de Heeren Burgermeesteren inder tijt den eedt doen van getrouwicheyt/ ende verklaeren dat hy vlijtich ondersoeck wil doen / of de panden gebracht zijn vander Stats wegen/van binnen-luyden/of van vreem-de gasten. De panden vander Stadts wegen sal hy datelick als men daer mede niet langer lijden wil/vander hant verko-pen/ende noemen den koper/om sijn panden te lossen/binnen viertien dagen. Indien een binnen-persone gepandet heeft/ sal hy ondervragen/ of de panden viertien dagen hebben ge-staen/ ende of de opbodinge ende de weete wettelick zy ge-schiet / aen den verwonnen persoone / aen beyden zijden/ om alsdan die panden te verkopen / ende noemen de namen der Coperen om te lossen binnen viertien dagen. Als een vreemt man gepandet heeft/sal binnen viertien dagen de opbodinge ende weete geschieden / ende naer ommeganck van viertien dagen / als men niet langer lijden wil / sal de vercopinge ge-schieden/ ende sal de vreemde man sijn gelt voort mogen lich-ten/ maer sal de Coper het goet over de losse viertien dagen bewa-

bewaren. Ende sal de Pandeverkoper bearbeyden/ om het meeste gelt te verkrijgen/sonder aensien van iemants/genietende van eenen Carolus gulden vijf oort stuyvers.

Eedt der Stadts Tollenaers te Water ende te Lande.

Dat ghy u beste / ende alle uwe macht daer toe doen sult/ der Stadts tollen/die u bevolen zijn/in te vorderen/ende alle 't gene ghy daer van ontfangt / aen den Camener inder tijt overleveren: Dat ghy oock aen den Tol-heeren sult aendragen ende melden alle die gene so den tol verswegen / of niet behoorlick hebben aengegeven.

Eedt der Crane-meysteren.

Dat ghy den Coopman met der Kranen goedt gereetschap ende gerijf doen sult/nae uwen besten vermogen / ende de Ordonnantie volgen so op't Raethuys wert opgehangen/ ende niemant daer boven beswaren / of meerder gelt af nemen.

Eedt der Eeck-meteren.

Dat ghy met geen andere/als Deventer mate meten sult/ by pœne van vijff en twintich goltguldens/half ten behoeve der Stadt/ende half ten behoeve der Schoemakeren Gilde/ dat ghy oock goede sorge dragen sult/dat noch Cooper noch Verkooper door de metinge vercortet worde: Sullende mede niet weygeren in't meten toe te laten een redelicke persoone/so den Coper daer sal mogen byvoegen/ so hy wil.

TITULUS VIII.

Van der Stadts Marcken.

I.

DE Marcke der Stadt Deventer gaet uyt van de Hove te Borgele/ tot aenden steenen pael/ die staet aen den Campe te Wechele. Voort van dien pael aen eenen anderen pael/ die staet by den Campe tot Vreesewijck. Voorts van dien pael aen eenen anderen pael / die staet by het hecke ten Velde. Ende voort van dien pael / aen eenen anderen pael/ die staet by den putte t'Alferdinck te Riele.

II.

Ware jemant van onsen Burgeren ofte Ingesetenen/ die daer toe hielpe met raet ofte daet/ dat eenige Marcke by onse Stadt gelegen / beslagen wierde / daer de Stadt mede be-enget ofte belast wierde/ deselve sal de last afdoen en beteren tot kennisse van Schepenen ende Raet.

Eynde des eersten deels.

Tweede

Tvveede deel.

TITULUS I.

Van verbodene Gerichten.

I.

NIemant van onse Burgeren/Inwoonders / of ondersaten / sal andere Burgeren ofte Ingesetenen/ of derselver goederen/ om eenigerhande saecken voor eenich ander Gerichte vervolgen ofte aenspreken / dan alleene voor Schepenen ende Raet der Stat Deventer/by pœne van vierhondert olde schilden/half ten behoeve onser Stadt/ende half ten behoeve der partijen / boven alle vordere schade ende kosten daer door geleden.

II.

Soo iemant van verbodene uytheymsche aensprake ofte becommernisse sijner medeburgeren/ofte derselver goederen beruchtigt zijnde/sulx dede ontkennen/mach sich deselve met sijner eener handt/dat is/met sijnen eedt/ rades/ dades/ende alles toedoens ontschuldigen.

III.

Niemant van onse Burgeren ende Ingesetenen sal sijne schulden ende rechts-vorderingen / hem tegens sijne medeburgeren ende Ingesetenen uytstaende / aen uytheymschen mogen verkoopen/ of overlaten/ ten ware met desselven wille / by pœne van 50 golt gulden/ende versteck van sodanige schult/ten profijte des schuldenaers.

IV.

Ware eenich Burger/Inwoonder/ of ondersaete/die upt onser Stadt tooch/om eenige sake/of recht te vorderen tegen onser Stadts Burger ende Ingeseten / ende niet by Schepenen ende Raedt recht plegen wilde/dien salmen inschrijven voor Schepenen ende Raet recht te plegen/by verbeurte van al sijn goet/so hy inder Stadt ende desselfs vryheyt is besittende/tot Stats behoef/ende sal daer beneffens nimmermeer binnen der Stadt mogen woonen.

V.

Wanneer eenige Burgeren onder malkanderen twist hebben/ van eenige Landen of erffenissen buyten der Stadt ende derselver vryheyt gelegen / so sullen Schepenen ende Raet dat recht wijsen/ niet na Stadt-rechte/maer na Lant-rechte des Landts/daer het goet is gelegen.

VI.

Een jegelick Burger ende Ingeseten / sal sijne versegelde jaerlixe renten mogen in-manen upt die onderpanden daer deselve gelegen/naer inhout der brieven.

TITULUS II.

Van inganck der Gerichten/ende van dach-legginge.

I.

BInnen der Stadt Deventer/ sal nae ouder gewoonte in alle Burgerlicke saken geen anderen inganck der Gerichten genomen worden / dan met dach-legginge / besaete ofte arrest/pandinge ende inleydinge.

II.

Met dach-legginge worden aen den Gerichte gebracht alle

alle die gene daerop jemant by personele actie van schuldt/ schade of beloofte/ niet pantbaer zijnde / heeft te spreken.

III.

De dach-legginge sal een gesworen Roeden-drager aen den gedaechden voor hoofts doen / ende soo men hem voor hoofts niet soude connen aentreffen/ sal de dach-legginge / so hy binnen der Stadt is / aen sijne behuysinge ofte woon-plaetse geschieden. Goris c. 9. art. 2. §. 3.

IV.

Veltvluchtige personen/ ende die men niet weet te vinden/ of waer sy woonen/ machmen by openbare Weeten aen vier poorten deser Stadt in rechte verdagen.

V.

Dach-leggingen voor de leege Bancke sullen door een ge-gesworen Roeden-drager moeten geschieden/ sonder gehouden te zijn besondere last der Heeren Burgermeesteren inder tijt daertoe te versoecken. Contra in 't Lantr. tit. 1. art. 9

VI.

Die gene so voor personele schulden met pandinge of beslach op liggende goederen jemant voor de hooge Bancke willen verdagen / sullen daer toe des Dingsdachs op een gemeenen Claeg-dach oorlof versoecken.

TITULUS III.

Van arrest/ of besaete.

I.

MEt arrest sal men den inganck des gerichtes nemen over uytheymsche personen/ derselver goederen/ schulden ende rechts-vorderingen.

II.

Burgeren of Ingesetenen deser Stat/ ende derselver goe-

deren/sullen noch door Burgeren/ noch door uytheymsche personen besatet/ of gearresteert worden/ ten ware den Burgermeesteren inder tijt ware condt gedaen/ dat sodanige personen niet waren te vinden/ ende hare goederen in andere Gerichten wilden vluchten ende verbrengen.

III.

Riddermatige personen der Lantschap van Over Yssel/ derselver Vrouwen/ Weduwen/ Kinderen/ so lange sy sich hares Standes gemees houden: Als mede de Burgeren der Steden Campen ende Swolle/ ende derselver goederen/ zijn niet arrestabel/ ten ware deselve van hare vryheyt uytdruckelick afgestaen/ ofte binnen deser Stadt ende derselver vryheyt hare contracten hadden opgericht.

IV.

Op deser Stats vrye Paerdemarckten/ geduyrende vier dagen voor/ ende vier dagen nae/ ende op de Leermarckten een dach voor ende nae/ sullen geen uytheymsche personen/ of derselver goederen gearresteert worden/ ten ware voor schulden op sulcke tijden ende plaetsen gemaeckt/ uytgesondert Bancquerouttiers/ of die gene/ so hare goederen tot nadeel der schult-eyscheren versteken. Z. Asph. 4. A. Vrye markt §. 11

Peck. d. jur. sist. c. 10. n. 3. plene Bel... lib. 1. pr. cons. 77. Thed. C. d. nun... din. et mercat. marant. p. 4. d. 9. n. 50. Wor. cons. 21. n. 6. 7. Vc.

V.

Wanneer een arrest op uytheymsche personen wort gedaen/ sal de saecke vervolgt worden van drie dagen tot drie dagen/ twelck mede sal plaets hebben/ wanneer d'eene vremde den anderen sal hebben gearresteert: Ende sal de gearresteerde persone den dach mogen eerder nemen/ ende den arrestant voor den Schulten-Gerichte laten verdagen/ om binnen 24. uren redenen van't arrest voor te stellen.

Treuth. disp. 4. vol. 1. t. 5. d. lit. c.

VI

Alle arresten sullen voortaen met een beslach geschieden/ ende sullen de wreten ten langsten binnen ses weken afgaen/ om binnen ses weken nae insinuatie voor den Gerichte te erschijnen.

VII.

VII.

De weete sal den Eygenaren voor hoofts / ofte in haer woonplaetse gelevert worden / ende sullen de Gerichts-Dienaers van alle arresten ende overleveringe der Weeten hare gichte ten protocol des Landt-gerichts doen teeckenen.

VIII.

Tegens die gene / so niet te vinden / of wiens woonsteden onbekent / of in vyantlicke plaetsen woonachtigh zijn sullen de Weeten aen de Sant-Duym-Berg-ende Brinck-poorten deser Stadt aengeslagen worden ende sodanige tijt gestelt binnen denwelcken den eygenaer mogelick sy daer van kennisse te crijgen / om sijn recht waer te nemen.

IX.

Wanneer arresten worden gedaen aen Schepen op den stroom liggende, sal den Schipperen of Bootsgesellen sodanich arrest door een geswooren bode angedient worden: Sullende mede ten versoecke ende keur des Arrestants het schip ontroert / of met een keten aen de wal mogen vast gemaeckt worden.

X.

Die eenich goet binnen den huyse gearresteert of in bewarenisse zijnde / daer van hy kennisse bekomen / verbrachte / ofte liet versteken / die sal hebben te verantwoorden 'tgene waer voor het goet waer gearresteert.

XI.

Wanneer den Gerichts-dienaer over de Schultenbancke gestelt niet byder hant / of te bekomen / ende swaricheyt van ontwijcken te bevreesen is / sullen de besaten door andere Stats-Boden / ooc als des noot door Ingesetenen / mogen gedaen worden genietende den Schulten-dienaer het halve genot / dien sulx ten selven dage sal worden aengedient.

XII.

Wanneer wegen personele schulden beslagh gedaen wort

op huysen/erfgronden/of versegelde renten binnen der Stat ende derselver vryheyt gelegen / sal sodanige procedure voor Schepenen ende Raet met uytsendinge der Weeten vervolgt worden.

XIII

De personele Schult-eyscheren sullen niet meer inwinnen dan de verbeteringe/ den eygenaer toebehorende/sonder vercortinge der uythebberen: Ende sal de verkopinge der verwonnen vaste goederen geschieden op de Wijn-Taverne door de Heeren Straet-Schepenen/volgens de forme over d'executie der vaste goederen gestatueert.

XIV.

Alle arresten over personen/ roerende goederen / schulden ende rechts-vorderingen / sullen vervolgt worden voor de Schulten-bancke/ bekleedet zijnde na de oude wetten deser Stat/neffens den Schultes/met twee Raetspersonen; staende niet-te-min tot willekeur der gearresteerden/ om voor de litis-contestatie aen Schepenen ende Raet renvoy te versoecken.

XV.

Vorders sal staen tot oordeel ende kennisse des Gerichtes/ om de gewichticheyt der saken te ondersoecken/ ende te verklaren / of de procedure montlick of schriftlick sal afgedaen/ worden.

XVI.

De gearresteerde personen sullen borge-stellen niet te wijcken/ende recht te plegen / of borge te blijven/naer ouder gewoonte: Ende de Schultes eenen ouden schildt ontfangende/sal den gearresteerden op der Stadts Poorten verseeckeren / met gerichtelicke insinuatie.

NB

XVII.

So de gearresteerde ontvluchtede / dat de Schultes ende den Cipier aen den Arrestant niet wijder sal gehouden zijn

dan

dan ter summa van driehondert Keyser gulden; staende den Arrestant vry / den gearresteerden op sijne costen met meerder Dienaers te bewaren.

XVIII.

Als de Schultes den gearresteerden ontslaet / buyten kennisse des Arrestants / ende de cautie niet genoegsam bevonden wort / sal de Schultes den bewijslicken schade vergoeden.

XIX.

Een gearresteerde van't arrest ontslagen sijnde / sal door den Arrestant (doch wel door andere) binnen 24. uyren nae den ontslagh niet weder gearresteert worden.

XX.

Een gearresteerde uyttret arrest ontwijckende / sal voor de eerste mael verbeuren tien olde schilden / ten ware de gearresteerde op plaetsen woonde / daer meerder breucke betaelt wort / in welcken val gelijcke breucke betaelt sal worden.

XXI.

De tweede ontwijckinge sal by dubbelde breucke gebreuckt worden / ende de derde voor gewelt gehouden.

XXII.

Alle gereede by besate verwonnen goederen / sullen op den Poot na Paelrechte opentlic met mijnnen / naer ommeganck van ses weken / verkoft worden / maer verderflicke waren salmen met kennisse des Gerichtes eerder verkopen / ende de penningen by den Gerichte verblijven laten.

XXIII.

Een gearresteerde / borge stellende de judicio sisti, ofte om recht te plegen / doet daermede geen afstant van declinatoire of dilatoire exceptien.

XXIV.

Arresten worden niet toegelaten tusschen Erfgenamen over Erfhuys-saken / wanneer deselve vervallen zijn in so-

danige Provincien / alwaer Erfhuys-recht met ons gehouden wort.

XXV.

Wanneer een Burger of Ingeseten borge wort voor een vreemde persone / sal deselve voor de Schultenbancke te rechte staen/ende sijn Burger-recht niet hebben te genieten.

TITULUS IV.

Van Pandinge.

I.

MEt pandinge werden naer voorgaende consent der Heeren Burgermeesteren inder tijt voor den Gerichte gebracht alle sacken van een binnen / een buyten / ende een lopend' jaer rente / gerichtelick uyt onderpanden verschreven: Ende als vele jaren renten zijn verlopen/sal den Rentheffer alle jaer voor een binnen/een buyten ende lopend' jaer mogen penden/so lange het onderpant aen een derde niet gerichtelick is verkoft.

II.

Insgelijcken zijn pandtbaer / schulden of renten by houwelix-brieven/Maeg-gescheydingen ende Moet-soeningen geconstitueert / so van den Vrienden ende Dedingsl-luyden zijn beteeckent/pachten by scedulen bekent / of door getuygen bewesen / Magen-aes/ verdient loon/ verteerde costen/ ende onverjaerde sententien.

III.

Wanneer over sodanige schulden pantkeeringe geschiet/ sal den Pant-weerder by sittenden Gerichte betalinge doen/ of betalinge bewijsen.

IV.

Die als borge wort gepandet / sal aenstont mogen voortvaren

varen ende panden den genen die hem belooft heeft schade-
loos te houden.

V.

Stadts ende Lants schattingen ende breucken sullen met
datelicke executie geinnet worden.

VI.

Wanneer aen den erfgront pandinge wort gedaen/ sal so-
danige pandinge niet meer dan eenmael geschieden/ ende sal
daer van den eygenaer de Weete gedaen worden / gelijck in
besate is gestatueert.

VII.

Indien de gedaechde op den rechtdagh in de Weete ge-
stelt/ de pandinge niet afdoet met gelt of rechte / sal alsdan
den Pant-eysscher aen den gront ge-eygenet worden/ ende
sal van dien dach noch eene Weete uytgaen/ aen alle die gene
so oock renten uyt sodanigen erfgront genieten / aen beken-
de personen in hare woonplaetsen / ende onbekende met
Weeten aen vier Stadts Poorten ; ende sullen daer by alle
uythebberē worden ingeeyschet/ om binnen ses wekē voorde
Heeren Straet- Schepenen op der Stadts Wijn-Taverne
by den opslagh des verwonnen goedes te erschijnen/ ende een
Heer des goedes te maken/ beginnende vanden jongsten uyt-
hebber tot den genen so eerst nimt / dewelcke de outste voor-
gaende uythebberen moet voldoen / een binnen/ een buyten/
ende een lopend' jaer renten.

VIII.

Ende sal van sodanige verkopingen so wel den eygenaer/
als den jongsten uythebberen/ so haer recht hebben verlaten/
de losse voorbehouden zijn/ den Inheymschen een jaer ende
den Wtheymschen twee jaren / sonder dat sodanige losse
aen een derde mach overgedragen werden.

IX.

Binnen de voorschreven een ofte twee jaer / sal den In-
winner

winner ofte koper dat selve goet niet verargeren / noch met eenige nodelose timmeringen mogen verbeteren/sullende by de losse niet meer vergoedet worden / als 'tgene by den Gerichte nootsakelick sal geachtet worden.

X.

Als een in-gewonnen erve gelosset wert/ sal den inwinner behouden die vruchten middelertijt genoten en ontfangen/ ende die gene / so niet ontfangen zijn/ blijven tot voordeel van den eygenaer/ mits betalende interesse totten dach vande betalinge neffens de costen.

TITULUS V.

Van Inleydinge op Erfgrondt.

I.

DIe wegen den eygendom van erfgront/ ofte om het besit desselven te bekomen/ met recht wil spreken/ sal sich door twee Straet-Schepenen van't Quartier/ daer onder het goet gelegen is / laten inleyden/daer by voegende de bepalinge ende het gedeelte / waer over de Inleydinge wert versocht.

II.

Ende sal voortaen onnodigh zijn/ dat de twee Straet-Schepenen sich vervoegen ter plaetsen daer den gront gelegen is/ om den Clageren den rinck te doen roeren/ maer sal de acte door een Secretaris in't Boeck van Inleydinge worden geteeckent op het Stadthuys.

III.

Van dese Inleydinge sal den Eygenaer ofte besitter des goets ten langsten binnen ses weken de Weete toegesonden worden/ om in ses weken binnen Lants/ ende twaelf weken buyten Lants / daer tegens uytleydinge te doen/ ofte dat hy ander-

anderssins van de possessie des goedes sal zijn versteken/ voorbehoudens sijn recht ten petitoir.

IV.

Wanneer tegens inleydinge uytleydinge wert gedaen/ sullen de Straet Schepenen een dach van rechte stellen/ voor Schepenen ende Raedt/ op welcken dach den aenlegger borge sal stellen voor de costen/ ende den Verweerder voor de costen/ vruchten ende schaden.

TITULUS VI.

Van Inleydinge in't Erf-huys

I.

DIe op eenich versterf by anderen aengeveerdet/ ofte daer over by anderē tegensprake wert gedaen/ met erfhuys-recht spreken wil/ sal binnen jaer/ ses weken ende drie dagen nae des verstorvenen overlijden hem laten inleyden / ende sullen onder het erfhuys gehoren alle goederen/ gereede ende ongereede / roerende ende onroerende/ waer die gelegen/ ofte tot wat rechte die staen / daerin de overledene is verstorven/ ende die hy stervende nagelaten heeft.

II.

Het Erfhuys met den gevolch van dien sal gehouden worden ter plaetse daer de verstorvene sijne vaste woonplaetse heeft gehadt.

III.

Over Studenten / coopgesellen/ soldaten/ knechten ende maegden/ als oock andere personen/ geen vaste woonplaetse hebbende/ sal den val het sterfhuys maken / ten ware die verstorven Vader ofte Moeder hadde naegelaten.

IV.

In val verscheyden partyen vermeynen tot een erfhuys-

gerechtigt te wesen/ sullen sy d'eene so wel als d'ander haer daer laten inleyden / ende by aldien niet can blijcken/ wie de naeste daer toe zyn/sullen des Erfhuyses goederen by onpartijdige gesequestreert worden tot uytdracht der sakẽ; ende sal by den Straet-Schepenen of by den Gerichte een dach aengestemt worden / om hare eysschende conclusie tegens malcanderen simultaneè in te brengen.

V.

So wie binnen jaer/ses weken / ende drie dagen met erfhuys-recht niet spreeckt/ ofte nae de ontfangene Weete binnen den bestemden termijn geen uytleydinge doet/die sal van de possessie des Erfhuyses ofte derselver twistige goederen versteken wesen/sijn recht ten petitoir voorbehouden.

VI.

Die een Erfhuys aenveerdet / ofte sich in't Erfhuys laet inleyden/sal gehouden zijn genoegsame borge te stellen voor Testamenten/Legaten/ Erfhuyses schulden ende oncosten.

VII.

Nae Erfhuys-rechte sal de lest-levende van Man ende Vrouw/Erf-uyter zijn/ende sich ses weken uyt het erfhuys redelick onderhouden.

VIII.

Die gene so uyt cracht van gifte/houwelix voorwaerden/ ofte eenigen particulieren titul/op den Erfhuyse heeft te vorderen/sal sulcx met ordinaris Stat-recht ende niet met Erfhuys-recht mogen vervolgen.

IX.

Erfhuys-recht sal geen plaets hebben tegen die gene / so met besonderen titul by den leven des overleden een goet beseten/ofte jaer ende dach ruwelick heeft gebruyckt.

TITU-

TITULUS VII.

Van't leege Gerichte.

I.

TOt spoedige bedieninge van Justitie/ sullen de Burgermeesteren inder tijt buyten de vacantien ende Feest-dagen/ de leege Bancke spannen op Maendach / Dingsdach/ Woensdach/ Donderdach/ ende Vrydach/ des morgens tot acht uren/ daer toe de Klocke sal geluydet worden.

II.

Voor de leege Bancke sal een geduyrich Protocol by een geswooren Secretaris gehouden worden/ om ten selven dage ende uere alle sententien/ decreten eñ by-oordeelen te teyckenen/ dewelcke mede perpetuel ende geduyrich sullen zijn/ ende sonder verjaringe nae verloop van jaer ende dach ter executie gestelt worden/ gelijcker gestalt als sententien by Schepenen ende Raedt ter hooger Bancke geweesen.

TITULUS VIII.

Van de hooge Bancke.

I.

DE Hooge Bancke sal buyten de vacantien ende hooge Feestdagen alle Vrydagen op negen uren voor Schepenen ende Raet gehouden worden.

II.

Waer 'tsake dat de rechtdach voor de Hooge Bancke op eenen heyligen dach quam te vervallen / so sal deselve op den naesten rechtdach gehouden worden.

III.

Voor heylige dagen worden gehouden alle Sondagen/ de hooge Feesten van Paesschen/ Pinxteren ende Kersmisse/ des Heeren Hemelvaert / ende Nieu-jaers dach/voorts alle aengestemde Bede-dagen: Sullende alsdan geen gerichtelicke acten gepasseert worden / dan alleen die daer zijn van vrywillige jurisdictie ende van arresten.

IV.

Voor vacantien worden gehorden acht dagen voor/ende acht dagen nae de groote Feestdagen/als Paesschen/Pinxteren/ende Kersmisse: Item de Bouwtyt/so sijnen anvanck nemen sal Deventer Kermisse / ende den eersten Septembris eyndigen/ ende voorts 8. dagen voor ende 8. dagen na Petri.

V.

Gedurende de vacantien sullen alle Stadts Gerichten stille staen / uytgesondert verbot / van nae-getimmer/saken van verderffelicke waren/versoeck van alimentatie/ende andere saken/spoedige expeditie vereyschende.

VI.

Tot de hooge Bancke gehoren alle saken van appel/ questien van Erfhuys-rechten/van echtsaken/van pandinge ende pantkieringe/arresten op Erfgronden/saken van In- ende Wtleydinge.

VII.

Alle andere saken sullen sonder believen van beyde partyen voor de hooge Bancke niet aengenomen worden / eer ende bevorens de clagende partye op een gemeynen clagedach vergunt zy/sijn tegenpartye te verdagen.

VIII.

Den gemeynen clage-dach sal buyten de vacantien ende Feestdagen voor Schepenen ende Raedt gehouden worden alle Dingsdaegs/des morgens te half tienen.

IX.

IX.

Voor de hooge Bancke sullen eerst de saken van appel/ ende daernae saken by edicten ende Weetebrieven aengevangen/ verhoort worden/ andere saken nae dat deselve voor Schepenen ende Raedt zijn dinck-plichtich gevallen.

X.

Alle saken/ so op den gestelden rechtdach niet connen aengeeyschet werden/ sullen tot den eersten/ tweeden/ derden/ ofte tot eenen extraordinaris rechtdach gecontinueert ende uytgestelt worden / ende sullen de onverhoorde partyen sonder nieuwe verdaginge erschijnen op de pœne by de ordinaris rechtdagen gestatueert / ende sal sodanigen extraordinaris dach een Roedendrager overluyt vercondigen.

XI.

Indien jemant eenich Raetspersoon partijdigh of verdacht hielde / deselve sal datelick de redenen van partialiteyt den Burgermeesteren inder tijt te kennen geven/ ende sal deselvige/ so opgedongen wert/ sich alsdan afkeeren.

XII.

De Professoren vande hooge Schole/ als mede alle Studenten derselver / sullen voor de hooge Bancke in recht beroepen worden/ ende ongehouden zijn voor het leege Gerichte te rechte te staen. Als mede Burgemrs weduwen

TITULUS IX.

Van Gast-recht.

I.

OM den vreemden man tot cort recht te helpen/ sal deselve onse Ingeseten voor hoofts/ ofte in sijn woonplaetse/ so hy inder Stadt is/ op eenen dach tweemael doen verdagen/ eens voormiddags/ eens naermiddags/ ende des volgenden daegs ten derdenmael.

II.

By so verre onse Ingeseten ten derdenmale niet erschijnt/ sal op des vreemden gastes aenspraecke recht gedaen worden/ende sal ten derden dage daer op pant-leveringe geschieden / om deselve nae verloop van viertien dagen door den Pande-verkoper te verkopen.

III.

Een Ingeseten/Verweerder/tegens een vreemt gast schriftelick handelende/ sullen de termijnen van drie dagen tot drie dagen gestelt worden / ten ware de gewichtichept der saken langer termijnen vereyschede.

IV.

Een vreemde op erfgrondt pandinge doende/ofte met erfhuys-recht procederende/sal met gewoontlicke maniere van procederen sijne sake vervolgen.

TITULUS X.

Ordonnantie hoe men voor den Gerichte procederen sal.

I.

ALle questien van 25. goltgulden inclups/ van magenaes / verdient loon / geleent gelt / gerichtelick bekende schuldt/suyvere obligatien/ pacht/ huyshuyr/ noot-timmer/ van spolie / gewalt / ende van alimentatie/sullen montlick voorgestelt worden.

II.

Partyen sal vrystaen tot haren schade ende bate hare saken selfs voor te stellen/ofte door een gesworen Voorsprake/ ten ware anders by den Gerichte wierde geordonnert.

III.

In swaren gewichtige saken salmen voor de hooge Bancke

ke schriftelick mogen procederen/met Aenspraecke / Antwoort/ Replijcq/Duplijcq/ende / so noodich / met Triplijcq ende Quadruplijcq.

IV.

Over schriftelicke proceduren sullen de termijnen dienen van viertien dagen tot viertien dagen / ten ware om erheffelicke redenen by den Gerichte corter ofte langer termijnen worden gestelt/oft dat partyen anders verwillekeurden.

V.

Over saken van dooderhant aencomende/salmen sijn bedinck mogen nemen den tijt van ses weken.

VI.

De Aenspraecke ende Antwoort sullen bekleedet worden met alle documenten ende bewijsdommen/tot verificatie derselver dienende/gelijck oock Replijcq ende Duplijcq met hare proef-stucken.

VII.

Triplijcq ende Quadruplijcq sullen nudè ende bloot/sonder bylage van bewijs/ingelevert worden/tē ware om erhefkelicke redenen by den Gerichte anders worde toegestaen.

VIII.

Nae gelegentheyt van saken sal partyen by den Gerichte mogen geordonniert worden/te schrijven by Memorien ende Solutien/eñ sal daerop / so nodich / Replijcq ende Duplijcq/ tot kentenisse des Gerichtes worden toegestaen.

IX.

De Processen volschreven zijnde / sullen alle stucken/ten overstaen van beyde partyen ofte derselver Volmachtigers/ worden geinventariseert / met onderteeckeninge van beyde partyen ende een geswozen Secretaris.

X.

Indien een van partyen / geciteert zijnde / ten tijde der sluytinge uytbleef / sal d'uytblijvende ten tweedenmael verdach-

dachvaert worden / ende sal alsdan met de sluytinge voortgevaren worden / ende de uytblijvende de costen des daegs betalen.

XI.

" De Verweerder willende eenige exceptien declinatoir of " dilatoir voorwenden / sal sulx doen / eer ende bevorens hy ten " principael antwoordt / ofte sal anderssins daervan versteken " zijn; Ende sal op de exceptie eerst recht gedaen worden / alvo- " rens in de principale sake wijders te handelen.

XII.

Die gene / so declinatore of dilatore exceptien schriftelick voorstelt / so by den Gerichte worden bevonden ende erkant on-erheffelick / ende tot ophoudinge der saken voorgenomen " te zijn / die sal boven de costen vervallen zijn in de pœne van " vijf goltgulden.

XIII

Alle exceptien ten principael niet dienende / sullen te gelijcke by pœne van versteck voorgestelt worden / uytgesondert dat de exceptie recusatoir alleene sal mogen dienen.

TITULUS XI.

Van Advocaten / Procuratoren ende volmachten.

I.

Alle schriftuuren boven hondert goltgulden bedragende / sullen geformeert worden door Advocaten by Schepenen ende Raedt / ende by Ridderschap ende Steden / of derselver Gedeputeerden / om te practiseren / ende te sententieren toegelaten / minder saken tot hondert goltgulden toe inclusys sullen door de Procuratoren deser Stadt mogen beschreven worden.

II.

II.

Indien jemant uytheymische Advocaten soude willen gebruycken/ sullen alsdan sodanige schrifturen by inlandtsche toegelatene Rechtsgeleerden met onderteeckeninge worden geagnosceert ende geapprobeert.

III.

Advocaten eñ Procuratoren sullen gehoudẽ zijn sich te reguleren na deser Stats rechten/ willekeuren/ plebisciten privilegien/ eñ oude gewoonten; maer indiẽ de saken in Stadts rechten/ willekeuren eñ oude privilegiẽ ofte gewoonten niet gegrondet/ noch daer uyt conden geordeelt wordẽ/ daer over sullẽ sy mogen bybrengẽ de beschrevene Keyserlicke Rechtẽ. n. ... forens. 1. 1. 12.

IV.

Alle schrifturen sullen by articulen onder cijffer-tal gestelt worden/ by pœne van vijff goltgulden.

V.

Advocaten ende Procuratoren sullen sich wachten in hare schrifturen of montlicke pleydoyen / jemant te injurieren of te schelden / by pœne van 20. goltgulden by geschriften; ende by montlicke pleydoye half so vele / voorbehoudelick ge-injurieerde sijn actie.

VI.

De gesworen Procuratoren deser Stadt sullen op Rechtdagen uyt der Stat niet reysen/ buyten oorlof der Burgermeesteren inder tijt/ by pœne van 50. goltgulden.

VII.

Die gene / so als Volmachten uyt eens anders name erschijnen / sullen gehouden zijn hare Volmacht op 'tversoeck vande wederpartye by de eerste comparitie te vertonen/ ende te boecke doen stellen.

VIII.

So jemant tegens een Volmacht excipieren wilde/ sal sulx doen inden beginne der procedure.

IX.

Wanneer eenige twijffelinge voorvalt / of volmacht gepasseert zy of niet / ende een Advocaet of Procureur met de principale Instrumenten der saken is versien / sal deselve mogen volstaen met de cautie de rato, om binnen seeckeren tijt tot kentenisse des Gerichtes die Volmacht te toonen.

X.

Binnen dese Stat sullen geen Volmachten aengenomen worden onder een particuliere sijn handt ende zegel / of voor Notarisen gepasseert/maer sullen alleene toegelaten worden die gene/so by Schepenen inde Steden/ofte voor Schulten ende Richteren met hare Coornoten ten platten Lande zijn uytgegaen: Edoch/ Vorsten/Graven/Bannerheeren/ende andere groote personen nae gemeene rechten daer toe geprivilegeert / sullen onder haer selfs handt ende zegel mogen volmachtigen.

XI.

Een Volmachtiger sal mogen substitueren / so verre hem dat selve in sijn principale Volmacht toegelaten is. Merend. 5. 9trov. 26.

XII.

Sand. d. feud. geldr. tract. 3. c. 2. et de Effedruc. c. 4. n. 11 et 12.

Vrouws-personen sullen sonder Man of een ander Momber geen procuratie / verbintenisse/of oock eenige andere acte in't Gerichte bestendichlick passeren / dan de Man sal als Momber over sijn huys-vrouwe / desselfs goederen ende saken/ so in-als buyten rechte / sonder procuratie of volmacht te hebben/verrichten mogen.

XIII.

De Volmacht sal een jegelick mogen weder-roepen voor de litis-contestatie, ende niet daernae/ten zy uyt wettelicke redenen/tot kentenisse des Gerichtes.

XIV.

Door fallissement/ of velt-vluchticheyt/so wel des constituants als geconstitueerden / worden alle volmachten oock nae de litis-contestatie weder-roepen.

XV.

Wanneer den constituant comt te overlijden/ sal het Proces by den Erfgenamen geresumeert/ende nieuwe Volmacht gepasseert worden/ten ware het Proces voor den doot geslo-ten was/ in welcken val de sententie sonder resumptie/ ende nieuwe Volmacht/van weerden gehouden wort.

XVI.

Een Procurator ofte Volmachtiger ad lites, sal sonder speciale last de instantie niet mogen verlaten.

XVII.

Bloetsverwanten/malcanderen inden vierden graed van bloet-of swagerschap bestaende/ sullen sonder hebbende volmacht / onder cautie de rato, voor malcanderen inden Gerichte toegelaten worden.

XVIII.

Volmachten van Kerspelen sullen in saken van hare Gemeente geconveniert/ende aengesproken mogen worden.

XIX.

So jemant/geen volmacht hebbende/voor een anderwilde intervenieren/ sal eerst moeten cautie stellen voor't gewijsde.

TITULUS XII.
Van Reconventie of Weder-clage ende van Compensatie.

I.

Reconventie of Weder-clage heeft voor den Gerichte deser Stadt geen plaetse/om by eene/ende deselve instantie t'effens bepleytet/ende by eene sententie afgedaen te worden: Maer sal een jegelick sijn recht door een besondere instantie nae ouder gewoonte moeten vervolgen.

II.

Een Verweerder van een Wtheymsche persone aengesproken zijnde / sal cautie of borge mogen eysschen / om over de Weder-clage voor den selven Gerichte by nieuwe instantie te rechte te staen / eer ende bevorens Verweerder schuldich zy ten principale te antwoorden ; ende sal nae gelegentheyt der saken ende personen een vremden Aenlegger / geen borge connende crijgen / juratore cautie mogen toegestaen worden.

III.

Compensatie sal mede niet zijn admissibel / dan alleen by forme van peremptoire exceptie over liquide saken.

IV.

Wanneer twee Koopluyden met malcanderen ende onder den anderen sich hare waren op hare schult-boecken vertrouwen / ende alsdan een van beyden insolvent / of veltvluchtich wierde / sal over beyde rekeningen compensatie plaets hebben.

TITULUS XIII.

Van Contumacie / hoemen voor den Gerichte sijn recht versuymt / ende hoemen sodanich versuym betert ende afdoet.

I.

NIemant sal voor de Gerichten sijn recht versuymen / ten zy d'eene partye des anderen uytblijven op de gestelde termijnen dede beclagen / decreet van versuym daer over versoecken / ende ten protocol des Gerichtes brengen : Ende wanneer beyde partyen uytblijven, sal den gestelden termijn voor verlopen gehouden worden.

II.

II.

Indien een Verweerder in personele saken voor hoofts/ ofte in sijn woonplaetse (so hy inder Stadt zy/ ende ter straten ende stegen gaende) door een geswooren Roedendrager wert verdaegt/ ende niet erschijnt by sittenden Gerichte / sal deselve op twee volgende recht-dagen noch tweemael by pœne van 5. golt gulden weder verdaget worden: Ende sal de Verweerder/alsdan uytblijvende/van sijn defensie ende tegenweer versteken zijn: Sullende niet-te-min den Aenlegger sijnen eysch door sijn hebbende schijn ende bescheyt bewijsen/ ende/des noot zijnde/na gewichtichheyt der sakē met eede verclaren/ niet anders te weten/ als dat de sake rechtveerdich is.

III.

In Erfhuys-saken tusschen In-ende Wt-leydinge dienende / sal de uytblijvende partye sijn recht van In-ende Wt-leydinge niet verdedigende / op den eersten termijn vellich zijn.

IV.

By so verre den Aenlegger sijnen eysch / nae vereysch der rechten niet genoech conde bewijsen/ende dat de uytgebleve ne Verweerder worde geabsolveert ende vrygekent/sal evenwel deselve Verweerder wegen sijn begane ongehoorsaemheyt in de costen der procedure verdoemt worden.

V.

Den Aenlegger sijn wederpartye verdagende / ende niet erschijnende / sal de Verweerder sich van de instantie mogen los-dingen / ende sal alsdan de Aenlegger inde costen gecondenmeert worden; ende sullen Schepenen ende Raedt of de Gericht- Schepenen in sodanigen val/ op des Verweerders aenhouden den Aenlegger door een Roedendrager eenen sekeren dach aenstellen / om sijn aensprake te doen/by pœne van eeuwich stil-swijgen/ende versteck der saken.

VI.

Den Aenlegger hebbende sijn instantie versuymt of laten vallen/sal met erlegginge der costen sijn recht by nieuwe instantie weder mogen aenvangen / maer so hy het selve ten derden mael doet/sal deselve niet alleen van de instantie/maer oock van sijn recht versteken zijn.

VII.

Wanneer binnen den tijt van twee Jaren/ van den lesten rechtdach af te rekenen/ geen vervolgh op de aengevangene procedure wert gedaen/ wort de instantie voor desert en verlopen gehouden/ alschoon geen contumacie ware bedongen.

VIII.

Indien by hangende procedure eenige termijnen waren waer te nemen/ 't zy Replijcq/ Duplijcq/ Triplijcq/ of Quadruplijcq / ende een van beyde partyen op hare gestelde termijnen niet erscheene/sal ten versoecke der verschijnende partye de uytblijvende van wijder schrijven versteken wesen; ende sal op de vorige schrifturen recht gedaen worden/ ten ware de uytblijvende partye binnen veertien dagen genoegsaem bescheyt by brachte / ende die costen des versuymden termijns erlachte.

IX.

Trent. l. 4. g. e. n. Versuym des Gerichtes of contumacie/ wort gesuyvert ende afgedaen door lijfs noot/ waters noot/ Heeren gebot/ gevanckenissen/ onveylicheyt der plaetsen/ende andere redelicke oorsaken/tot kennisse des Gerichtes.

TITULUS XIV.

Van der Aenleggeren bewijs.

I.

Alle Aenleggeren sullen haren eysch moeten bewijsen/ sonder dat deselve souden bevoegt zijn van Verweerderen

ren bewijsdom te eyssschen/ ten ware van Maeg-scheydinge/ Moet-soenen/ Houwelix voorwaerden/ Testamenten/ofte andere schriftuiren / die beyde partyen gemeyn/ende gelijckerhant souden mogen aengaen.

II.

Suyvere Handtschriften ende Obligatien sullen Verweerderen by sittenden Gerichte moeten bekennen ofte ontkennen.

III.

Boecken van Koopluyden/staende ter goeder name ende fame / den dach van betalinge ende ontfanck inhoudende/ sullen in saken van koophandel ende neringe/ ende niet wijders/half bewijs maken/ende tot volcomen bewijs sullen die boecken met eede bevestigt worden.

IV.

Boecken van Momberen/Curateuren ende Onderwinders van anderer Luyden saken / so ter goeder name staen/ geven half bewijs.

TITULUS XV.

Van Inruyminge des Eedes.

I.

DIe gene / so aengesproken worden voor schult / schade/ beloftenisse/of andere contracte/ by partyen alleen/ sonder by-wesen van getuygen/ofte sonder schrift op te richten/ ingegaen / sullen sodanige aenspraecke by eede mogen ontkennen/ofte aen den Aenleggeren den eedt weder inruymen/ sonder daer over wijdere procedure te gebruycken.

II.

Buyten de voorsz vier puncten/sal/omme alle gelegenheyt van Meyn-eedt te vermijden/ niemant tot sijn eygen schande of

de of schade gehouden zijn eedt te doen / ofte getuygenisse te geven.

III.

Die gene/so voor schuldt/schade/beloftenisse/ofte contract aengesproken zijnde / met lijfflicken eede wil erhouden/ dat hy van de sake geen wetenschap en hebbe / sal met sodane verclaringe mogen volstaen/ blijvende den Aenlegger in sijn bewijs onvercortet.

IV.

Als den eedt is ingeruymt ende aengenomen / can daer over geen weder-roepinge vallen / ten ware voor de voltreckinge des eedes andere bewijsdommen voor handen waren/so ten tijde der inruyminge niet waren geweest.

V.

Een op-geleyden eedt sal door een Voorspraecke ofte een andere persone niet gedaen worden / ten zy met wille ende toelatinge van de tegenpartye.

VI.

Den Aenlegger sal al sijn schijn ende bescheyt inbrengen/ eer ende bevorens Verweerder den Eedt worde ingeruymt/ sullende naer gedanen eet geen bewijs aengenomen worden.

VII.

Wanneer Aenlegger ende Verweerder beyde sich op bewijs beroepen/ende de sake daer door niet can afgedaen worden/sal by den Gerichte den eedt op-erlecht worden den genen/ so het beste ende waer-schijnelickste bewijs hebbe bygebracht. M. Alh. de probat. cap. 6. num. 45.

TITULUS XVI.

Van getuygen te verhooren.

I.

ALle die gene/adel ofte on-adel/ buyten-ofte binnen-gesetene/ so tot contschap der waerheyt verdaget worden/

ende

ende ter eerster verdaginge niet erschijnen / sullen ten tweedenmael by keur van 5. goltgulden/ende ten derdenmale by keur van thien goltgulden verdaget worden.

II.

Indien de getuyge uyt ongehoorsaemheyt des Gerichtes/ ende moetwille ten derdenmael verdaegt zijnde/niet erscheene/ sal boven de vergoedinge der schaden deselve staen tot claringe van Schepenen ende Raedt.

III.

Die condtschappen beleyden wil/sal sijne vraeg-articulen met clare duytsche woorden ingestelt zijnde / in't Gerichte overgeven / ende alsdan afwijcken / also dat getuygen in afwesen des partyen/ elcx in't besonder by de Schepenen mogen verhoort worden.

IV.

De Schepenen sullen goede sorge dragen / dat getuygen op alle vraegstucken/ omstandicheden/ ende redenen van wetenschap/scherpelick worden ondervraegt : Ende sullen de Secretarien der getuygen geheele verclaringe niet met affirmat of negat, maer met duytlicke woorden onder jegelick articul teyckenen.

V.

Getuygen sullen op de voorgestelde vraeg-articulen datelick antwoort geven/ ende geen afschrift of copie genieten/ ten ware by den Gerichte redelicke oorsaken wierden voorgebracht / waer door nae gelegenheyt der saken seeckeren tijt soude mogen toegestaen worden.

VI.

Een getuyge geroepen zijnde /om sijn vorige getuygenisse te ververschen/sal daer toe uytstel mogen genieten.

VII.

Indien eenige getuyge soude meynen sich vry te dingen/om geen getuygenisse te geven/sal deselve sijne redenen

Schepenen ende Raedt voorstellen / ende daer op decreet verwachten.

VIII.

Advocaten/Procuratoren/ofte Volmachtigers sullen niet gehouden zijn te getuygen tegen die partye dewelcke sy bedient zijn/ ten ware de volmacht tot defraudatie der getuygenisse waer geschiet/ofte by Schepenen ende Raedt anders wierde verstaen/over saken/waer van anders geen bescheydt te bekomen is.

IX.

Eer ende bevorens getuygen tot hare verclaringen sullen worden toegelaten / sal eerst het beschreven formulier des meyn-eedts in de Schrijf-camer hangende / voor-gelesen worden.

TITULUS XVII.

Clachten van gewalt/ ende van possessoir-saken.

I.

Indien jemant in sijn gebruyck van huys/hof/ofte andere goederen/binnen ofte buyten der Stadt gelegen/ leen ofte eygen/ door onse Ingesetene eenich gewelt/ongebruyck/indracht ofte stortinge quame te lijden/ deselve sal binnen jaer/ ses weken ende drie dagen van alle datelickheden ende nieuwicheden/hem aengedaen / sich aen Schepenen ende Raedt ofte aen de regeerende Heeren mogen beclagen/ende versoecken gebodt ende bevel / dat de tegenpartye sijn ongewaerde handen cost-ende schadeloos aftrecken/ende den Clager het goet vredelick ende ongemoeyt sal laten gebruycken/ ter tijt hy met beter recht zy uyt-gewonnen.

II.

De tegenpartye sal by sodanich mandaet ende bevel acht

ofte viertien dagen vergunnet worden / om sijn tegenbericht in te dienen.

III.

By so verre beclaegde binnen den gestelden tijt geen bericht in en brachte / sal sodanich bevel plaets grijpen ende effect genieten / maer wanneer bericht wierde gedaen / sal by Schepenen ende Raedt / naer dien beyde partyen haer schijn ende bescheyt van haren titul / goede trouw / ende besit sullen hebben overgelevert / over de possessie worden erkent / blijvende den verlieser / als oock den genen / so geen bericht gedaen sijn recht ten petitoir / ofte op den eygendom met inleydinge voorbehouden.

TITULUS XVIII.

Van Appellatie.

Jus Sententias pronunciandi sine ullâ appellatione et revisione propositoque Regale Majus et Jus Majestatis sive de essentiâ

I.

Alle die gene / so vanden Schulten-Gerichte / Leege Bancke / de Heeren Straet-Schepenen / als oock van de Steden / het appel aen deser Stadt onderworpen zijnde / gedencken te appelleren / sullen sulx doen binnen tien dagen / nae pronunciatie / welcke tien dagen haren loop nemen van den tijt als den Appellant van de Sententie kennisse gecregen heeft.

Vid. Grot. l. 2. c. 4. n. 13.

II.

Die gene / so vanden Gerichte deser Stadt appelleren / aen Schepenen ende Raedt / sullen haer appel binnen vierthien dagen anhangigh maken / ende haer wederpartye daer toe verdagen / so verre het recht open is / maer so verre den viertienden dach quame te vervallen in de vacantie / sal den Appellant sijne appellatie aen de Heeren Burgermeesteren in-

der tijt aendienen/ ende ten protocol laten teyckenen/ by versteck van't appel.

III.

Of wel by de Keyserlicke rechten is toegestaen / by appel nieuwe bewijsdommen by te brengen / so by de eerste instantie niet zijn geweest / so sal nochtans sulx volgens de ondenckelicke gewoonte ende gebruyck binnen dese Stat geensins toegelaten worden; staende alleen over schriftelicke processen den Appellant vry op den bestemden viertienden dach sijne beswaernissen ofte grieven van appel bloot/ sonder bewijs in te leveren / om by partye advers binnen vierthien dagen sijn contraberichte mede bloot sonder bewijs in te dienen.

IV.

Alle processen / so van de Steden by appel aen Schepenen ende Raedt vervallen / sullen naer verloop van een maent/ naerdien de beswaernissen van appel ende contra-straffe zijn ingelevert/ of daer van afstant gedaen/ binnen Deventer aen Schepenen ende Raedt overgebracht worden.

V.

Alle Appellanten sullen boven den gewoontlicken olden schildt mede erleggen voor de sportulen van hondert goltgulden drie / ende daer over van jeder hondert twee goltgulden/ tot kentenisse des Gerichtes.

VI.

Die bevonden wort qualick geappelleert te hebben/ sal in saken van hondert goltgulden verbeuren vijf golt gulden/ ende in hooger saken thien golt gulden.

VII.

Also by Schepenen ende Raedt corte expeditie van justitie gedaen wort / sal over gene sententie executie gedaen worden/ maer de sake in sijn geheel blijven/ ter tijt by appel daer in zy erkant.

TITU-

TITULUS XIX.

Hoe men Sententien over gereede goederen ter executie sal stellen.

I.

IN alle personele saken sullen de Heeren Burgermeesteren inder tijt naer ommeganck van 14. dagen ten versoecke des Verwinners/die gene so verwonnen wort / door een geswozen Roedendrager tot drie malen waerschouwen / om het gewijsde te voldoen / ende sal nae de derde waerschouwinge geen wijdere uytstellinge gegeven worden / buyten wille des genen/so verwin vercregen heeft.

II.

Nae de derde waerschouwinge sal de executie door de geswozen Roedendragers gedaen worden/met panthalinge van gereede ende roerende goederen: Ende by so verre opentlick bleeck / dat geene genoegsame roerende goederen voorhanden waren / tot voldoeninge van't gewijsde/salmen tot vermijdinge van wijdere costen ende schaden/ de roerende goederen mogen voorbygaen / ende procederen tot verwin ende verkopinge der onroerende.

III.

De geswozen Roedendragers sullen geen panden mogen nemen naer haren wille ende goetduncken / also verre de verwonnene persone goede panden geven wil/genoegsam voor de toe-erkende schult.

IV.

So een derde persone jemant wat geleent/verhuyrt / ofte in bewaringe hadde gedaen / sulx salmen niet mogen afpenden/by so verre die gene/so het heeft geleent/verhuyrt of vertrouwt/

 trouwt/

trouwt / het selve met recht wil verdedigen / ofte met sijn eene handt / dat is / met sijnen eedt / vrijen.

V.

De roerende panden sullen aen den Pandeverkoper gelevert / ende naer ommeganck van 14. dagen opentlick verkoft worden / voorbehouden de losse van 14. dagen.

VI.

Wanneer pendinge geschiet aen levendige have ofte eetende panden / sal den Pander de levendige have onderhouden drie dagen lanck / ende daernae voor het Raethuys opentlick vercopen voor de verwonnen schult / schaden ende costen / om dat meeste gelt.

VII.

Niemant sal gepandet worden aen sijn harnas ende geweer / so lange andere panden voorhanden zijn.

VIII.

Die gene / so tegens sententie pantkeeringe doet / sal verbeuren tien golt gulden / ende niet-te-min sal de executie sijnen voortganck gewinnen.

TITULUS XX.

Van Executien op Erfgronden.

I.

IN reële saken / als den eygendom by sententie is toe-erkent / sullen de Heeren Burgermeesteren inder tijt naer ommeganck van ses weken de verwonnen persone door een geswooren Roedendrager lasten / om binnen 14. dagen nae sodanigen last die ingewonnen goederen aen den inwinner in te ruymen / ende denselven daermede laten geworden / ende so daer tegens wierde gedaen / sulx sal voor gewelt gehouden / ende nae gelegentheyt van saken gestraft worden.

II.

Wanneer over personele verwinnen executie versocht wordt op vaste onroerende goederen / sal met pandinge voortgevaren worden/ ende de goederen verwonnen zijnde/ sullen naer ommeganck van ses weken by openbare aenslach-scedulen / geveylt/ eñ opentlick op der Wijn-Taverne aen den meestbiedenden verkoft worden.

III.

Indien de beweechlicke ende onbeweechlicke goederen niet genoechsaem souden mogen zijn tot voldoeninge van't verwin/salmen treden tot verkopinge van alle schulden ende rechtsvorderingen des verwonnen persoons/dewelcke mede door gedane publicatie nae verloop van 14. dagen sullen verkoft worden.

IV.

By so verre den verwinner mede door verkopinge der schulden en rechtsvorderingen tot sijn achterwesent niet soude connen geraken/ sal de verwonnen persone op de Duympoorte geset worden tot ses stuyver 'sdaegs / by den Verwinner te verschieten, ter tijt toe genoechsame panden gewesen/ ofte voldoeninge zy geschiet.

V.

Als jemant gewesen is tot rekeninge/ofte tot verrichtinge van eenige andere daden/sal de Verwinner mogen overleveren tegens den ongehoorsamen verwonnen persoon / declaratie van sijnen schaden ende interest / welcke declaratie den verwonnen ter handen sal worden gestelt/om bericht te doen/ ende sal alsdan de sake op seeckere somme van penningen getaxeert/ende ter executie gestelt worden.

TITU-

TITULUS XXI.

Van verlatene Goedelen/ende voortocht der Schult-Eysscheren.

I.

VVAnneer eenige Burgeren of Ingesetenen veltvluchtich worden / ofte comen te sterven/so veele goederen niet nalatende/ waer uyt de schulden souden mogen verballen / sulx dat niemant den Boedel ofte het Erfhuys soude willen aenveerden / sullen alsdan by Schepen ende Raedt uyt de grootste ende meest geinteresseerde Schult-eyscheren/ofte by ontstentenisse van dien/twee andere Curateuren gestelt worden/ dewelcke binnen ses weken/ of binnen sodanigen tijt/als nae gelegenheyt der goederen by den Gerichte wert toegestaen / alle goederen sullen inventariseren / ende opentlick verkopen / die gereede door den Pandeverkoper/ ende die onroerende goederen op de openbare Wijn-Taverne/ten overstaen der Heeren Straet-Schepenen / in wiens Quartieren d'onroerende goederen zijn gelegen.

II.

Die gestelde Curateuren sullen by openbare Weeten aen vier Stadts poorten alle Schult-Eyscheren op eenen gemeenen recht-dach voor de hooge Bancke doen verdagen/ om het opgerichtede Inventaris te sien inleveren / het selve aen te nemen ofte te straffen / ende voorts alle ende jegelicke schulden op den termijn by de Weeten gestelt/ aen te geven/ by versteck derselver/ ten ware de Inheymsche Schult-eysscheren binnen ses maent / ende de Wtheymsche binnen een jaer haer versuym behoorlick suyverden/ende van haer goet recht deden blijcken.

III.

Op den gestelden rechtdach sal by uytspreken der sententie

tie binnen viertien dagen sekeren tijt gestelt worden/waer op die erschijnende ende aengenomene Schult-eysscheren voor de Heeren Straet-Schepenen hare schulden verificeren/ten eynde alle questien ende verschillen van preferentie ende concurrentie/so by accoort niet sullen zijn afgedaen/voor Schepenen ende Raedt gedecideert worden.

IV.

Binnen een jaer / ende oock eer ende bevorens over de preferentie ende concurrentie sententie zy afgegeven/sal niemant onder cautie penningen lichten mogen/ten ware by Schepenen ende Raet om sonderlinge redenen sulx worde toegestaen.

V.

Over groote ende moeyelicke Erfhuysen sullen de Heeren Straet-Schepenen den Curatoren voor haer versuym nae gelegenheyt der saken by eyntlicke scheydinge des Erfhuyses/eenich loon mogen toestaen.

VI.

Op de Schult-eysscheren van verlatene Boedels ende Erfhuysen sullen eerst voor allen anderen voortocht hebben te genieten/dootschulden tot begraffenisse der verstorvenen/ nae gelegenheyt der personen / oncosten der Doctoren inde Medicijne ende Apothecarien/geduyrende der verstorvenen sieckte aengewendet/ maer andere medicamenten ende salarien voor jaer ende dach over andere sieckten/ waer van den schuldenaer weder opgestaen / ende genesen / worden voor vertrouwde waren gerekent/ende comen met andere schulden in concurrentie.

A valle fol. 45. d. invent. confect.

VII.

Ten tweeden / oncosten van executien over discussie der Erfhuysen gevallen/wachtgelden/schoorsteen-gelt/ende andere Stats ende Lants saken/ waermede de ge-executeerde goederen specialick zijn beswaert.

VIII.

Alle Uytheбberen of Rentenieren wegē hare verschrijvingen/by Schepen-brieven/houwelixe voorwaerden/Maegscheyden/ende Moetsoenen gedaen/sullen præferentie genieten voor hare capitalen/neffens een binnen/een buyten/ende een lopend' jaer renten/wordende de outste Renthefferen den jongsten naer advenant des tijts voorgetrocken.

IX.

Neffens de renten uyt onderpanden specialick versegelt/sullen volgents de olde wetten ende gewoonten deser Stadt mede voortocht genieten/schulden gerichtelick bekant/ende inder Stadts Boecken geteeckent/voor welcke schulden de goederen inden Schepen-brief mede specialick zijn verbonden/ genietende de Schult-eyscheren mede een binnen/een buyten/ende een lopend' jaer renten.

X.

Onder personele Schult-eyscheren sullen voortocht genieten Schepenen ende Raet/ende der selver Pachteren/over Stadts schulden ende accijsen / geduyrende een jaer naer volleyndinge der pacht/pachten/of huys-huyre by huyr-scedulen bekent of met condtschappen bewesen : Vader-of Moederlose kinderen wegen Vader-of Moederlijcke goederen/onmondigen ende minder-jarigen in saken van Momberschap.

XI.

Knechten ende Maechden voor verdient loon / ten tijde van't overlijden ofte veltvluchticheyt der Heeren ende Meysters verschenen/ alschoon meer dan een jaer loons waer resterende/ dan by so verre obligatie ware gepasseert/ende renten ontfangen/sal præferentie geen plaets grijpen. Voorts arbeyts loon/ magen-aes tot nootwendich onderhout by cleyne pennings weerde vertrouwt / ende verwinnen voor de hooge of leege Bancke gewesen / werden voor personele

schuls

schult gepræfereert / sullende het outste verwin het jongste voorgetrocken worden / binnen den tijt van een jaer / maer overjaerige verwinnen sullen gelijck gehouden worden.

XII.

Indien verscheyden personen op verscheyden tijden op deselvige goederen arresten hadden gedaen/ sal het eerste arrest naer ouder gewoonte præferentie genieten / ten ware de arresten op eenen dach waren gedaen / in welcken val geen voortocht plaets sal hebben.

XIII.

Een Schult-eysscher / so van sijnen schuldenaer eenige roerende panden in handen heeft ontfangen / tot verseeckeringe / eer den schuldenaer veltvluchtich of voor insolvent worde gehouden / sal over deselve panden præferentie genietē/by so verre de deugdelickheyt des schults worde getoont.

XIV.

De præferentien ende andere gunsten der gemeyne Keyserlicke Wetten / aengaende den Vrouwen over haren Bruydt-schat/hebben binnen deser Stadt geen plaetse.

XV.

Alle Schult-eysscheren nae rechte niet zijnde geprivilegeert/sullen komen in concurrentie/ om te genieten een jegelick nae aen-deel van sijn schult / sonder onderscheyt van dat de eene schult jonger zy als de andere.

TITULUS XXII.

Van Gerichts-kosten.

I.

WAnneer by sententie voor de leege of hooge Bancke eene van beyde partyen in de costen des processes wert gecondemneert / sal den Verwinner sijne costen by ge-

schrifte aen den Burgermeesteren inder tijt overleveren/ende sal de tegen-partye door een gesworen Koedendrager aengedient worden/om binnen 14. dagen/of eerder/ na gelegenheyt/ sijn bericht ende diminutie te doen.

II.

De diminutie ende bericht by die verwonnene partye gedaen zijnde/ ofte door ongehoorsaemheyt uytblijvende/sullen de kosten door de Heeren Burgermeesteren inder tijt op seeckere somme van penningen gestelt worden/naer inholt der Ordonnantie op de costen gemaeckt/ende sal na gelegenheyt der saken den Verwinner mogen op-erlecht worden/ met eede of hanttastinge te verclaren/ dat de ge-eyschte costen ter goeder trouwen zijn uytgelecht.

III.

Wanneer by sententie over costen geen uytsprake wert gedaen / sullen de costen altoos gehouden worden tegens malcanderen opgeheven ende gecompenseert te zijn.

IV.

De toe-erkende kosten, sullen gestelt ende getaxeert worden op maniere hier nae volgende.

	gl.	st.	p.
Voor citatie of daeh-legginge van een persoon/het zy Burger/ ingeseten of uytheymsch/ oock so wel voor de hooge als leege Bancke/ den Koedendrager - - - - - - - -	0	2	0
Den Procureur voor jeder termijn ter leeger Bancke - - - - - - - - - - -	0	6	0
Voor een simpel verwin den Heeren inder tijt/ofte Gerichts-Schepenen 2 stuyvers/ende Secretaris voor het teyckenen ende copie desselven 6 stuyvers - - - - - - - - - -	0	10	0
Voor het overgeven/ende bewaernisse der stucken aen't selve Gerichte/Secretaris -	0	4	0

	gl.	st.	p.
Wanneer van een sententie ofte Decreet ter leeger Bancke aen Schepenen ende Raedt geappelleert wort / voor't teyckenen van het appel - - - - - - - - - - - -	0	4	0
Voor een borghstellinge den Heeren Schepenen wegen de hanttastinge - - - -	0	4	0
Ende den Secretaris van't teyckenen -	0	4	0
Van gichten der Roedendragers 't zy wegen af-losse van renten/ of anders/ter wat saken het oock mochte wesen/te teyckenen/ Secretaris - - - - - - - - - - - - - -			
Den Roedendrager - - - - - - -	0	4	0
Procuratori van een appel op een clagedach aenhangich te maken / ende t'elckens te vervolgen/ als mede van requesten over te geven/ - - - - - - - - - - - - -	0	2	0
Voor't instellen van een requeste - - -	0	6	0
Voor de apostille/ Secretaris	0	12	0
Voor de overleveringe der schriftūren/materien / of andere bewijsdommen/wanneer een sake dient voor Schepenen ende Raedt/ Secretaris	0	4	0
Den selven voor de Sententie/ 't zy definitif of interlocutoir	0	8	0
Pro copia, wanneer deselve niet grooter is dan een blat	0	16	0
Sullende voorts voor copie van jeder blat/ inhoudende jeder sijdt 24. regulen/ doorgaens als vooren 4 stuyver betaelt worden. .	0	4	0
Procuratori voor den termijn	0	10	0
Den Roedendragers voor een waerschouwinge	0	2	0

Voor pandinge ende opbadinge aen gereede goederen/den Roedendragers . . . 0 -- 16 - 0
Den Secretaris van't teyckenen derselver 0 -- 12 - 0
Van panthalinge den vier Roedendragers 1 -- 16 - 0
Den Pandeverkoper voor verkoopinge der panden/op jeder gulden een braspenninck.
Van pandinge / ofte beslach op erfgrondt den Heeren Burgermeesteren inder tijt/ jeder 0 -- 4 - 0
Den Roedendragers voor de pandinge ende opbaedinge . . . . 0 -- 16 - 0
Van sodane pandinge ende gichte des Roedragers te teyckenen . . . . 0 -- 12 - 0
Wanneer een huys by executie ofte andersins met consent van Schepenen ende Raedt/ ten aensien van onmondige kinderen ten overstaen der Heeren Straet-Schepenen opte Wijn-Taverne alhier verkoft wort ; sullen daer van hebben de Heeren Straet-Schepenen neffens den Secretaris jeder 2 gulden . 6 -- 0 - 0
Secretaris voor't schrijven der aenslag-cedulen ende instellen der voorwaerden . . 1 -- 10 - 0
Den Kisten-sitter ende desselffs Dienaer . 1 -- 10 - 0
Den Roedendrager . . . . 0 -- 10 - 0
Den Roeper voor't aenplacken der cedulen/ publicatie ende uyt te roepen ten dage vande verkoopinge . . . . 1 -- 0 - 0
De Heeren Straet-Schepenen in Erfhuyses saecken/ 'tzy op't Raethuys ofte daer buyten/ hebben dagelix/ als mede de Secretaris/ jeder . . . . 1 -- 0 - 0
Den Heeren Straet-Schepenen wordende versocht tottet opnemen van Rekeningen/ comt jederen deswegen . . . . 0 -- 10 - 0

gl. st. p.

Den Secretaris insgelijx voor sijne tegenwoordicheyt . . . . 0 -- 1 - 0

Pro copia desselven ad 4 stuyver per bladt /

Ende voor't stellen vande Rekeninge / nae dat daerinne veel of weynich te doen geweest / tot discretie ofte taxatie der Heeren Straet-Schepenen

Den Heeren Straet-Schepenen / hebbende ten versoecke van partyen eenich verschil binnen de Stadt in oogenschijn genomen / comt jederen / als mede den Secretaris . . . 0 -- 10 - 0

Secretaris van de sententie te boecke te brengen / ende copie derselver . . . . . . 0 -- 12 - 0

Den Roedendrager . . . . 0 -- 4 - 0

Van in-ende uyt-leydinge den Heeren Straet-Schepenen ende Secretaris van elx / jederen . . . . 0 -- 10 - 0

Voor te boecke te teyckenen . . . 0 -- 4 - 0

Den Roedendrager . . . . . 0 -- 4 - 0

Voor't verhooren van een getuyge comt den Heeren Burgermeesteren inder tijt onder hun beyden . . . . 0 -- 4 - 0

Den Secretaris voor't teyckenen desselven verclaringe . . . . 0 -- 4 - 0

Voor de certificatie / attestatie / ofte condtschap / ad 4 stuyver per bladt

Voor des Stadts groote zegel wanneer 'tselve versocht wort . . . . . . 0 -- 12 - 0

Ende voor't cleyne zegel . . . . . . 0 -- 8 - 0

Den Roedendrager voor de dachlegginge / als voren / van jeder getuyge . . . . . . 0 -- 2 - 0

Voor een volmacht onder der Stadts zegel

24 stuy

gl. st. p.

24 stuyver: te weten 8. stuyver voor't zegel/ 4 stuyver voor de hanttastinge/ ende 12 stuyver voor den Secretaris/ die daer voor mede die volmacht sal te boecke brengen/ . . . 1 -- 4 - 0

Voor een volmacht/ so alleene sonder het zegel te boecke gebracht wort/ voor de Heeren 4 stuyver/ ende den Secretaris insgelyx 4 stuyver . . . . 0 -- 8 - 0

Wanneer een Weete van buyten incomende/ met consent van Schepenen ende Raedt of der Heeren Burgermeesteren inder tijt/ alhier een Burger of ingeseten overgelevert wort/ sal betaelt worden den Heeren Burgermeesteren inder tijt 8 stuyver/ ende den Roedendrager 4 stuyver . . . . 1 -- 0 - 0

Voor een weete/ door een Burger of Ingeseten van Schepen ende Raet tegens een Wtheymschen onder deser Stadts zegel erholden/ 24 stuyv./ namelick voor't zegel 8 stuyver/ ende den Secretaris voor deselve te boecke te brengen/ ende onder't zegel te verveerdigen 16 stuyver . . . . 1 -- 4 - 0

Voor't teyckenen van de gichte/ Secretaris 0 -- 4 - 0

Wanneer een Inventaris tot bewijsinge van onmondige kinderen / Vader- of Moederlijcke goederen voor den Heeren Straet-Schepenen op't Raethuys overgegeven/ ende na Stadts rechten met eede bevestigt wordt/ hebben deswegen de Heeren Straet-Schepenen/ als mede de Secretaris/ jeder 10. st. . 1 -- 10 - 0

Ende de Secretaris om te teyckenen in't Boeck van minder-jarigen/ en voor de copie 0 -- 12 - 0

Voor

	gl.	st.	p.
Voor een Momber-scedule / ofte acte waer by Momberen over onmondigen/ofte Curatoren over den genen des van nooden hebbende/worden gestelt/sal niet betaelt worden.			
Een proces volschreven zijnde / comt den Secretaris voor het maken des Inventarij .	0	16	0
Den Advocaet	1	0	0
Ende den Procureur	0	10	0
Den Secretaris voor't lesen der procedure een olden schildt	2	2	0
Den Burgermeesteren inder tijt/jeder .	0	4	0
Van een testament/'tzy dat het opgerichtet ende bestedigt wort op't Raethuys / ofte daer buyten/jeder Schepen	0	10	0
Secretaris mede 10 stuyver/ende voor den brief 1 gulden	1	10	0
Als een besloten testament wort geopent/ den Heeren Straet-Schepenen ende den Secretaris/ jeder 10 stuyver	1	10	0
Secretaris voor copie desselven ad 4 stuyver per bladt			
Een testament by nachte wordende opgerichtet/sullen deswegen de costen dubbelt zijn.			
Voor op-drachten/rent-verschrijvingen/eñ diergelijcke acten van renunciatien/ 28 stuyv: daer van de Heeren inder tijt wegen de hant-tastinge 4 stuyvers/ ende de Heeren Zegelers mede 4 stuyver te proufiteren hebben/ . .	1	8	0
Van op-drachten / rent-verschrijvingen ende lossingen sullen de costen by partijen half ende half gedragen worden / ten ware sake dat anders was bedongen.			

	gl.	st.	p.
Voor bedanckingen van Momberschap ende andere gerichtelicke quitantien/ cum copijs	o	[illegible]	o
Voor een acte van bekende schulden met 4 stuyver voor de hanttastinge	o	16	o
Voor resolutien des Rades/ partien concernerende/daer van copië worden versocht/ jeder	o	8	o
Voor't opsoecken van een gerichtelicke acte/sal voor jeder jaer soeckens / daer over getwijffelt wort/betaelt worden	[illegible]	2	o
Voor sequestratie ende consignatie van penningen/tot een hondert guldens twee/ende daerboven van jeder hondert een.			
Voor vacatie eens Advocaets binnen de Stadt/dagelix	2	o	[illegible]
Buyten die Stadt vry gelt	3	o	[illegible]
Een Procureur binnen de Stadt . . .	1	o	o
Ende buyten de Stadt	1	16	o
Voor't instellen van costen over een montlicke plaidoye/Procuratori	o	8	o
Voor copie derselver/om partye ter handen te stellen / ad diminuendum	o	4	o
Voor de Apostille	o	4	o
Voor de insinuatie	o	2	o
Voor de moderatie der Heeren inder tijt/ende Secretaris/ jeder 10 stuyver	1	10	o
Voor de acte desselven	o	8	o
Voor't taxeren der costen over schriftlicke processen/den Heeren inder tijt ende Secretaris 1 gulden	3	o	o
Van't versegelen/so in erfhuysen ende verlaetene Boedels/als anders/ten versoecke van partien	1	8	o

Titulus XXII.

By so verre in eenige Steden ofte plaetsen/ Burgeren ende Ingesetene deser Stadt meer moesten betalen/dan hier boven gestelt/ sullen de Burgeren ende Ingesetene van sodaene Stadt ofte plaetse alhier mede so vele hebben te geven: Sullende eyntlick over arresten ende besaeten gevolgt worden/ de Ordonnantie ende taxatie ten Landtrechte parte 1. tit. 22. opgericht / 'twelck voor so vele by desen wort aengenomen.

Eynde des tweeden deels.

Derde deel.

TITULUS I.

Vanden Echten Staet.

I.

Also den Echten Staet een heylige instellinge Gods/ nootwendich tot voortbreydinge ende eerlijcke onderhoudinge des menschelijcken geslachtes / oock by alle volcken buyten Gods woort/door de wet der naturen gedreven zijnde/ eerlick ende hoochweerdich geachtet/ende door behoorlicke Wetten aengestelt/tot weeringe van alle misbruyck/ ontucht/ lichtveerdicheyt in't versamelen / verlaten ende scheyden van echte luyden/bedrijf van hoererie ende bloetschande/waer uyt dagelijx veele swaricheden/rechts-vorderingen/ende tweedracht comen te ontstaen: Sal voortaen naervolgende Ordonnantie voor een eeuwich-duyrende wet onderhouden worden.

II.

Die sich inden Echten staet willen versamelen/comende tot beloftenisse ende ondertrouwe / deselve sullen sulx doen in tegenwoordicheyt ende ten overstaen der Ouderen/vrienden/ ende getuygen/na gelegenheyt der contrahenten/zijnde beyde vry ende onbesprooocken/sonder met jemant uytstaende te hebben/ende malcanderen in graden van bloetverwantschap of swagerschap/ daer in de trouwe verboden / ende hier volgens vermeldet staet/niet bestaende. Lantr. 5.4. § 7

III.

III.

De Kinderen / staende onder de macht harer Ouderen ende Mombaren/sullen met consent ende wille derselver/ende andere na doode harer Ouderen/ onder gene Mombaren of Voogden langer staende / ten overstaen van ten minsten van elcker sijde twee harer naesten Bloetverwanten / ende by gebreck derselver/ twee vrome ende eerbare mannen/per verba de præsenti, dat is / met woorden / die tegenwoordige beloftenisse/ sonder conditie ofte uytneminge/mede brengen/ haer alleenlick verloven ende ondertrouwen.

IV.

Welcke belofte van trouwe also wettelick gedaen zijnde/ oock door beyde partyen wille niet weder gebroken / ofte te niete gedaen sal worden.

V.

Ondertrouwde personen sullen haer eerst vervoegen by de vergaderinge der Commissarien over de Echtsaken gestelt / om te versoecken drie Kerckenspraecken / om drie nae den anderen volgende Sondagen afgekundigt te worden/ ten eynde een jegelick de beletselen / het ware van bloede of swagerschap / vorige belofte / of anders/ waer door het houwelick geen voortganck behoorde te gewinnen / soude mogen voortbrengen.

VI.

Indien geen wettelicke verhinderinge voor en quame/ sullen de ondertrouwde personen opentlick inde Kercke/nae aenroepinge van Gods heyligen name/ ende met uytsprake vanden Christelicken segen/ door den Kerckendienaer inden echten staet bevestigt worden.

VII.

De Commissarien over den Echten staet gestelt / sullen neerstich ondersoecken alle beletselen over het houwelick vallende / over de conditien ende qualiteyten der personen/of de-

selve

selve jonge luyden/vol-jarich of minderjaerich/of in Weduwen staet zijn/ende of Voorkinderen naegelaten zijn/of niet.

VIII.

Vreemde onbekende personen sullen schrift-of montlick bericht bybrengen/ na gelegenheyt van personen ende plaetsen/ten eynde niemant lichtveerdichlick sonder voorgaende kennisse worde afgeroepen. vid. c. ult. d. procurat. in 6.

IX.

Dewijle de Kinderen/naer inhout van Godes woort/ ende nae de Wet der naturen/ haren Ouderen gehoorsaemheyt ende eerbiedinge schuldich zijn / ende onder derselver macht staende/buyten derselver wille in sware saken niet mogen handelen / so sullen jonge Gesellen ende jonge Dochteren/ onder 25. jaren out zijnde / niet mogen trouwen/sonder bewilliginge der Ouderen: Maer Kinderen boven 25. jaren out zijnde / moeten hare Ouderen / so die aengevangen trouw-belofte wederspreken / voor de Commissarien van Echtsaken ontbieden: Indien die Ouderen/ontboden sijnde/binnen 14. dagen niet verschijnen/wert derselver uytblijvent voor bewilliginge gehouden: De Ouderen erschijnende/worden de redenen gehoort / de sake vergeleecken; andersins sullen sodanige jonge luyden niet mogen trouwen/ eer ende bevorens by Schepenen ende Raedt met kennisse der saken daerin zy geordonneert L. 19. R. X. L. §. 5. Kitzel. synops. matrim. cap. 4. theorem. 4. lit. g.

X.

Indien een Jonckgeselle met schoone woorden van beloften een Jonge dochter bedrogen ende beslapen hadde/sal deselve/of desselfs Ouderen (in gevalle uyt merckelicke redenen wierde geoordeelt/dat geen ehelicke copulatie tusschen deselve volgen mochte) aen de onschuldige ende geswackte persone/nae haer qualiteyt/een eerlicken bruytschat/tot kentenisse van Schepenen ende Raet / te geven gehouden zijn/ende sullen daerbeneffens beyde personen / wegen begangenen Grot. Inl. 3. Boek 35. deel pag. 353. et ibi Groenew.

ontucht

ontucht tot der Stadts behoef verbeurt hebben / jegelick 25. goltgulden/ende binnen 'shuys 50. goltgulden elx.

XI.

Een Weduwenaer sal nae het afsterven sijner Vrouwen sich niet mogen weder hertrouwen binnen den tijt van vijf maenden/ende een Weduwe nae afsterven des mans/binnen den tijt van negen maenden.

XII.

Weduwenaers of Weduwen / Voor-kinderen hebbende/ sullen inden Echten staet niet bevestigt worden/eer ende bevorens acte van Schepenen ende Raedt werde getoont/dat den Voor-kinderen haer Vader- of Moederlicke goet/naer overleveringe van behoorlick open ende ongesloten Inventaris/bewesen zy.

XIII.

Alle ondertrouwde personen sullen voor bevestiginge des houwelicks haer van bruyloften/byslaep ende bywooninge onthouden/by verbeurte van 25. goltgulden.

XIV.

Geen Ingeseten deser Stadt/van wat qualiteyt die oock zijn/ sullen in concubinaetschap of oneerlicke bysittinge sich erholden/maer die in sodanigen staet sitten/sullen malcanderen verlaten/of opentlick inde Kercke trouwen.

XV.

Die gene/ so door drie Kerckenspraecken op drie Sondagen sonder weder-roepinge zijn afgekondigt / sullen haer voort daer na laten bevestigen/by pœne voor de eerste maent van thien goltgulden / voor de tweede maent van twintich goltgulden/ ende by wijder vertreck/tot arbitrale correctie.

XVI.

Jonge gesellen beneden de 14. ende jonge Dochters beneden twaelf jaeren/sullen tot den Echtenstaet niet toegelaten worden.

XVII.

XVII.

Tusschen bloetverwanten van opgaende ende dalende linie/ sonder eynde/ sal nae Gods ende de Keyserlicke wetten geen houwelick bestaen/ dat is/ tusschen Ouders / Voor-ouders/ Kinderen/ kints-kinderen/ ende afcomelingen derselver.

XVIII. L. §. 12.

Noch oock Broeders ofte Susters/ het zy van vollen/ ofte halven bedde. L. §. 12.

XIX.

Oomen met hare Nichten/ dat is met hares Broeders ofte Susters Dochteren / Kints-kinderen / ofte afcomelingen L. §. 13.

XX.

Moeyen met hare Neven / dat is/ hares Broeders ofte Susters sonen/ Kints-kinderen / of afcomelingen derselver/ wijle Oomen ende Moeyen ten aensien van hare Neven ende Nichten inde plaetse van Vader ende Moeder staen. L. §. 13.

XXI.

Om de eerbaerheyt / ende om te vermijden alle gelegenheyt van ontucht/ sullen aen malcanderen niet mogen trouwen/ tweer Broeder ofte Suster kinderen/ so wel van halven als van heelen bedde. Grot. d. jur. bell. et pac. lib. 2. c. 5. § 14. Diss. Vinn. 1. d. nupt. §. 4. L. §. 14. Concordant Goris 4. adv. §. 6. Carpz. part 4. const. 22. def. 6. 7. Coler. decis. 174. n. 4.

XXII.

Dewijle den Echten staet alsulcke gemeenschap medebrengt/ dat Man ende Vrouwe een zijn/ so wert mede verboden te hijlicken inde graden van Swagerschap/ gelijck in de graden van bloede bevorens is verhaelt.

XXIII.

Dien-volgents mach een man niet trouwen sijn Stiefmoeder/ noch de Weduwe van jemant sijner Voor-ouderen/ noch oock sijn Schoon-dochter/ of Weduwe van jemant sijner afcomelingen/ noch sijn Schoon-Moeder/ of jemant van sijn gewesen huysvrouwen Voor-ouders / noch sijn Stief- L. § 12.

dochter / of jemant van sijn gewesen huysvrouwen afcomelingen.

XXIV.

Een wijf sal niet trouwen haer Stief-Vader of den Weduwenaer van jemant harer afcomelingen / noch haer Schoon-Vader of jemant van haer gewesen mans Vooronderen/noch haer Stief-soon/of jemant van haer gewesen mans afcomelingen sonder eynde.

XXV.

Geen man mach trouwen sijnes Broeders Weduwe/of sijn huysvrouwen Suster: Ende een vrouwe sal niet trouwen hares Mans broeder/ of haer susters Weduwenaer/ so wel van halven/als van heelen bedde.

XXVI.

Een man sal niet trouwen de Weduwe van sijn Broeders of Susters Sonen / of eenich afcomelinck van dien/ noch met de gewesen huysvrouwen broeders of susters dochter / of eenich afcomelinck van dien. Insgelijcken sal een vrouw niet trouwen den Weduwenaer van hares broeders of susters dochter/ of eenich afcomelinck van dien/noch met haer gewesen mans broeders of susters Sone / of eenich afcomelinck van dien. L. 3. 15. et 17.

XXVII.

5e Gradu in arbor. affinit. n. 9. Om de eerbaerheyt/ ende vermijdinge van ontucht/sal de man niet trouwen de Weduwe sijnes Neven/ noch de vrouwe den Weduwenaer van haere Nichten. L. 3. 16.

XXVIII.

Indien voor de Commissarien over den echten staet eenige verhinderinge soude mogen voorvallen / waer over de Vergaderinge soude ordeelen / dat de bevestiginge des houwelix niet soude volgen / sullen de Kercken-spraecken ophouden/ter tijt toe by Schepenen ende Raedt nae genomen bericht van saken daer op zy geordonneert.

XXIX.

So jemant om sijne neeringe ende handelinge te verrichten/op verre reysen ware getogen/ende deselve een langen tijt uytbleve/datmen van hem niet conde vereysschen/sal de verlatene persone afwachten den tijt van vijf jaren / volgens de beschreven Keyserlicke Wetten / sonder sich middelertijt te veranderen in een nieu houwelick ; dan nae verloop van vijf jaeren sal het houwelick by Schepenen ende Raet toegestaen worden / naer dien behoorlick bericht genomen / ende de afwesende partie met weete-brieven ingeschreven zijnde / niet quame te erschijnen. L. 5. 18.

XXX.

Waer 'tsake dat de man sijn vrouwe/ of de vrouwe haren man moetwillich ende trouwlosich verliete/ sal op't aenhouden van de verlatene persone/de trouwlose verlater by Schepenen ende Raedt met opene Weeten ingeschreven / ende de onschuldige tegen den uytblijvenden verlaeter den Echten staet toegestaen worden. L. 5. 19.

XXXI.

Die gene/so alle Godlicke/ natuyrlicke/ ende burgerlicke wetten ende eerbaerheyt vergetende/aen meer/ dan aen eene persone sich verloven / ofte op het afsterven van haer tegenwoordige ehe-genote willen trouwen / deselve sullen trouwende eerloos gehouden/ ende by Schepenen ende Raedt aen lijf ofte goet gestraft worden/ende uyt dese Stadt/ende derselver vryheyt ten eeuwigen dagen verbannen zijn. Grot. 1 man. 3. quanquam aliu abit l. 2. D. jur. bell. c. 5. § 9.

Vid. Vinn. I. pag. 69.

XXXII.

Als een getrouwde persone / man/ of wijf/ in ehe-breucke ofte overspel bevonden wort / sal de onschuldige persone by Schepenen ende Raedt mogen aenhouden/om na vertoninge van genoegsaem bewijs/in hare Christelicke vryheyt gestelt te worden : Ende sal alsdan de onschuldige persone gevolgt worden al het gene deselve/ het zy uyt cracht van hou-

 welixe

welixe voorwaerden / ofte oock anderssins uyt cracht van versterk/soude bekomen hebben: Ende sal sodanige onschuldige persone / niet wettelick by Schepenen ende Raedt gescheyden zijnde / sich tot geen ander houwelick noch ontucht begeven/ by pœne van anderssins arbitralick aen lijf of goet gestraft te worden. d. 8. 20.

XXXIII.

Een man/ehe-breucke ende overspel bedrijvende / sal ten eerstenmael eerloos/infaem/ende tot alle ampten/officien ende gilden onbequaem verclaert worden / ende daer beneven verbeuren driehondert goltguldens/voorde tweedemael nevenven nieuwe breucke van 300. goltgulden/opentlick aen den kaeck gestelt/ende sijn leven-lanck uyt dese Stadt ende derselver vryheyt verbannen zijn.

XXXIV.

Een Vrouwe overspel bedreven hebbende/sal voor de eerstemael met gelde/of met gevanckenisse gestraft worden/ende voor de tweedemael opentlick tot een gemeen exempel aen den kaeck gestelt worden / met afgesneden hairen/ende gegeesselt zijnde / uyt dese Stadt ende derselver vryheyt verbannen zijn.

XXXV.

Alle Koppelaers of Koppelaerssen / so bevonden sullen worden een lichtveerdich / ontuchtich hoer-huys op te houden/sullen in gelde ende met gevanckenisse gestraft/ ende uyt deser Stadt verbannen worden: Ende alle de gene die met voor-weten om ontucht te bedrijven/in sodanige huysen bevonden worden / sallen staen tot Claringe van Schepenen ende Raedt.

TITU-

TITULUS II.

Van houwelixe voorwaerden ende andere rechten/ Man ende Vrouw aengaende.

I.

DIe ten houwelick willen treden/ mogen voor hare bevestinge/ by houwelixe voorwaerden /van hare goederen/ liggende ende roerende/ binnen ende buyten deser Stadt gelegen/ ordoneren; mits dat deselve voorwaerden by Bruydegom ende Bruydt/ ende ten minsten door twee Bloets-verwanten of dages-vrienden/ aen iegelix syde worden bekent: Ende sullen sodanige houwelixe voorwaerden/ gelijck Maeg-scheydingen eñ Moet-soenen/ so vele crachts hebben als Schepen-brieven/ het zy de voorwaerden binnen of buyten de Stadt zijn gemaeckt.

II.

Indien een man ende vrouwe eenige verbintenissen der goederen wilden oprichten nae bevestiginge des houwelix/ sullen sodanige verbintenissen / nae nature der plaetsen ende goederen / moeten bevestiget worden.

III.

Wanneer by houwelix-voorwaerden niet anders is versproken/ sal nae ouder gewoonte tusschen man ende vrouwe gemeynschap van goederen wesen/ so haest de getrouwde lieden door den Kerckendienaer inden Echten staet sullen zijn bevestigt/ alschoon dat geen byslaep daerop quame tevolgen.

IV.

Gemeenschap van goederen sal tusschen man ende vrouwe geen plaets grijpen over leen of hofhorige goederen/ die

 inden

inden echten/ende door geen hulder worden beseten: Gelijck oock geen gemeenschap sal wesen/ wanneer man of vrouwe goederen mochten hebben in sodanige Provincien/daer geen gemeenschap ware. Cravett. cons. 30. n. 1. 2. 3. Vid. in Burgund. ad cons. Flandr. tr. 1. n. 10. Et addit. in Thesauri decis. ...

V.

Als by houwelix voorwaerden de morgengave wert belooft/sal deselve alleene comen te vervallen/ wanneer de man voor-sterft/sonder een Kindt verweckt te hebben.

VI.

Wanneer by houwelixe voorwaerden wert bedongen/dat man of vrouwe/ nae scheydinge des houwelicks/ van alle schulden/staender Ehe gemaeckt/sullen bevrijt zijn; sal sodanich bedinck den Schult-Eyscheren niet nadeelich zijn/maer sal die gene / so vanden Schult-Eyscher aengesprooken wert/ de erfgenamen mogen aenspreken tot bevrijdinge der schulden. Christin. ad ll. Mechlin. tit. 6. art. 22. n. 12. Neostad. in tract. d. pact. anten. ... obs. 6. in not. Sand. 2. 5. de fin. ... si mulier. Quem ... vide.

VII.

Als een man of vrouwe sonder houwelix voorwaerden comt te trouwen met een Weduwenaer of Weduwe/die voorkinderen heeft/ sal alsdan nae ouder gewoonte deser Stadt/ gemeenschap van goederen wesen/ maer by houwelix voorwaerden / testamenten of giften sullen sodanige Weduwenaers ofte Weduwen hare toecomende Ehe-genoten / noch derselver Kinderen/ niet meer mogen geven dan een Kints deel/ende sullen in sulcken val de Voor-kinderen geen legitima voor af trecken. Fab. C. 5. 5. 3.

Vid. Peck. d. test. conj. 2. c. 10. n. 2. Boër. dec. 200. n. 6. in fin. Bart. et Dd. ad l. hac Edictali C. d. secund. nupt.

VIII.

Voor bevestiginge des houwelix wert de man gehouden voor Voogt of Momber sijner huysvrouwen/om voor haer in recht te spreken/alle hare rechtsaken ende schulden te vorderen/hare goederen te bedienen/over alle roerende goederen te kopen ende verkopen / also dat de vrouwe nae des mans doot voor de halve schult / door den man gemaeckt / moge aen-

Matth. d. matrimon. ... thes. 29.

Papon 15. tit. 2. art. 5. Chassan. tit. 4. §. 9. gloss. de tous debtes. Grot. 2. manud. 11. § uyt de boedelmenginge. et § waer door. Neostad. d. pact. anten. obs. 12. Goris ... adv. 4. n. 14. Zutph. tit. 16. §. 2.

aengesproken worden/ten ware by houwelix-voorwaerden over de bedieninge der goederen anders ware bedongen/ofte dat door quade bedieninge der goederen by Schepenen ende Raet den vrouwen boedel-scheydinge ware toegestaen/ nae welcke Boedel-scheydinge de Vrouwe door des mans handel geensins sal wesen verbonden.

IX.

Een vrouwe sal sonder weten hares mans geen handelinge drijven/of eenige verbintlicke schult maken/uytgesondert dat vrouwen op haren naem coophandel drijvende / in alle saken/haren coophandel aengaende/ hare mannen mede mogen verbinden/ ende alle goederen van hare neeringe verkopen : Andere vrouwen mogen handelen over saken de huyshoudinge aengaende / ten ware by Schepenen ende Raedt door openbare quade huyshoudinge sulx werde verboden.

X.

Geen echte luyden / kinderen hebbende/ofte geene/sullen hare liggende erven/huysen/of versegelde renten mogen verkopen/ beswaren / weerloos worden / noch oock versegelde renten laten af-lossen / dan by gemeyn gerichtelick consent ende bewilliginge: Sulx dat oock een man voor sijn vrouwe/ over sulcke cessien/opdrachten ende aflossingen/onder cautie niet sal mogen aengenomen worden / maer sal in't afwesen der vrouwen/volmacht van nooden zijn.

XI.

Man of vrouwe/in gemeenschap/of buyten gemeenschap zijnde/kinderen hebbende of geene/mogen by uytterste wille een jegelick sijn eygen goet vermaken / sonder de eene des anderen bewilliginge daer toe van nooden te hebben.

XII.

Als by houwelixe voorwaerden gemeenschap der goederen tussen man ende vrouwe is uytbedongen/ ofte besproken/

ken/ dat by't scheyden des houwelix de goederen sullen keeren aen de sijde daer die heer-gekomen zijn: Sullen alsdan alle goederen/staender ehe aenstervende/in gemeenschap niet vervallen / maer sal voor gemeene winst gerekent worden alle coorn ende saetgewas-opden sterfdach des eerst-stervenden van 't landt afgemaept / waer onder mede sullen begrepen zijngeltpachten van koorn/hooy/ende weydelanden/als sullende niet ingesien worden den verschijndach der pachten/ maer alleen of het koorn ende hooy opden sterfdach des eerst-stervenden van de grondt zy afgemaept.

XIII.

Jaerlixe renten van versegelde brieven / obligatien / erfpachten/thinsen ende stedicheyden / connen voor geen winst gerekent worden / ten zy deselde op den sterfdach des eerst-stervenden zijn verschenen.

XIV.

Indien by de echte luyden de landen selfs zijn gebruyckt ende besaeyt/ sal alsdan de gerve nae Meyers recht genooten worden.

XV.

Wanneer scheydinge gedaen sal worden over de goederen by man ende vrouwe aengebracht/ sal voor-eerst uyt de gemeene conquesten ende winst geheelet ende vergoedet worden alle beswaer/verkopinge/verpandinge ende verslimmeringe/ op de aengebrachte goederen/staender ehe gevallen / ende indien geen winst voor-handen mochte zijn / moet alle schade half ende half gedragen worden / niet tegenstaende het capitael van den eenen meer geweest is dan vanden anderen; nieuwe timmeringe / ende groote verbeteringe van aengebrachte goederen / sullen by onpartijdige geweerdeert worden/ nae de weerdye so die ten tijde der scheydinge bevonden wort.

XVI.

XVI.

Wanneer de doot scheydet Man ende Vrouwe/in gemeenschap van goederen sittende / sal de man by scheydinge des erfhuyses voor-uyt genieten/een bedde met een pollue / een paer slaeplakens / een deken / een dweel / een oorkussen/een stoel met een kussen/ een taeffel met een taeffel-laken ende een dweeltgen gedeckt / sijn wapen ende cleederen / als hy te Paesschen ende Pingsteren ter Kercken gaet / also/ als hy sulx behoeft tot een lijf/ ende als hy sulx heeft. Desgelijx sal de vrouwe voor uyt genieten/ een bedde/ pollue/slaeplaken/deken / oorkussen/taeffel met een taeffel-laken ende dweeltgen gedeckt / cleederen als sy te Paesschen ende Pingsteren ter Kercken gaet/met twee ringen/so verre sy die heeft. Wassen. Pr. jud. c. 11 num. 25 en 26.

XVII.

De lest-levende van man of vrouwe/gemeene Kinderen hebbende / besittet den boedel in 't gemeyn/onderhoudende de Kinderen in hare onmondige jaren voor de vruchten/nae ouder gewoonte deser Stadt / ten ware by houwelixe voorwaerden of Testamente anders zy versien. NB

XVIII.

De langst-levende der Eheluyden sal met des verstorvenen Erfgenamen in gemeyne winst ende verlies blyven sitten / ter tijt behoorlijcke erf-uytinge gedaen/ ofte een wettelick Inventaris zy overgelevert.

XIX.

De langst-levende der Eheluyden / hebbende geseten in gemeenschap ofte buyten gemeenschap / sal de rou-klederen nae sijne qualiteyt mogen kopen / om neffens de dootschulden by de erfgenamen des eerst-overledenen gedragen te worden ; dan sullen onder dootschulden niet gerekent worden/ oncosten aen Doctoren/ Chirurgijns/ende Apotheeckers/voor den sterfdach aengewendet.

XX.

Indien by houwelixe voorwaerden/ ofte oock by Testamente door simpel verbant wierde bedongen / dat de goederen/ofte eenige van dien/niet sullē versterven noch vervremden vanden bloede: So sullen de Ehelupden/of den Testateur derselver Kinderen ende Erfgenamen de voorsz goederen wel mogen verkopen ende vervreemden/ door contracten by levenden lijve/ofte by testament; maer indien de Ehelupden den Testateur / ofte erfgenamen sonder oprichtinge van nieuwe contracten of testamenten quamen te sterven/sal alsdan het verbant sijn kracht genieten.

XXI.

Als jemant by houwelixe voorwaerden/ofte by testamente de goederen doet verbinden / met die clausule/om ten allen tijden/ ofte ten eeuwigen dagen by den bloede te verblijven/ so sal nochtans sodanige verbintenisse geen wijder cracht genieten/dan tot den derden graed inclups.

TITULUS III.

Van onmondigen ende derselver Mombaren.

I.

BInnen der Stadt Deventer wert nae ouder gewoonte de minder-jarichept der onmondigen gerekent tot de tijt van 25. jaren.

II.

Voor minder-jarigen worden mede gehouden ende onder Mombaren gestelt/die harer sinnen zijn berooft / ende hare sake selfs niet connen bedienen of verwalten / als stommen/ onnooselen/ende die gene/so by Schepenen ende Raedt voor verquisters ende opmakers van hare goederen zijn verklaert.

III.

Neostad. dec. supr. cur. Holl. 92. Grot. 2. manud. 7.

III.

Vader ende Moeder/Groot-vader ende Groot-moeder/ sullen hare Kinderen ende Kints-kinderen by hare testamenten nae haer believen Mombaren mogen stellen; Edoch/indien uytheymschen mochtẽ gestelt worden/sullen door Schepenen ende Raedt twee Ingesetenen worden bygevoegt.

IV.

So den Kinderen by testamente der Ouderen/als voorschreven / geene Mombaren geset waren / sullen de naeste vanden bloede / mans-personen/ vijfentwintich jaeren out/ ende tot erkentenisse van Schepenen ende Raedt/tot momberschap bequaem wesende/ der Kinderen momberschap ende bedieninge der erven ende goederen aen tenemen/schuldich zijn.

V.

Indien den Kinderen by testamente geen Mombaren gestelt / noch gene bloet-verwanten voorhanden / of dat sy rechtmatige ontschuldiginge hadden/ waerom sy de Momberschap aentenemen niet gehoudẽ/of daer toe niet bequaem of geschickt bevonden wierden : Alsdan sullen de Straet-Schepenen vander straten/daer dat erfhuys is / met raedt ende gevolgh van Schepenen ende Raedt/daertoe kiesen eenige vanden Burgeren / eerbare vroome personen / die den Kinderen trouwelick voorstaen mogen/ dewelcke de Momberschap aentenemen gehouden zijn sullen.

VI.

Niemant sal de Momberschap aen te nemen weygeren/ ten ware dat by hem getoont ware / dat hy alnoch met drie momberschappen zy versien / ofte eenige rechtmatige oorsake dede bybrengen / die Schepenen ende Raedt voor billick ende genoegsaem erachten.

§. 5. I. de excus. tut. l. 2. §. ult. l. 9. §. 3. ff. eod.

Hae causae hodie arbitrariae sz Groenew. ad tit. 7 de excus. tut. Grot. 2. manud. 7. 8. voogden

VII.

Sullen oock nae gelegenheyt der goederen / meer dan

twee Mombaren mogen verordent worden / die gelijcke macht sullen hebben : Ende so de Straet-Schepenen sulx raetsaem erachten / sal de bedieninge der goederen eenen van de Mombaren bevolen mogen worden.

VIII.

In groote moepelicke erfhuysen mogen de Straet-Schepenen met kennisse van Schepenen ende Raedt eenen Ontfanger stellen / voor behoorlick loon / ofte oock den Mombaren selfs (geen ouderen zijnde) redelick loon toeleggen / tot kennisse van Schepenen ende Raedt.

IX.

Tot Momberschap sullen alleene mans-personen gekoren ende toegelaten worden / uytgesondert als de Moeder / ofte Olde-moeder de Momberschap harer Kinderen oft Kints-kinderen wilde aennemen; ende sal allsdan eerstelick de Moeder / daer nae de Olde-moeder / tot erkentenisse van Schepenen ende Raedt / toegelaten worden. Indien oock raetsaem wierde erachtet / sullen de Straet-Schepenen met kennisse van Schepenen ende Raedt / de Moeder ofte Beste-moeder een oft meer Momberen byvoegen.

X.

Vader ende Moeder / Beste-vader ende Beste-moeder / de Momberschap aengenomen hebbende / ende tot den tweeden ehestant willende treden / sullen deselve te bevoren by de Straet-Schepenen bevorderen / dat hare Kinderen ofte Kints-kinderen met andere Momberen werden versien / by pœne van vijffentwintigh goltguldens.

XI.

Alle Momberen sullen met hant-tastinge / getrouwicheyt beloven / ende door de Heeren Straet-Schepenen daer toe vermaent worden / ende binnen een maent tijts / nae dat sy tot Mombaren zijn gestelt ende gekoren / doen beschrijven een lof-weerdich Inventaris van alle goederen der onmondi-

gen/

gen/roerende/ ofte onroerende/met hare bepalinge/ brieven/ registers / schult-boecken / ende anders/inden Erfhuyse bevonden / ten ware by den Straet-Schepenen langer tijt wierde vergunt: Ende sullen de Mombaren sodanigh Inventaris den Straet-Schepenen overleveren / om by den Secretaris gecopieert / ende onderteeckent te werden/waer van het principael by den Straet-Schepenen op het Raedthuys in seeckere kastjens/daer toe verveerdigt/voor den onmondigen verwaert sal worden. Indien hier in versuym geschiede/sal jeder Momber verbeuren vijffentwintich goltgulden/ende niet-te-min binnen een maent daer nae/gehouden zijn sulx te doen / by pœne van gestelt te worden tot Schepen Claringe.

XII.

Op dat der onmondigen goet niet geargert/maer verbetert werde/sullē de Mombers/noch huys/noch hof/of andere liggende erffenisse ende goederen / verkopen noch beswaren/ ten zy voor heen/ nae gerichtelicke ende genoeglsame ervorschinge/by Schepenen ende Raedt zy erkant/dat het den Kinderen noodich/ende sonderlinge profitelick zy. Ende sal alsdan de verkopinge geschieden in 't openbaer/ten overstaen der Heeren Straet-Schepenen op 't Wijnhuys/als binnen deser Stadt gewoontlick is.

XIII.

Dat gereede goet sullen de Mombaren mogen verkopen by raedt der Straet-Schepenen / als deselve verstaen/ dat sulx den Kinderen vorderlick ende noodich zy: Geschiede hier tegens / sal de koop nul / ende van geender weerden wesen. Sullen oock de Kinderen binnen dien tijt dat sy onder de momberen staen/geen bewilliginge/ratificatie/of beloftenisse mogen doen; ende/so sulx geschiede / in wat gestalte het selve gepractiseert soude connen worden/sal dat selve gantschelick crachteloos/nul/ende van onweerden zijn.

XIV.

De momberen sullen geen uytkoop mogen doen over eenige roerende ende gereede goederen / met anderen gemeyn zijnde / eer ende bevorens een wettelick Inventaris zy overgelevert / ende het gereede by den Pandeverkoper / of andere / van die waren kennisse hebbende / sal zijn geweerdeert.

XV.

Gereede penningen / boven der onmondige Kinderen onderhout overschietende / sullen de Momberen met kennisse der Straet-Schepenen gebruycken tot aenkoop van Landerien / vaste renten / of deselve beleggen op vaste onderpanden binnen Deventer gelegen.

XVI.

Carpz. 2. const. 11. def. 22. Grot. 1. manud. 9. § 8. De penningen ... Holland. 51.

Indien de penningen binnen drie maenden naer den ontfanck niet conden aengelecht / of gebruyckt worden / sullen de mombaren gehouden zijn van drie maenden tot drie maenden den Heeren Straet-Schepenen bekent te maken / hoe vele penningen den onmondigen toebehoorende / onder haer zijn berustende / of anderssins schuldich zijn / de renten daervan te voldoen tegens vijf ten houdert.

XVII.

Uyt sonderlinge gunste wort den onmondigen toegestaen / dat den Rent-gever gehouden zy / renten op onderpanden staende / te lossen / als de onmondigen / mondich geworden zijnde / sulx ter behoorlicker tijt aencondigen / gedurende dese gunste vier jaeren / nae dat de onmondige mondich geworden zijn.

XVIII.

Gereede penningen buyten speciael consent van Schepenen ende Raedt door Momberen uytgedaen zijnde / sullen de Momberen voor allen hinder ende schade voor haer particulier moeten instaen.

XIX.

Alle contracten ende handelingen van den onmondigen/ ende den genen/ so onder Momberen staen/ sonder believen ende toedoen der Mombaren ingegaen / al waren deselve schoon met eede bevestigt / zijn nul / crachteloos / ende van geender weerden / ten ware de handelingen ende contracten den Kinderen proufitelick/ende de Momberen te achtervolgen geraden dochten.

XX.

Indien de onmondige door contracten harer Momberen souden mogen zijn beswaert ofte vercortet / sullen deselve by Schepenen ende Raedt mogen versoecken / om in 't geheel herstelt te worden / welcke herstellinge versocht sal moeten worden binnen vier jaren / nae dat sy mondich geworden zijn.

XXI.

Den onmondigen / so sich inden echten staet begeven/sal mogen toegelaten worden de vrye bedieninge van beweechlicke goederen / jaerlixe renten ende incomsten/ dan liggende grondt ende erffenisse sullen sy niet mogen verkopen / noch belasten anders als voorsz.

XXII.

Onmondige / die sich tot coopmanschap/ of eenich ampt begeven willen/ten minsten 20. jaeren out zijnde/waeromme hen noodich zijn mochte der momberschap ontslagen te zijn/ eer sy vijffentwintich jaren out zijn / sullen haer versoeck by Schepenen ende Raedt te kennen geben : Ende so verre Schepenen ende Raet goet dunct/ sullen de supplicanten van de momberschap ontslaen/ende zegel ende brieven geven/dat sy mondich verklaert/copen ende verkopen mogen: Sullende nochtans erfgrondt ende vaste renten niet anders verkoft worden/als boven geschreven staet.

XXIII.

De Straet-Schepenen / met raedt ende consent van Schepenen ende Raedt / sullen naer uytganck van 25. jaren de momberschap te verlangen macht hebben / so sy bevinden dat de gewesene minder-jarige onbequaem zijn haer goet selfs te regeren.

XXIV.

De Momberen sullen alle twee jaren voor de Straet-Schepenen van allen ontfanck ende uyt-gave goede rekenschap doen / by pœne van 25. goltgulden. De Straet-Schepenen ende Mombaren sullen de gelegenheyt ende staet der onmondigen / so vele mogelick / heymelick te houden schuldich zijn.

XXV.

Burgermeesteren Schepenen ende Raedt zijn Oppervoogden ende Over-momberen van alle onmondige / ende vermomberde personen / anderssins connen Burgermeesteren Schepenen ende Raet ende de Secretarien van de aenneminge der momberschap sich ontschuldigen / ende zijn ongehouden tegen haren wille momberschappen aentenemen.

TITULUS IV.

Van Testamenten.

I.

Binnen der Stadt Deventer sullen geene Testamenten ofte uytterste willen opgericht worden / by de gene / so onder sestien jaren out zijn / over beweechlicke goederen / ende onder achtien jaren over onbeweechlicke goederen / die tegelijcke stom ende doof zijn / die wegen verquistinge harer goederen Stadts Kinderen zijn verclaert / die sinneloos zijn / ten ware

ware dat genoegsam bleecke / dat deselve by sommige tijden hares verstandes volcomelick machtich waren.

II.

Andere personen tot testament-makingen bequaem zijnde / mogen hare goederen vergeven nae haer believen / sonder gehouden te zijn de naeste Bloets-verwanten voor erfgenamen te kennen / ofte met eenige gifte te versien / uytgesondert dat de Ouderen hare Kinderen ende de Kinderen hare Ouderen de legitime portie by titul van institutie vry ende onbeswaert / sonder eenigen last van tucht ofte anders / sullen naelaten / ten ware sy bestendige redenen hadden / by de gemeene rechten uytgedruckt / om deselve te ont-erven: Ende dat broeders ende susters malcanderen niet mogen voorbygaen / stellende on-eerlicke personen tot erfgenamen.

III.

Alle testamenten by de Ingesetenen deser Lantschap van hare vrye eyghelicke goederen / so wel beweechlicke als onbeweechlicke / schulden / obligatien / voor eenich Stat-of Lant-gerichte buyten dese Provincie na de observantien ende rechten derselver plaetse opgerichtet / ende by de uytheymschen voor eenich Stadt-of Landt-gerichte binnen dese Provincie alleen / sullen in dese Stadt plaetse grijpen / als of deselve voor twee Schepenen deser Stadt waren uytgegaen / mits dat deselve Testamenten binnen ses weken naer openinge derselver voor den Gerichte deser Stadt bekent worden gemaeckt / by pœne tegens de versuymende erfgenamen van vier oude schilden / blijvende niet-te-min de testamenten in weerden.

IV.

Binnen der Stadt Deventer sullen alle testamenten opgerichtet worden voor twee Schepenen / so wel op het Raethuys als daer van: Ende sal de uytterste wille den Testateuren bescheydentlick voorgelesen worden / ten eynde by de

Sche-

Schepenen vlijtich moge ondersocht worden / of sodane uytterste wille onbedwongen/met goeden voorbedacht zy verclaert.

V.

Die gene so beswaert mochte zijn/ sijnen uytterste wille te openbaren / deselve sal sijn testament laten beschrijven / ende met sijn handt onderteeckenen / ende alsdan 'tselvige voor twee Schepenen laten bevestigen / sonder dat hy gehouden zy den inhout des beslotenen testaments te verhalen. Ende sullen de beyde Schepenen sodanich testament versegelen ende beteeckenen/ welck testament/naer doode vanden Testateur/ten overstaen van twee Schepenen sal geopent worden/ten ware de Erfgenamen/tesamen by malcanderen zijnde/ 'tselve selfs wilden op-nemen.

VI.

Vrouws-personen ende minderjaerigen/ sullen by hare uytterste wille met eenen Momber zijn versien/uytgesondert in pesten tijden.

VII.

Voortaen nae publicatie deses/sal geen testament bundich ende bestendich zijn / ten zy de erfgename met name by titul van institutie zy gestelt ende genoemt ; ende sullen de testamenten der Ouderen onder hare Kinderen / als mede over Armen ende Gods huysen/ niet anders dan gerichtelick opgerichtet worden.

VIII.

Niemant van onse Ingesetenen sal stellen Testamenteurs ofte trouwe handt/om met sijn goet te doen sijnes gevallens/ maer sal een jegelick by sijn uytterste wille noemen waer het goet blijven sal.

IX.

Een jegelick sal sijn testament mogen weder-roepen/ veranderen/ ende te niete doen / mits dat sulcks geschiede voor

eenich Stadt-of Landt-Gerichte/gelijck by den derden articul is gestelt.

X.

Als man ende vrouwe gelijckerhant haer testament met malcanderen hebben opgericht/sal jegelick van hen beyden/ so wel voor als nae 'tscheyden van het bedde/ 'tselve mogen weder-roepen/mits afstant doende van alle gunsten by 't gemeene testament hum of haer gegeven.

XI.

Testamenten / waermede de Ouderen de goederen der Kinderen verbinden/ vermogens de Roomsche wetten / genoemt pupillaer / of quasi pupillair, zijn nae ouder gewoonte binnen Deventer niet gebruyckelick.

XII.

By tijden van peste/of rootmelisoen/sullen die gene/so aen sodanige sieckte cranck liggen / haere uytterste wille mogen oprichten voor den Siecken-trooster/daertoe by Schepenen ende Raedt besonderlick gestelt/mits dat sodanige uytterste wille datelick voor de deure over de groepe / ten aenhooren van ten weynichsten twee getuygen/ werde uytgelesen / by het leven van den Testateur/ ende daer nae binnen 24. uren aen den Secretaris van de Secreten Camer overgelevert.

XIII.

Erfgenamen / so boven drie vierde-parten van de geheele naelatenschap met legaten of fideicomissen zijn beswaert/sullen nae de beschrevene rechten die falcidia of trebellianica hebben te genieten, ten zy by de Testateuren sulx besonder zy verboden/of dat by den erfgenaem geen behoorlick Inventaris zy gemaeckt.

XIV.

De erfgenamen in nedergaende linie/sullen beneffens hare legitime / oock hebben te genieten de benificien van de falcidie of trebelliamque portie/ niet tegenstaende sulx by

den Testateur zy verboden/ ende sullen oock ten aensien der kinderen inde Trebellianique gene vruchten gerekent worden

TITULUS V.

Van Erffenissen by versterf.

I.

IN alle versterven van roerende goederen / schulden ende rechts-vorderingen sal gevolgt worden het recht van die plaetse daer het Erfhuys is vervallen/ maer ten aensien van vaste ende onbeweeglicke goederen/ het recht van die plaetse daer het goet is gelegen.

II.

Het recht van versterffenisse te aenveerden/comt nae ouder gewoonte te vervallen op de Erfgenamen / al schoon de verstorvene niet hebbe geweten van sijn sterf-val.

III.

Wanneer d'Ouderen by testamente daerinne niet anders hebben versien/sullen kinderen ende kintskinderen tesamen/ ofte kintskinderen alleen/d'erffenisse deylen in stammen ende niet in hoofden.

IV.

De kinderen sullen inbrengen 't gene by den Ouderen by houwelix-voorwaerden tot ehestuyr/als mede tot Bruylofte/costele clederen/cleynodien/ ofte oock mede in coophandel hebben ontfangen.

V.

Als Vader ende Moeder/sittende in vollen Ehebedde/eenich kint ofte kinderen hebben uytgehylickt/ende daer nae eene van beyde Ehelupden comt te overlijden / sal alsdan de medegave alleen/ende in 't geheel gaen uyt des eerst-verstorvenen goederen. Vid. Groenewegen ad l. ult. C. dot. promiss. alleg. plurimos

VI.

VI.

Kinderen so met haer houwelijx goet te vreden zijn / ende van 't Erfhuys afstaen,/ zijn niet gehouden in te brengen / ten ware de andere Kinderen conden bybrengen / dat door sodanige gifte hare legitima wierde vercortet.

VII.

Als jemant sterft sonder Kinderen of Kints-kinderen/sullen Vader en Moeder tot des verstorvenen nalatenschap de naeste wesen/sonder aensien te nemen waer de goederen hergecomen zijn.

VIII.

Indien de verstorvene nae-liete Beste-vader ende Beste-moeder/neffens volle Broeders ende Susters/so sullen deselve met malcanderen erven in de hoofden / maer halve Susters ende Broeders sullen half so vele genieten als by de volle genoten wort.

IX.

Susters ende broeders succederen ende erven met susters ende broeders Kinderen/by representatie in stammen/ maer susters ende broeders Kinderen alleene zijnde/sonder Oomen/ in hoofden; also nochtans/dat volle broeders ende susters en derselver kinderen eens so vele genieten / als halve broeders ende susters/ende derselver Kinderen.

X.

Boven broeders ende susters Kinderen/sal het recht van representatie/noch onderscheyt van halven ende van heelen/ geen plaets grijpen.

XI.

Religieuse personen in Cloosteren zijnde / worden gehouden voor civilick gestorven/ende comen van Vader/moeder/ ofte ander vrienden niet erven.

XII.

Geen eygen luyden sullen binnen Deventer erf-val beer-

 ren/

ren / deur dien sy niemant erven mogen dan haren Heeren/ dien sy hoorich zijn.

TITULUS VI.

Van Bastaerden ende on-echte Kinderen.

I.

SImpele on-echte bastaerden / derselver Kinderen ende Kints-kinderen erven des moeders goederen / als mede de goederen van des moeders Bloets-verwanten / oock mede/ ende neffens de wettelicke Kinderen hare broeders ende susters van des moeders sijde.

II.

Insgelijx erft de moeder of hare erfgenamen de goederen van een on-echt Kint/sonder kinderen stervende.

III.

Een on-echt Kint can niet erven van de Vader/of desselfs bloets-verwanten/noch de vader of desselfs zijde van een on-echt Kindt.

IV.

On-echte Kinderen by den houwelicken staet verworven/ erven noch van Vader noch van Moeder / connen oock tot geen erfgenamen gestelt worden noch eenich legaet genieten anders dan tot hare bloote alimentatie ofte onderhout.

V.

Indien een Jonckgeselle van een vrye vrouwspersone in barens noot tot Vader des Kindes wort genoemt / ende die Jonckgeselle den byslaep ontkent/ende sulx niet bewesen can worden/can hy sich met eede vanden kinde ontslaen / verclarende dat hy die Vrouws-persone binnen een jaer voor den tijt dat sy gelegen is / niet vleyschelick hebbe bekent/ ende so hy den byslaep bekent/ofte daervan wort overtuygt/sal hy het

het kint onderhouden/ende sal de Moeder de næste zijn voor sodanigh loon / als een vremde daer voorreyschet/ aen te nemen / ten ware de vader daer tegens erheffelicke redenen bybrachte.

TITULUS VII. Beneficium inventarij, cum fit in rem scriptum transmittitur ad heredes, A valle fol. 1... n. 2.

Vant recht van Inventaris.

I.

WAnneer binnen der Stadt Deventer een Erfhuys verbalt/ende de erfgename bevreest is / dat des erfhuyses goederen niet genoegsaem souden mogen zijn/tot betalinge der schulden ende legaten / so sal de erfgenaem door de Heeren Straet-Schepenen sich in 't Erfhuys doen in-leyden/ met bedinck ende verclaringe om de gunst der rechten vant Inventaris te genieten: Ende sal alsdan sodanich erfgenaem boven de weerde der goederen (A vall. fol. 123.) niet beswaert worden / ende sal oock neffens andere erfhuyses schult-eyscheren sijne schulden mogen innen. A valle d. inv. hered. fol. 5.

II.

De Inleydinge op 't recht van Inventaris sal versocht worden binnen den tijt van ses weken / aenvanck nemende so haest tot des erfgenamen kennisse is gekomen/dat het erfhuys by testamente ofte versterf ab intestato zy vervallen. A valle fol. 66.

III.

Indien binnen ses weken de Inleydinge op 't recht van Inventaris niet wierde versocht/ dat oock niemant het erfhuys voor suyver erfgenaem quame te aenveerden / sullen alsdan Curateuren over den boedel gestelt worden/ volgens ordonnantie over desolate Boedels beraemt / ende sal alsdan noch kint/noch kints-kint/ noch eenich bloets-verwant/ in ofte buyten het erfhuys gewoont hebbende/sich des erfhuyses

Restitutio adversus aditionem hereditatis operatur ac si adita non fuisset A valle. fol. 182.

ses of derselver goederen ondernemen / by pene dat de erfgename/anders doende/ voor simpel erfgename verklaert/ tot betalinge aller schulden/ende als een berover des erfhuyses sal gehouden worden.

A Vall. fol. 215.

IV.

Die gene/ so op 't recht van Inventaris inleydinge versocht heeft/ sal datelick met eede/of met kennisse der Heeren Straet-Schepenen/ nae gelegenheyt der saken/met hanttastinge seeckeren ende genoegsame borge stellen/ dat hy een recht ende wettelick Inventaris oprichten/ende des erfhuyses goederen ter quader trouwen/tot der Schult-eysscheren ende Legatarien nadeel niet sal verbrengen: Sullende Ouderen ende Momberen by testamente gestelt/na gelegenheyt van saken van sodanige cautie door Schepenen ende Raet ontslagen mogen worden. A Valle fol. 97.

V.

Een erfgename op 't recht van Inventaris ingeleyt zijnde/ sal binnen viertien dagen/ten overstaen der Schult-eysscheren/so sulx versoeckẽ/het Inventaris aenvangen te maken/ ende hetselve binnen een maent daer nae voltrecken/ten ware eenige goederen in andere Provincien waren gelegen/ ende by de Heeren Straet-Schepenen ofte by Schepenen ende Raedt wijder uytstel wierde bergunt. A valle fol. 72. in fin.

A valle. fol. 69. intra 30. dies, ... diu.

A Vall. fol. 129.

Tempus non currit impedito, A Valle fol. 76.

VI.

Het Inventaris voltrocken / ende de goederen verkoft zijnde/ de gereede by den Pande-verkoper / ende de onroerende op de Wijn-Taverne door de Heeren Straet-Schepenen/sullen alle Schult-eysscheren by openbare Weete ingeeyscht worden/om het Inventaris aen te nemen/ ende hare schulden aen te geven: Ende sal goede sorge gedragen worden/ dat binnen jaer ende ses weken het erfhuys worde uytvundich gemaeckt/ by pœne van te verliesen de gunst van Inventaris/ten ware Schepenen ende Raet om redenen langer uytstel souden vergunnen. VII.

A Vall. fol. 81. &c.

Exceptio inventarii quando opponi debeat A Vall. pag. 230.

VII.

Gedurende de ses weken / tot vollentreckinge des Inventarij gestelt / sal de erfgenaem niet gehouden zijn den Schult-eyscheren te rechte te staen: Dan sullen de Schult-eysscheren sich alleene mogen aengeven / ende sal ondertusschen een jegelick in sijn recht van præferentie ofte concurrentie blijven onvercortet.

VIII.

Indien bevonden wierde / dat by den Inventaris eenige goederen opsettelick ter quader trouwen verborgen / ende by den Inventaris niet souden zijn gestelt / daer over sal de weerde dubbelt vergoedet worden / ende daer benevens die sulx dede / van't recht des Inventaris / versteken zijn.

TITULUS VIII.

Van Lijftucht.

I.

Een tuchtenaer / daer over aengesocht wesende / sal gehouden zijn binnen ses weken nae doode des afgestorvenen / by versteck des tuchtes / op te richten een wettelick Inventaris van alle gereede ende ongereede goederen / neffens alle brieven tot de tucht-goederen gehorende: Niet tegenstaende die oprichtinge des Inventarij by testamente / houwelixe-voorwaerden of anders zy verboden.

II.

Ende of wel voor desen is voorgenomen de oprichtinge des Inventarij daermede te ontgaen / dat man ende vrouwe malcanderen de goederen eeuwiglick ende erfflick hebben gegeven / met desen bedinge / dat al het gene op den doot des lest-levenden naebleve / ten beyden zijden soude gedeelt worden / so sal nochtans voortaen nae desen dage de lest-levende

door sodane giftinge ende makinge van oprichtinge des Inventaris geensins bevrijdet worden.

III.

Een tuchtenaer sal ten versoecke des eygenaers voor sijne tucht door genoegsame borge of onderpant cautie stellen/ ende by so verre geen onderpant of borge voorhanden is/ sal by Schepenen ende Raedt nae gelegenheyt der saken ende personen cautie juratoir toegelaten worden / ten ware den tuchtenaer van een quaet geruchte ware / ende sijn goet verquistede/ in welcken val een Curateur gestelt sal worden/ om de goederen te bedienen / ende aenden tuchtenaer de vruchten uyt te keeren.

IV.

De getuchtichde is schuldich alle thinsen/ erfpachten ende jaerlixe renten op de tucht-goederen staende/ selfs te betalen/ gelijck hy oock gehouden is de goederen tot sijnen coste in goeden dake ende racke te onderhouden.

V.

Verganckelicke/ ende verderffelicke goederen/ die door gebruyck vergaē/ sullen vercoft worden/ of by onpartijdige geweerdeert/ genietende dē tuchtenaer de rente der penningen.

VI.

Een tuchtenaer van de alinge ende samptlicke goederen/ moet toestaen ende lijden/ dat tot betalinge der erfhuyses schulden ende legaten so vele goederen verkoft werden/ als van noden zijn/ moetende eerst de gereede/ ende daerna ongereede goederen verkoft worden/ maer indien de tuchtenaer niet wijders dan inde helfte der goederen is getuchtigt/ sal de eygenaer alleen de lasten dragen.

VII.

Onder tucht van gereede goederen sullen voortaen geen obligatien / hantschriften ofte rechtsvorderingen begrepen zijn/ ten zy sulx claerlick zy verhaelt.

VIII.

VIII.

Onder lijf-tucht van alle goederen/ worden mede begrepen/lijff-renten.

IX.

Als man ende vrouwe malcanderen tuchtigen/om by den lest-levenden het goet gebruyckt te worden tot sijnen schoonsten / in sulcken val sal de lest-levende des verstorvenen goet niet verteeren / eer ende bevorens hy sijn goet eerst ter nooddruft verteert hebbe.

TITULUS IX.

Van servituten ende dienstbaerheden [illegible] erven ende huyseren/ ende van timmeringe.

I.

ALs twee nabuyren tegens malcanderen verschil hebben over bepalingen/servituten of timmeringen van huysen of landen binnen of buyten Deventer gelegen/ sal de klagende partye den Heeren Straet-Schepenen / waer onder de strijdige plaetsen gelegen/ofte beklaegde woonachtich / versoecken / om die geschillen in oogenschijn te nemen/ende nae verhoor van beyde partyen ende derselver bewijs/daer over een uytspraecke te doen/ sullende de costen ende schaden vergoedet worden door den genen so in onrecht sal bevonden worden.

II.

Niemant sal by sijn nabuyren eenich nieuw fundament maken / hy sal den nabuer dat doen te weten/ die daer naest ge-erbet is ; ende en ware die niet inder Stadt / sal hy sijn nieuw getimmer bekent maken den Heeren Straet-Schepenen/

penen/ende dede hy des niet / ende besprceck daer over viele/ binnen den tijt van een jaer ende ses weken/ ende in onrecht bevonden wierde/ sal hy het getimmer weder afbreken.

III.

Niemant sal mogen timmeren buyten sijn pal-loot/ende het gene vorder uytsteeckt / sal hy moeten intrecken/ ende so den druypval op den grondt is vallende/ sal een plaetse van ses duymen ledigh gelaten worden.

IV.

Die een nieu huys setten wil op een gemeene muyre/ daer te bevorens geen huys gestaen heeft / is schuldigh het water van denselven huyse op sijn erve te leyden / sonder letsel ofte schade van sijn nabuyr / ende by so verre de nabuyr tot eenigen tijden oock so hooge timmerde / sal alsdan die waterleydinge ende gemaeckte gote gemeyn zijn / ende sal de halve gote betaelt worden voor so vele deselve alsdan weerdigh is/ anderssins sal op gemeene costen eene nieuwe gote gemaeckt worden.

V.

Als twee nabuyren hebben eene gemeyne brede-muyre/ sal deselve seven voeten hooch / tot gemeyne costen / gemaeckt worden / ende sal de eene nabuyr de halve muyre mogen hoger trecken/ oock sijnes gevallens betimmeren/ mits leydende sijn water.

VI.

Niemant sal houten gevels mogen maken/ noch sijn dack met docken van stroo versien/ by die pœne van 25. goltgulden te verbeuren/ ende daerbeneffens afgebroken te worden.

VII.

Daer twee Burgeren ofte Ingesetenen een gote hebben op haer beyder muyre/ende de eene opvaren wilde / so mach die opvaren op sijn halve muyre / op sijn selfs costen/ ende sal een jegelick sijn selfs water wachten ende waren.

VIII.

VIII.

Goten/ leydende wateren van twee nabuyren/ sullen met gemeyne costen onderhouden worden / ten ware anders zy bedongen/ ofte by contrarie possessie bleecke/ ende sal een gote-venster of dack-venster niemant recht geven of nemen/ sullende daer op geen oogenschijn genomen worden.

IX.

Op een gemeyne muyre/ of ten halven gronde staende/ sal niemant een venster ofte nieuwe openinge maken/ ten zy met gemeyne bewilliginge : Ende so jemant aen de gemeyne muyre een schoorsteen / oven / of heymelickheyt timmeren wil/ sal aende muyre noch een voet moeten aenmetselen / ter plaetse daer het nieuw getimmer gemaeckt wort.

X.

Die vensteren heeft op sijnes nabuyrs weere staende / sal gehouden zijn / ten versoecke des nabuyrs deselve vensteren met ysere tralien te versien/ so dichte dat geen menschen hooft daer can doorgesteken worden.

XI.

Als jemant heeft een servituit om geen licht te betimmeren / sullen alsdan geene bomen so nae geset worden / waer door het gesichte des Hemels benomen worde.

XII.

Die sijn water-ganck heeft over eens anders erve/ is gehouden in 't gat van sijn muyre/ daer het water doorloopt/ te setten eenen grauwen steen met een yseren tralie / daervan de tacken eenen halven duym van een staen / met een viercante kuyle/ om alle vuylnisse te keeren.

XIII.

Tot onderhoudinge van een gemeyne putte / zijn alle nabuyren / die onder den put gehooren / schuldigh te betalen/ alschoon eenige nabuyren een eygen putte binnens huys zijn hebbende.

XIV.

Indien iemant een drup-val of andere servituit hadde op sijnes nabuyrs grondt/allschoon het eene huys quam te verbranden / ofte te vergaen / sal niet-te-min die servituit daer mede niet gedodet zijn.

XV.

Wanneer een eygenaer van twee huysen een huys verkoopt/moeten alle oude watergangen/drup-vallen/ende andere servituten blijven/gelijck deselve ten tijde der verkopinge waren;ende wert verstaen dat die servituten verblijven/ten sy anders waer bedongen.

TITULUS X.

Van koop/opdracht/versegelde renten ende aflossinge derselver.

I.

NIemant sal by forme van koop of andere handelinge/ verkrijgen den eygendom van eenich liggende goet/van huys/landt / thinsen/ of versegelde renten binnen Deventer ende derselver vryheyt gelegen / noch deselve met eenige renten beswaren/ of der goederen weerloos worden/ten zy door brieven by twee Schepenen gepasseert/waermede geschiede onterbinge des Verkopers / ende aen-erbinge des Kopers/ uytgesondert Houwelix-voorwaerden/Maeg-scheyden ende Moet-soenen.

II.

Die gene/so liggende goederen willen verkopen/versetten/ verpanden/ of met renten beswaren/ sullen openbaren ende verklaren alle lasten daer op staende / ende by so verre den Verkoper eenige lasten versweege / sal deselve verbeuren 50. golt-

goltgulden; en de sal de Koper niet-te-min / indient hem be- lieft/ die penningen weder mogen ontfangen/ met verlatinge des goedes.

III.

Ende ten eynde door verswijginge der lasten niemant be- drogen worde/ sal binnen Deventer voor een geduyrige wet gehouden worden/ dat alle die gene / so bereets eenige renten uyt huysen hebben / ofte voortan sullen verkrijgen/ of oock acte van bekende schulden met speciale verbintenisse des huyses ontfangen : Deselve sullen alle sodanige acten doen teeckenen in de acht boecken der acht Straten of quartie- ren deser Stat opgerichtet / by pœne dat alle beswaernissen „ inde voorsz acht boecken niet geteyckent/ den koper des huy- „ NB ses niet sullen naedeelich zijn/ noch oock eenige voortocht ge- „ ven voor andere rentebrieven/ naederhant opgericht ende te boecke gestelt.

IV.

Als een huys voor vry verkoft is/ ende bevonden wort ee- nige servituten onderworpen te sijn/ so mach den Koper van de koop afstaen/ ten ware de servituit tot redelickheyt wor- de gevrijet.

V.

Generale verbintenissen van alle goederen beletten geen verkopinge / maer verbinden alleene de goederen van de schuldenaers/ so lange deselve/ of dessels erfgenamen die ge- bruycken ende besitten.

VI.

In alle verkopingen/ die opentlick by verhoginge geschie- den/ moet jegelick sijn woort vast staen/ ende is den insetter of verhoger door een ander hoger niet bevryet / eer ende bevo- rens den tweeden hoger zy aengenomen.

VII.

Die gestolen goet koopen/ zijn gehouden het selve den ey- genaer

genaer weder te geven/ sonder vergoedinge van penningen/ alwaer schoon het goet op een vrye jaermerckt gekoft.

VIII.

Wanneer by partijen versproken is / dat de koop niet sal zijn volmaeckt / so lange de coop-scedule niet zy beteeckent/ ende de waren niet-te-min worden gelevert / wert de koop door de leveringe bevestigt.

IX.

Als knechten ofte maechden buyten last der Meysteren ofte Vrouwen/ jonge minder-jarige luyden buyten last der ouderen ofte mombaren eenige waren halen/sijn de Meysteren/Vrouwen/ ouderen ende mombaren daer voor niet verbonden.

X.

Als Weerden Weerdinnen/ Herbergiers/ Tapperen van wijnen/ bieren ende brandewijnen / aen burger kinderen/ Studenten ofte andere jonge gesellen onder de macht en gehoorsaemheyt van hare ouderen ofte mombaren staende/ buyten derselver last ende wille eenige wijn-ofte bier-schulden borgen / ofte oock gelt verstrecken / sal over sodanige schulden/noch tegens de jonge luyden/noch tegens derselver ouderen/ mombaren/ noch erfgenamen geen recht gedaen worden.

l. 5. et 13. C. De act. emt. l. 13. § 2. D. Eod. XI. l. 19. D. De peric. et comm. rei vend.

Alle koperen van huysen / landen/ of jaerlixe renten/so op hare gestelde termijnen niet betalen / sullen gehouden zijn de resterende penningen te verrenten tegens ses ten hondert/ten ware de penningen inden Gerichte waren gelevert.

XII.

In saken van Coopluyden ende winckeliers/sullen de gestelde tijden van betalinge waergenomen worden/ende geen termijnen bedongen zijnde / sal gehouden worden voor contant / sulx dat nae verloop van ses weken den interest tegens

ses

ses ten hondert sal comen te verlopen / ende aengaende de winckeliers over cleyne parceelen/ sullen deselve nae verloop van een jaer met die gene so hen schuldigh zijn/afrekenen/ende de rekeninge te huys gesonden zijnde/ses weken daer nae interest tegen ses ten hondert hebben te vorderen / welckes oock plaets sal hebben in schulden voor desen gemaeckt / te verstaen vanden dach der publicatie.

XIII.

Die gene / so by koop / ofte verkoop bewijslick bedrogen wort over de helfte in roerende of gereede goederen/die sal nae desen binnen een jaer ende ses weken/aenvanck nemende vanden dach der kopinge / in sijn geheel gestelt worden ende over ongereede ende vaste goederen sal de herstellinge binnen vier jaren versocht worden.

XIV.

Een verkoper is niet gehouden waerschap/onderpant/of borge te stellen voor alle na-maningen / maer sal mogen bestaen met blote belofte/ om 't goet te wachten ende te waren/ ten ware anders waer bedongen / ofte nieuwe swaricheyt voorviele voor de volcomene betalinge.

XV.

Naerder koop sal binnen Deventer geen plaets hebben/ ten zy deselve bedongen ware/uytgesondert wanneer eenige schult of rechts-vorderinge aen eenen derden is vercoft / sal alsdan de schuldenaer t'allen tijden als hy van den koper wert aengesproken/ die gecofte schult ofte rechts-vorderinge mogen naerderen/ mits betalende de beloofde coop-penningen met de renten van dien / zedert den tijt dat koper deselve betaelt heeft.

XVI.

Op de holt-merckten sullen alle Burgeren ende Ingesetenen/so het holt selfs willen vertimmerē/ van de holt-koperen mogen naerderen / by so verre deselve vanden prijs des

koops kennisse dragen/ maer andere Holt-coperen/ vanden prijs kennisse dragende/ sullen met den Coper lotten.

XVII.

Over den voorkoop sal gehouden worden die Ordonnantie voor den Marcktmeysteren opgerichtet.

XVIII.

So jemant coopbrieven van vaste goederen of rentebrieven te pande ontfinge / verrijgt daer mede geen recht van onderpant/ noch over capitael/ noch over lopende renten/ ten zy voor twee Schepenē opdracht of verbintenisse zy geschiet.

XIX.

Alle oude brieven van gelt-renten voor den jare 1550. gepasseert / ende geen somme van losse begrijpende / sullen gelosset worden tegens viere ten hondert / ende andere renten na den jare 1550. opgerichtet/ geen summe begrijpende/ tegens vijve.

XX.

Alle oude renten van koorn/ botter/ wasch/ turf/ ende honich/ so noch binnen Deventer op huysen/ of erfgronden zijn bevestigt/ sullen gelosset worden nae inhout der Ordonnantie inden jare 1575. beraemt / ende by den Over-Ysselschen Landt-rechte part. 1. tit. 11. vernieuwet ende bevestigt/ welcke ordonnantie by Schepenen ende Raet ende der Geswooren Gemeente in dien deele voor een Stadt-recht deser Stat wort aengenomen.

XXI.

Binnen der Stadt Deventer ende derselver vryheyt sullen uyt huysen of erfgronden gene renten van boter / koorn/ turf/ wasch of eenigerhande specien van gelde versegelt worden/ dan alleen tot goltguldens van 28. stuyv. / ende dat niet hoger dan tegens ses ten hondert/ by pœne dat op alle andere verschrijvinge geen recht gedaen/ maer nul ende crachteloos sullen worden gehouden.

XXII.

XXII.

Alle gront-thinsen / stedicheden/bogen-huyr/zijn losbaer tegens den penninck veertigh.

XXIII.

Een Rent-gever can niet gedwongen worden om versegelde capitalen op te brengen / alschoon by die brieven sulx ware bedongen / uytgesondert renten wegens onmondige Kinderen. abrogatus

TITULUS XI.

Van Huyr.

I.

NAer ouder gewoonte deser Stadt gaet huyr voor koop/ maer als verhuyrde goederen ingewonnen worden/ eñ by executie verkoft/alsdan gaet koop voor huyr/ also dat in sulcken val de Coper op de naestcomende verbarens tijt/ naer verloop van ten minsten drie maenden/het verwonnen goet sal mogen aentasten / ende den huyrman doen ruymen.

II.

Als een tuchtenaer tuchtgoet heeft verhuyrt/wort de huyre door des tuchtenaers doot ge-eyndigt/ ende sal den huyrman op 't versoeck des eygenaers ruymen ter naester verbarens tijt/ vanden jare daerinne de tuchtenaer gestorven is.

III.

Die deel heeft in een gemeyn huys ofte erve/ so door sijn Mede-masschoppen buyten sijn kennisse is verhuyrt/deselve sal de naeste mogen zijn tot de huyre voor den selven prijs/ mits stellende behoorlicke cautie.

IV.

Die een huys verhuyrt/is schuldich het selve te onderhouden

den in wanden/ daken/ gevel-glasen/deuren ende vensteren. Ende by aldien de verhuyrder nootwendige reparatie weygerde / sal de huyrman de Heeren Straet-Schepenen mogen versoecken / om tot derselver oordeel de costen der reparatie te doen/ ende aen de huyr-penningen te corten.

V.

Een huyr-man sal gehouden zijn te vergoeden den schade soo door brandt / versuym/ moetwille ende onachtsaemheyt des huyr-mans ende syn gesinde wort veroorsaeckt.

VI.

Een eygenaer mach den huyr-man niet doen verhuysen/ al wilde hy het huys selfs bewoonen/ ofte oock het huys int geheel of ten deele af-breken.

VII.

Een huyr-man / na verloop van syn huyr-jaren / heeft geen recht / om in't huys te blijven voor den prijs soo een ander geven wil.

VIII.

De goederen / soo den huyr-man in't gehuyrde huys gebracht heeft/zijn aen den eygenaer verbonden voor de huyr-penningen/ ende voor alle schade aen't huys gedaen; Maer goederen/soo een derde man toe-behooren/ of aldaer in bewaringe gedaen/of geleent / zijn voor de huyre niet verbonden: Ende by soo verre den huyr-man/ met wille des eygenaers / een ander het gehuyrde huys in't geheel of ten deele verhuyrde/zijn des tweeden huyrmans goederen alleen verbonden voor de summe waer voor hy gehuyrt heeft.

IX.

Alle Stadts Landen ende Tienden sal niemants mogen pachten dan Burgeren ende Ingesetenen deser Stadt; ende soo verre een Ingeseten de pachten trock / ende een vreemde overliet/sal verbeuren twintich goltgulden/ende sal de vremde niet-te-min de pacht verlaten.

X.

X.

Alle gehuyrde Knechten/ Maegden ende Ammen/ sullen gehouden zijn hare toe-geseyde tijt uyt te dienen/ soo verre sy binnen Deventer gedencken te woonen/ ten ware sy quamen te trouwen.

XI.

Alle Dienst-boden soo by anderen zijn verhuyrt/ ende nochtans by hare oude Heerschappen ende Vrouwen willen verblijven/ sullen den meede-penninck wederomme brengen/ den nieuwen dienst opseggen/ ende verklaringe doen/ om by den voorigen dienst te verblijven/ nits dat soodane verclaringe geschiede vier weken voor Paesschen of Michaelis/ ende anders niet.

XII.

Een Burger of Ingeseten sal syne dienst-boden buyten tijts niet laten gaen/ sonder wettelijcke oorsake/ tot kentenisse der Heeren Burgermeesteren in der tijt/ of sal betalen het volle loon/ daer de dienst-bode in is. Ende sa loock geen dienst-bode sonder orsaecke syn Heerschap ofte Vrouwe buyten tijts verlaten/ by verbeurte des loons van't loopende jaer.

XIII.

Alle dienst-boden sullen gehouden zijn thien weken te bevorens/ eer hare diensten comen te eyndigen/ hare Meysters ofte Vrouwen aen te spreken/ ende te verklaren/ of sy van meyninge zijn te blijven ofte niet; by foute van sulcx/ sullen die dienst-boden noch een half jaer verbonden blijven voor het oude loon.

XIV.

Heerschappen ende Vrouwen zijn niet gehouden te verantwoorden ende in te staen voor bedroch ende fraude in saken van Stadts accijsen/ door hare dienst-boden buyten hare kennisse bedreven/ midts dat de Heerschappen

ende vrouwen sich van hare last en kennisse met eede vrijen.

XVI.

Alle schipperen zijn gehouden alle schade te vergoeden / so by haer selfs / ofte derselver schipsgesellen versuym wort veroorsaeckt / nae de weerdye als de goederen souden gegolden hebben ter plaetsen daer die heenen geschickt worden.

TITULUS XII.

Van waringe / leeninge / ende van scheydinge der gemeyne goederen.

I.

ALs jemant eenige waren slechtelick aflegt in des anderen huys of schip / ende den eygenaer ofte Inwoonder niet aen-name het goet te bewaren / ende naderhant het selve beschadigt / verdorven / of verloren wierde / sonder bedroch of schult van den genen / by welcken het goet waer afgelegt / sal deselvige niet gehouden zijn daer voor in te staen / ende by so verre eenige vermoedingen voorvielen / dat hy de bewaringe aengenomen / of aen de schade schult soude hebben / sal hy sich met sijner eender hant / dat is met eede / vrijen.

II.

Als twee personen te gelijcke eenige waren in bewaringe geven / ende die waren ondeylbaer zijn / sal alsdan de eene persone de waren niet weder mogen eysschen / ten ware borge wierde gestelt dat den bewaerder vorders ongemolesteert soude blijven.

III.

Indien in verlatene erfhuysen bewaerde of geleende goederen bevonden wierden / sal den eygenaer sijn goet gevolgt worden / mits dat hy sulx vrye met sijnen eedt: Ende sullen

de

de Heeren Burgermeesteren inder tijt / versocht zijnde/ het goet in bewaringe doen nemen/ofte nae gelegenheyt der personen / onder cautie laten volgen.

IV.

Niemant is gehouden in Masschappie ende gemeynschap van goederen langer te blijven dan hem gelieft.

V.

Die gene so scheydinge versoeckt van erffenissen of andere gemeyne goederen/sal sijnen Masschop/so hy binnen Deventer woont / voor den Gerichte dach-leggen/ende so hy buyten woont/met weete doen inschrijven; ende by so verre de gedaechde niet quame te erschijnen / sal het Gerichte bequame personen stellen/ in plaetse des uytblijvenden/ende sullen alle scheydingen alsoo geschiet zijnde/ voor vast ende onverbrekelick gehouden worden.

VI.

Indien tusschen eenige erfgenamen of andere Masschoppen eenige landen of huysen waren/niet deylbaer zijnde/ofte so by deylinge souden erger worden/ so sullen beyde strijdige partijen lotten/wie van beyden partijen het huys ofte landt setten of weerderen sal/om 't selve te geven/of te houden: Ende sal alsdan de gene die keur heeft / binnen viertien dagen verclaringe doen/ten ware andere tijt ware gestelt.

VII.

Originele brieven van gemeene saken/berusten onder den genen/so het meeste deel heeft/ende by een eygenaer voor den tuchtenaer/anders by den outsten/sullende de andere geinteresseerde wettelicke copien gelevert worden op gemeyne costen.

TITU-

TITULUS XIII.

Van borgh-stellingen.

DIe gene/ soo alleen als simpele borgen worden aengesproken / ende sich niet als principalen / ende als voor haer eygen schult hebben verbonden/ zijn niet gehouden te betalen / eer ende bevorens den principalen schuldenaer sy verwonnen ende geëxecuteert/ ten ware de schuldenaer buyten der Stadt ende der selver vryheyt sy woonachtich.

II.

Die borge geworden zijn voor een schult waer over gerichtelick onderpant gestelt is/ binnen der Stadt Deventer gelegen / sullen in rechte niet aengesproken worden/wijders als voor soo vele na in-winninge ende verkoopinge des onder-pants den schult-eysscher soude mogen te cort comen/ al waer schoon het onderpant aen een derde hant.

III.

Alle borgen/voor Stadts landen / pachten/ accijsen ende imposten gestelt/zijn neffens de principale Pachters /een jegelijck in't geheel/tot keur des Cemeners ende Ontfangers verbonden.

IV.

Door gemeyne woorden / als yemant seyt ; Die man is goet / die man is genoechsaem syne schult te betalen/ wert niemant als borge verbonden.

V.

Als een schult-eysscher synen schuldenaer over schulden op seeckere termijnen stellet / ofte nieuwe obligatien ende voorwaerden oprichtet/ buyten kennisse van den borge / wort die borge van syn borg-tocht ontslagen.

VI.

VI.

Wanneer voor eene schult ende voor denselven schuldenaer meer dan een borge sich hebben verbonden/ sal een jegelick niet wijders gehouden zijn dan voor sijn aendeel / ten ware die borgen een jegelick in 't geheel sich hadden verbonden/ ofte van het recht der deylinge afstant gedaen.

VII.

Op borg-stellingen over heymelicke handelingen by eene partie alleen opgerichtet / strijdende tegens opentlicke houwelix-voorwaerden/ Maeg-scheydingen/ Moet-soenen/ ende andere wettelicke handelingen by twee partien beteeckent/ genoemt renversalen/ sal by Schepenen ende Raet geen recht gedaen worden: Sullende sodanige borg-stellingen neffens die renversalen crachteloos/ ende van geender weerden zijn. Robert. 1. rer. jud. 2. Lantw. 2. tit. 2. § 14.

VIII.

Borg-stellingen over weddingen ende dobbel-spel sullen binnen dese Stadt geen cracht genieten/ ende sal so wel over die borg-stellingen/ als over die verbodene handelingen geen recht gedaen worden.

IX.

Of wel voor desen in twijffel getrocken / of Vrouws-personen sonder hare Mans sich tot borgen wettelick souden mogen inlaten / so sal nochtans voortaen op der vrouwen borch-tocht geen recht gedaen worden/ ten ware over saken haren koop-handel betreffende.

X.

Indien de borge siet den principael te rugge gaen / of dat hy sijn goet vermindert / sal hy den schult-eysscher gerichtelick mogen aendienen om den principael schuldenaer aen te spreken/ of dat hy anderssins van die borg-stellinge wil ontslagen zijn.

TITULUS XIV.

Van over-wijsinge ende Wissel-brieven.

I.

ALs een schult-eysscher een assignatie ofte over-wijsinge aenveerdet van sijnen schuldenaer/soo blijft niet-te-min de eerste schuldenaer verbonden / so lange tot dat de schuldt voldaen ende betaelt zy.

II.

Wanneer den schuldenaer de wissel weygert aen te nemen/ is den schult-eysscher gehouden daer van gerichtelicke kennisse te nemen / ende sulx sijnen overleveraer binnen acht dagen te verwittigen.

III.

Indien de wissel wert aengenomen / ende binnen den gestelden termijn niet voldaen / sal daer van binnen 14. dagen gerichtelicke kennisse genomen worden / ende den overleveraer toegesonden/anderssins sal den houder des wissel-briefs op den overleveraer sich niet mogen verhalen.

IV.

Als den houder des wissel-briefs met den schuldenaer nieuwe overdracht opricht / of nieuwe termijnen stelt/alsdan sal den nieuwen overleveraer des wissel-briefs bevrijet zijn.

TITULUS XV.

Van verjaringe.

I.

ALle verjaringen van alle actien reël of personeel / waer over geen ander tijt is gestelt/verjaren door verloop van een

een derdendeel van hondert jaren/ten ware binnen den voorsz tijt gerichtelicke aen-maninge ware gedaen: Mits dat van den lopenden tijt werden afgetogen minder-jarichept/ uptlandichept/ende andere wettelicke verhinderingen / waer door niemant in rechte hadde connen spreken.

II.

Binnen Deventer sal niemant gehouden zijn jaerlixe renten/ thinsen/ of erfpachten vorders te betalen/ indien binnen een derdendeel van hondert jaren geen betalinge zy geschiet/ ofte gerichtelicke aen-maninge gedaen.

III.

Hant-schriften ende obligatien/ sullen door inheymschen binnen tien jaren/ende door uytheymschen buyten dese Provincie woonende/binnen twintich jaren ingemaent worden/ ofte sal den holder der obligatie van synen eysch versteken zijn / uytgenomen/ so de hant-schrifte door den gedaechden selfs zy onderteeckent ende bekent.

IV.

Roerende ende gereede goederen / die jeinant ter goeder trouwe als sijn eygen heeft beseten den tijt van drie jaren/zijn verjaert / ende heeft den besitter daer door den eygendom vercregen.

V.

Salaris van Advocaten/Secretarien/Procuratoren/verjaren door verloop van twee jaren / nae uytsprake der sententie/of verlatinge der saken/ten ware obligatie gepasseert/ of gerichtelick aen-maninge zy geschiet.

VI.

Schulden van winckeliers ende herbergiers/so hare waren by cleyne pennings weerde vercopen / verjaren door verloop van vier jaren / ten ware obligatie gepasseert/of gerichtelicke aen-maninge zy geschiet/doch sal dese verjaringe niet worden bygebracht door die gene/ so de schult selfs hebben gemaeckt.

VII.

Actien van injurien/ so wel reël als personeel verjaren door verloop van een jaer/ ses weken ende drie dagen/ naer dien de injurie tot kentenisse des geinjurieerden gekomen is.

VIII.

Alle sententien/ so wel voor de hooge als leege Bancke gewesen/ sullen binnen den tijt van vier jaren door den verwinner ter executie gestelt worden / ofte sullen nae verloop van vier jaren verjaert ende crachteloos zijn / ten ware deselve door de verwonnen persoon waren vernieuwet/ ende te boecke gebracht.

IX.

Als iemant by hant-schrift heeft bekent den ontfanck van geleent gelt / ende die gene / so de schrift heeft geschreven / de toe-tellinge der penningen ontkent/ sal sich deselve met sodanige exceptie behelpen binnen den tijt van een jaer/ te rekenen van den dach der onderteeckeninge/ also dat alsdan de schulteysscher de toe-tellinge sal moeten bewijsen / maer naer verloop van een jaer / sal de gene / so de schrift heeft geschreven/ bewijsen/ dat de toetellinge niet geschiet zy/ ende sal alsdan de inruyminge des eedes op jae ende neen geen plaets grijpen.

X.

Als quitantien ter goeder trouwe zijn geschreven op hope van toe-tellinge/ ende dat de gene/ so de schrift heeft geschreven/ de toe-tellinge ontkent/ sal sodanige exceptie binnen een maent door inheymschen / ende twee maenden door uytheymschen / nae gegevene quitinge voorgestelt worden/ by versteck van sodanige exceptie / ende dat oock nae verloop van de voorsz tijt de inruyminge des eedes niet sal toegestaen worden.

TITU-

TITULUS XVI. vid. Groneweg. d. l. abrog. ad municipal. et de incol. l. 31.

Van Issu-gelt/en verbijstert goet.

I.

Alle vremde ende uytheymsche personen/ so binnen Deventer yets erven/ het zy by versterf/ by Testamente of eenige andere uytterste willen / sullen betalen den twintichsten penninck van't gene sy ge-erbet hebben/ alschoon de aengestorvene goederen binnen Deventer onverkoft waren verblijvende.

II.

De Ingesetene der Landt-schap Over-Yssel sijn van Issu-gelt bevrijet / by so verre de goederen buyten 's landes niet werden vervoert.

III.

Alle erff-uyteren/ Secretarien/ ende andere/ over scheydinge der erfhuysen staende/ sullen schuldich ende gehouden zijn den Kemener inder tijt aen te dienen alle erffenissen / vervallende op vremdelingen/ het Issu-gelt onderworpen zijnde/ of sullen selfs daer voor betalen.

IV.

Vondelingen sonder Kinderen of testamente stervende/ ver-erven haer goet op der Stadt/ ende testament oprichtende/ den twintichsten penninck.

V.

Alle die gene so heerloos ende verbijstert goet aen-nemen/ ofte gewaer worden/ sullen sulx den Heeren Burgermeesteren inder tijt aendienen/ ende sal niemant sijnes goedes heerloos worden/ ten zy nae drie voorgaende Kercken-spraecken ende anslach-cedulen aen vier poorten deser Stadt.

VI.

Indien niemant binnen ses weken nae de derde Kercken-

spraecke zijn verloren goet met behoorlick schijn doet bekennen/sal het selve deser Stat vervallen zijn; ende so den eygenaer sich quame aen te geven met behoorlick bescheyt/sal deselve gehoudē zijn te betalen de costen/ behoorlick berchloon/ ende den twintichsten penninck / half voor den aenhouder/ ende half voor de Stadt.

VII.

Als by een verdronckten of ander doot man gelt bevonden wort/sal sulx den erfgenamen gevolgt worden/genietende de Heeren Burgermeesteren inder tijt/ na ouder gewoonte/ een ouden schilt.

TITULUS XVII.

Van Thient-recht.

I.

NIemant sal sijn garve invoeren/ eer ende bevorens den Thient-heer zy verwittigt/ om den thienden uyt te setten/by pœne van vijf goltgl. / ende sal de verwittiginge driemael op eenen dach mogen geschieden: Ende so den Thientheer alsdan niet erschijnt/sal den thienden ten overstaen van twee goede mannen uytgeset worden/ ende sal de Thient-gever dat uytgesettede thient-saet voor sijn eygen beesten drie dagen wachten ende waren.

II.

Van kool/ kabbus/ wortelen/ erruten ende boonen/ so groen mette schelle ter marckte worden gebracht / sal den thienden betaelt worden na weerdie des landts/ als of daer rogge gesaeyt was.

III.

Wanneer eenige landen tweemael in een jaer worden besaeyt eñ gemaeyt/ sal den thiendē tweemael betaelt worden.

Eynde des derden deels.

Vierde deel.

TITULUS I.

Van Injurien.

I.

OM voor te komen die menichvuldige lichtveerdige klachten van Injurien/ daermede alle gerichten dagelicks werden bemoeyt/ soo sal voortaen over klachte van injurie niemant gehoort/ of recht gedaen worden / ten zy partijen eerst by den Gerichte sullen hebben overgelevert/ jegelick de summa van thien goltgulden/ so by den schuldigen tot behoef der Stadt betaelt / ende den onschuldigen ten eynde der saecken sullen weder gegeven worden.

II.

Ende alschoon na gedane aensprake partijen quamen te vergelijcken/ gelijck tot reddinge van goede naem ende faem altoos voor uytsprake der sententie mach geschieden / sullen niet-te-min eens tien goltgulden tot behoef der Stadt verbeurt zijn.

III.

Niemant sal den anderen in rechte betrecken over scheltwoorden/ uyt haestigheyt des gemoets voorhoofts gesproké/ eer ende bevorens de geinjurieerde den injuriant met twee goede mannen hebbe besonden / ende laten afvragen / of hy by de gesprokene scheltwoorden wilde volharden/ ende by so verre den injuriant daer by niet volhardede/ sal hy den geinjurieerden sijne eere weder geven/ ende voor de uytgesondene goede mannen verklaren/ dat hy van den geinjurieerden niet

anders

anders weet dan eer ende goet / ende dat hem de uytgesprokene woorden leet zijn / waermede den injuriant sonder krenckinge van sijn goede naem ende faem sal bestaen / mits betalende de gedane costen / ende de breucke daer toe staende.

IV.

Alle die gene so eenige eer-roerige liedekens ofte schriften / tegens anderer ingesetenen goeden naem ende faem strijdende / eerstelick vinden / sullen deselve aen de Heeren Burgermeesteren inder tijt overleveren / ofte sonder jemant te openbaren / datelick verdonckeren / of verbranden. Ende sullen anderssins voor dichters van sodanige eer-roerige gedichten gehouden / ende daer voor arbitralick gestraft worden.

Lew: 5. 25. 9

V.

So verre oock jemant den dichter van sodanige gedichten wiste aen te brengen / sulx dat deselve in handen van 't gerichte worde gelevert / sal hebben te genieten vijftigh golt-gulden / ende sal des aenbrengers name onbekent blijven.

VI.

Als jemant eenen anderen voor-hoofts scheldet ofte achterbax lastert / sal sich deselve niet mogen bevrijden door aenwijsinge van een ander persoon / van wien hy sulx soude mogen hebben gehoort.

TITULUS II.

Van den vrede te gebieden ende te houden.

Vid. Statu. van Utrecht rubr. 1. § 14 in not.

I.

WAnneer twee Burgeren twisten / ende vechten willen / ofte met malcanderen rechten / over saken die pijnlick zijn / ende breucke onderworpen / sal alsdan door een Raets-persoon / of door een jegelick burger den vrede mogen geboden worden / op de straffe tegens de vredebrekers opgericht / te ver-

te verbeuren by den genen so den vrede-breeckt/ende daer van overtuygt wort / met twee goede mannen/ ende de gene/ soo niet met twee getuygen soude overtuygt worden/sal sich mogen vrijen met sijn eene handt.

II.

Den vrede sal niet geboden worden / wanneer partijen met malcanderen vechtende zijn / maer te bevorens/ eer partien aen malcanderen komen / ofte als partien van malcanderen gekomen zijn.

III.

Als een burger of ingeseten door den Burgermeester in der tijt of een ander Raets-persoon / den vrede wort geboden in afwesen van sijn tegenpartie/ so sal deselve voor geen vrede-breker gehouden worden/ eer ende bevorens de tegenpartie den vrede mede geboden zy.

IV.

Indien een burger of ingeseten den vrede / so hem was geboden/ braecke binnen ofte buyten Deventer/ om sijn tegen-partie te stoten/te werpen/ te slaen/blaeuw of bloedigh/ ende men hem des overtuygen conde/sal verbeuren 50. goltgulden by dage/ende 100. goltgulden by nachte/ten ware na gewichticheyt van saken Schepenen ende Raedt swaerder straffe souden nodich achten.

V.

Een burger of ingeseten tegens een ander burger of ingeseten in vrede staende/sal geen plaetse mogen nemen in eenich gelach van wijn of bier / daer hy weet dat sijn tegen-partie tegen-woordich is/maer sal gehouden zijn/als hy sijn tegen-partie vindt/sich van daer te schaffen/ende op een ander Camer plaets te nemen/ende besonder gelach te houden/by pœne van vijff goltgulden voor jegelicke reyse.

VI.

Als twee partien in vrede gestaen hebbende/niet malcanderen

deren vermoetſoenen/ende vergeleecken zijn / alſdan ſal den geboden vrede ophouden / mits dat ſodanich verdrach den Heeren Burgermeeſteren inder tijt wierde aengedient / ten eynde de verſoeninge in Stadts Boeck wierde geteeckent/ gelijck het gebodt des vredes geteeckent is / by pœne van thien goltgulden / ende dat anderſſins den vrede noch vaſt ſal blijven.

VII.

So een Schepen of Raet / of Burger / die den vrede dede gebieden/daer over geſtoten/geſlagen/ofte geſcholden wierde/ die gene/ die ſulx dede/ſal daer over aen den lijve/ofte nae gelegenheyt van ſaken arbitralick geſtraft worden.

VIII.

Die gene / ſo den vrede gebroken / ende ſijne breucke niet conde verborgen/ſal met gevanckeniſſe geſtraft worden/ofte voor een vredeloos man gehouden/ende upt der Stadt ende deſſelffs vryheyt verbannen zijn.

TITULUS III.

Van pijnlicke ſaken.

I.

IN pijnlicke ſaken / ende om te comen tot aentaſtinge der miſdadigers ſal onderhouden worden eene van deſe drie
1. wegen : Of dat jemant in tegenwoordige miſdaet met der daet bevonden werde / of dat de aentaſtinge nae genomen
2. onderſoeck/by vonnis van Schepenen ende Raet zy toege-
3. ſtaen/ofte dat een wettelicken Clager erſchijne.

II.

Als binnen Deventer ende derſelver vryheyt dootſlagen/ of andere miſdaden / lijff ende leven aengaende/worden begaen : Sullen de Heeren Burgermeeſteren inder tijt ſonder upt-ſtel

upt-stel allen mogelicken vlijt ende ondersoeck doen/by alle Nabuyren van de plaetse daer de misdaet is begaen / ende voorts goede sorge dragen / dat den dader in verseeckeringe moge geraken.

III.

Geen burger of ingeseten/ binnen Deventer vaste woonplaets hebbende/eñ ter goeder naem eñ faem staende/sal sonder voorgaende ondersoeck aengetast worden / ten ware hy als misdader op der daet bevonden worde / in hsedanen val een jegelick Burger ende Ingeseten den selven sal aentasten ende ophouden/om aen den Gerichte te leveren.

IV.

Die gene/so over pijnlicke saken/lijff ende leven aengaende/willen clagen / sullen sich by Schepenen ende Raedt/ofte by Burgermeesteren inder tijt eerst aengeven/ ende noemen den misdader/ met overleveringe van alle bewijsdommen by der hant zijnde/ende sullen daer beneffens met lijflicken eede sweeren / dat de gene / so sy beclagen/ nae haer beste wetenschap zy hant-daedigh/ schuldigh/ rades/ dades/ weges/ of veldes.

V.

Alle Clageren/ so den onschuldigen beklagen/ sullen allen hinder ende schaden afdoen/ tot kennisse van Schepenen ende Raet; ende indien den quaet-trouwigen Clager ware een Raets-persoon/ of Meents-man/ sal deselve des Rades/ ende der Meente zijn leven-lanck zijn versteken.

VI.

De bewaerders van gevanckenissen sullen niemant toelaten eenigen toeganck ofte aenspraecke aen die gene/so over pijnlicke saken gevangen zijn.

VII.

Als pijnlicke saken van ampts-wegen worden ingestelt/ sullen binnen 24. uyren / ofte indien verhinderinge mochte

voorvallen/binnen drie dagen/alle gevangens montlick ende selfs sonder voorspraecke op allen vraech-stucken met bekennen of ontkennen antwoorden / ende so verre meer gevangens voorhanden / jegelick besonder / ten ware om redenen op sommige tijden confronteren van noden ware.

VIII.

Alle bericht ende bewijsdommen by den Clageren ingedient/ ofte door de Heeren Burgermeesteren inder tijt genomen/sullen voor Schepenen ende Raedt gelesen worden.

IX.

Niemant sal pijnlick ondervraecht worden / ten zy met voorgaende vonnis van Schepenen ende Raedt/ nae dat de beklaegde op sijne misdaden ende het bewijs sal wesen ondervraecht / ende sullen by de pijnigingе altoost twee Burgermeesteren inder tijt / ende twee Heeren Stock-meesteren tegenwoordich zijn.

X.

Niemant sal pijnlick ondervraecht worden/ ten zy meer dan half bewijs voor handen zy / gelijck mede de pijnbancke niet gebruyckt sal worden/als de bewijsdommen seecker ende ongetwijffelt zijn / alschoon de misdader by sijn ontkentenisse wilde volharden.

XI.

So de beklaegde de gebleeckene daet gestendigt / ende geen Advocaet of Voorspraecke versoeckt / sal met de sake sommierlick voortgevaren worden/ ende sal den beklaegden sijne bekentenisse inden Gerichte/ vry ende los van banden/ voorgelesen worden/ende so hy daer by blijft/sullen Schepenen ende Raedt daer over het oordeel wijsen.

XII.

Alle oordeelen ende sententien / lijf ende leven aengaende/ sullen vermelden de redenen ende oorsaken van't gewijsde/ ende sullen eerst voor de leege Bancke voor den beklaegden/

ende des anderen daegs voor het Raedthuys aen 't yser/ ten eynde een jegelick de oorsaken verstae / ende het gemeyne volck sich daer aen spiegele/ ende sulcks voor alle toehoorderen afgelesen worden/ten overstaen van de Heeren Burgermeesteren inder tijt/ ende de twee Heeren Stockmeesteren; dewelcke alle sententien lijf ende leven aengaende/binnen 24. uyren nae de eerste uytsprake/ ter executie sullen doen stellen.

XIII.

Volgents de oude privilegien/ sal niemant te gelijcke sijn lijf ende goet verbeuren / als oock de man door sijn misdaet niet sal verwercken de goederen vande vrouwe / ofte sijnen Kinderen / noch mede de vrouwe de goederen van haer Man ende haren Kinderen.

XIV.

Indien de sake niet bevonden wierde in sulcken staet/ om te treden tot condemnatie / absolutie/ noch tot der pijnbancke / sal de gevangen/ nae gelegenheyt der suspicien/personen ende misdaden/mogen ontslagen worden/onder borgstellinge / juratore cautie/ ofte met andere straffe van banissement ofte anders.

TITULUS IV.

Van dieverije/dootslach/Vrouwen-kracht/ huys-stotinge/meyn-eedt/ende andere misdaden.

I.

EEn dief sal wegens de eerste simpele dieverije/ sonder huys-brekinge / opentlick gegeesselt ende gebannen worden / voor de tweede simpele dieverije opentlick gegeesselt / een oor afgesneeden / ende weder gebannen

worden: Ende so hy ten derdemael van dieverije weder overtuygt wort / sal hy met de galge ter doot mogen gebracht worden / ten ware wegen jonckheyt van jaren / op hope van beterschap van leven / of om andere redenen / sulx voor de derdemael alnoch wierde overgesien.

II.

Huys-brekers / Peerde-ende Koe-dieven / ende die gene so haer eygen Heeren besteelen / sullen nae gelegenheyt der saken voor de eerste dieverije mogen gedodet worden.

III.

So jemant een ander dootslaet / deselve sal sijn lijf verbeuren / ende met het sweert ter doot gestraft worden / ende so den doot-slager vluchtigh wierde / sal hy vervolcht worden / ende sullen de Heeren Burgermeesteren inder tijt alle daer over genomene bewijsdommen te boecke doen stellen.

IV.

Als binnen Deventer onversiens jemant doot blijkt / by ongeluck / door verdrincken / vallen of anders / sullen de Heeren Burgermeesteren inder tijt voor de begraffenisse het dode lichaem in oogenschijn nemen / ende alle bericht te boecke doen stellen.

V.

So jemant uyt noot-weer eenen anderen / so hem quame te bespringen / van het leven ter doot brachte / ofte door eenich ander schijnbaerlick ongeluck / deselve sal jaer ende dach vluchtich zijn / ten zy hy sich stelle datelick in handen van 't Gerichte / om sijn onschult te doen.

VI.

Nootweer wort gehouden / als jemant weder-slaet / tot verweeringe van sijn lijf / terstont op versche daet / eer ende bevorens partijen van malcanderen zijn gegaen.

VII.

Als een doot-slach geschiet is tusschen onsen Burgeren of

of Inwoonderen/ sullen de vrienden ten beyden sijden onder malcanderen in vrede staen/ binnen ende buyten Deventer/ in allen landen ende plaetsen daer onse Burgeren sullen reysen ende trecken/ende die den vrede breeckt/sal als een vredebreker gestraft worden.

VIII.

Worde oock een burger/ inwoonder/ofte een vremt gast/ doot-geslagen of verwondet van vremde luyden binnen onser Stadt ende derselver vryheyt/ den hant-dadigen sal een jegelick aentasten/ met wopen-geruchte vervolgen / ende de poorten toedoen / so verre hy dat wiste / of van jemant daer toe ge-eyscht of vermaent wierde/ende wie des niet en dede/ ende daer van overtuycht worde/die sal der Stadt daer van geven 40. goltgulden/ende die den hantdadiger aen 't Raedthuys brachte/sal hebben twintich goltgulden.

IX.

Vrouwen-cracht/sodomie/ bloet-schande/ende voorlage/ sullen met den doot gestraft worden.

X.

Die gene/so den anderen by dage of by nachte in sijn huys soeckt / of op sijn weere huys-stotinge doet / ende denselven verwondet/ sulcks salmen richten aen 't lijff / uytgesondert in openbare Tavernen / 'twelck sal staen tot Claringe van Schepenen ende Raedt.

XI.

Die een ander op sijn weer gewelt doet met schelt-woorden/of met wapen sonder wondinge/ sal verbeuren vijftigh goltgulden / ende wierde den dader daer over geslagen / gewondet of mishandelt / sal daer voor aen Schepenen ende Raedt niet verbreucken.

XII.

Die gene/so om gelt/vyantschap/ vrientschap of eenigerhande oorsake jemant wetentlick met eenen valschen eede

beswaert/

beswaert / ende daer mede in schande of schade brengt / sal metter daet eerloos zijn / ende sijn beyde voorste vingeren verbeurt hebben / ten ware by Schepenen ende Raedt nae der saken gelegenheyt hem eene straffe wierde opgelegt/ende sal daerbeneffens de meyn-eedige de beschadigde persone in burgerlicke saken den schade beteren; So hy so vele goets niet is hebbende / sal sulx aen 't lijf gestraft worden/ende by pijnlicke saken sal hy gestraft worden met die straffe soo den onschuldigen geleden heeft/ofte soude geleden hebben.

XIII.

Indien eenige burgeren ofte ingesetenen overdracht ofte verbintenisse deden maken tegens der Stadt / Schepenen ende Raedt/ende derselver burgeren/sal sulx aen 't lijf gestraft worden/ende so de daders vluchtich wierden/sullen vervolgt/ofte nae gelegenheyt in haer goet gestraft worden.

XIV.

Burgeren ofte ingesetenen so der Stat oorloch of vyantschap maken/binnen of buyten Deventer/met uyt-of inreysen/of door eenige andere oorsake/ daer der Stadt hinder of schade afquame/deselve sullen der Stat sulx beteren met haer goet/inder Stadt ende derselver vryheyt gelegen.

XV.

Kinderen/ so Vader of Moeder stoten/ slaen/ of vloecken/ sullen by Schepenen ende Raet aen den lijve gestraft worden.

L.1.ff. d. obseq. parent. et patron. [illegible]

TITULUS V.

Van Geleyde.

I.

BInnen der Stadt Deventer sullen de Heeren Burgermeesteren inder tijt niemant geleyde geven/ten zy by consent van Schepenen ende Raedt.

II.

II.

Niemant sal over dootslach geleyde gegeven worden/ eer ende bevorens hy met de naeste bloets-verwanten versoent/ ofte dat hy een redelijcke soen geboden hebbe / tot erkentenisse van Schepenen ende Raedt.

III.

Als jemant by Schepenen ende Raedt geleyde is toegestaen/die dan sodanich geleyde braecke/ sulx sal staen op sijn lijf / 't welck oock plaets sal grijpen als eenige besonderen voor Burgermeesteren malcanderen geleyde geven/ende den selven breken.

IV.

Geleyde wort gebroken met der daet/met houwen/stoten/ blaeuw of bloedich/ met wapen ende diergelijcken / ende als jemant een geleydet man met onbetamelicke keur-bare woorden bejegent / sal de Stadt daer voor betalen vijftich goltgulden.

V.

Indien de geleyde man eerst sijn geleyde breecke / met hande/of met monde/so sal hy ongeleydet wesen/ende sal lijden ende breucken als onsen burger/te verstaen/so hy jemant eerst sloege/hieuw/wierp of diergelijcken/als blaeu of bloedich/ende gave de geleyde man keur-bare woorden/sal hy mede lijden/gelijck een ander inwoonder.

VI.

Waer 't sake dat jemant veylicheyt / of geleyde toegeseyt ware / of dat jemant van onsen Burgeren voor Burgermeesteren selfs geleyde hadde toegestaen / ende daer tegens mishandelt wierde / sulx sullen Schepenen ende Raedt nae gelegenheyt van saken richten.

TITULUS VI.

Van vredeloose/ ende van die gene so ter uyt-lage geleydt zijn.

I.

MOordenaers/ verraders/ Gods-lasteraers/ dootslagers met opsate/ vrede-brekers/ brant-stichters/ kercken-ende straet-schenders/ sullen vredeloos zijn/ ende binnen Deventer nimmermeer geleyde genieten.

II. Lantr. 2. 22. 3.

Die gene/ soo een vrede-loos man wetentlijck versteeckt/ huyst/ herbergt/ met hem eetet of drinckt/ ofte in eenigerhande maniere uyt der Stadt of derselver vryheyt brachte/ ende daer van overwonnen ende overtuygt wierde/ deselve sal daeromme gelden wegen een vrede-breker hondert goltgl./ ende voor een ander misdader vijftich goltgulden; maer soo jemant een ander wech-hielpe wegen burgerlicke geltbreucken/ sulx sal staen tot Claringe van Schepenen ende Raedt.

III.

Ginge jemant op sijn laetste keur/ ende breuck-achtich wierde van een sake geen lidt-maten-wondinge zijnde/ ende tot uytlage gelecht/ ofte velt-vluchtich wierde/ die sal binnen een mijle weegs/ volgens onse oude Stat-recht by Deventer niet komen/ eer hy met Schepenen ende Raet ware versoent/ dede hij daerentegens/ sal hy dubbelde keure geven/ eer hy weder inder Stadt sal mogen woonen.

TITU-

TITULUS VII.

Van gemeyne keuren.

I.

DIe gene/ so de Heeren Burgermeesteren inder tijt/ Schepenen/ Raden/ Secretarien/ Roedendragers/ Wtrijders/ lopende Boden/ Wachters/ of andere Stadts Dienaers in 't bedienen van hare Ampten met woorden of wercken qualick bejegenen / sullen nae gelegentheyt van saken by Schepenen ende Raedt gestraft worden.

II.

Wanneer de Heeren Burgermeesteren inder tijt of andere Gerichts-Schepenen de Bancke gespannen/ ende in vrede hebben geleght/ sal alsdan niemant mogen spreken/ ten zy met oorlof der Heeren/ by pœne van vijf goltgulden voor de leege/ ende thien goltgulden voor de hooge Bancke: Ende so yemant sprack met onbehoorlicke ende onbetamelicke woorden/ sal met keur beworpen/ ende by Schepenen ende Raedt nae gelegenheyt gestraft worden.

III.

Indien jemant den anderen sloech op 't Raedthuys / het zy voor of achter/ op alle plaetsen tot het Raedthuys gehoorende/ sal daer voor gelden vijfentwintich goltgulden/ sloege hy den selven blaeuw of bloedich/ sal hy gelden vijftich goltgulden.

IV.

Gave jemant den anderen schelt-woorden voor de Bancke/ ofte op 't Raethuys/ sal daer om gelden acht goltgulden.

V.

Die een rappier of mes op jemant uyt-treckt/ sal verbeuren 25. goltgulden / so hy des overtuyght wierde / of hy sal

sich ont-eeden met sijn eene handt/ende so hy jemant staecke/ dat geen lidtmaten wondinge ware/sal hy verbeuren vijftich goltgulden/ende voor de keur borge stellen/ ofte soo hy sijn keur niet can besetten/ salmen hem dat mes door de handt slaen.

VI.

Wie den anderen lidtmaten wondinge doet/ sal daer om der Stadt gelden/by dage hondert goltgulden / ende by nachte tweehondert goltgulden / wordende den dage-raet voor dach gerekent: Ende sullen de Burgermeesteren inder tijt den dader laten aendienen ende te boecke doen teeckenen; so hy lidtmaten wondinge dede ten tweedemael/ sal hy gelden dubbelde boete of keur/dede hy lidtmaten wondinge ten derdenmale/so sal hy sijn lijf verbeurt hebben.

VII.

Litmaten wondinge sal gerekent worden vander kinnen op ende om opwaerts leedes langte / ende beneden in 't lijff leedes diepte/ wesende het eerste nagel-lidt van de middelste vinger.

VIII.

Die den anderen neder-sloege/ ofte stiete blaeuw of bloedigh/sal daerom gelden 20. goltgulden/so hy des overtuygt wierde/ofte sal hem ont-eeden met sijn eene handt.

IX.

Die den anderen uyt-eysschede om te vechten / als mede die daer op volgt/sal verbeuren 50. goltgulden.

X.

So wie den anderen uyt een toornich gemoet hiet liegen/ ofte scheldet voor schelm/dief/verraeder/meyn-eediger/hoerensoon/of weese jemant op sijn moeder/ of op een beest/ ofte oock op jemants vloeckte by Gods name/ ende de heylige Sacramenten/ sal verbeuren thien goltgulden ter Stadts behoef.

XI.

XI.

Wie een ander met de vuyst op de kinnebacke slaet / sal verbeuren vijfthien goltgulden.

XII.

Die een ander begietet met wijn / bier / of water / sal verbeuren vijfthien goltgulden.

XIII.

Die jemant werpt met potten / kandelaers / of glasen / sal verbeuren 20. goltgulden.

XIV.

Als twee malcanderen met vuysten slaen / sullen sy beyde verbeuren jegelick 10. goltgulden / ten ware bleecke wie den aenvanger geweest ware.

XV.

Die des anderen baert in 't geheel of ten deele uyt-treckt / sal verbeuren 20. goltgulden / gelijck mede sal verbeuren die den anderen bijtet.

XVI.

Alle breucken van scheldinge / stoten / slaen &c. / sullen op heylige dagen / by nachte / op vrye Heeren wegen / ende vrye marckten dubbelt zijn.

XVII.

Die in erfhuysen / of in andere huysen of plaetsen kofferen / kisten ende kasten / by den Gerichte versegelt / opbrack ende opende / buyten kennisse ende weten van sijn tegenpartije / sal voor een geweldenaer geacht / ende by Schepenen ende Raet nae gelegenheyt gestraft worden.

XVIII.

Indien man of vrouwe aen de Heeren Burgermeesteren inder tijt onrechte clachte dede / ende daer van overtuygt wierde / deselve sal daeromme so vele gelden / als de andere daeromme soude gegolden hebben / waer over geclaecht was.

XIX.

Die clachte heeft gedaen/ende niet vervolgt/sal betalen de breucke daer over geklaegt was.

XX.

Beesten op eens anders landt bevonden zijnde / mogen geschuttet worden / ende sullen so lange in 't schut-schot blijven / of by de nabuyren verseeckert zijn / ter tijt de schade voldaen/of de beesten sullen zijn verborgt.

XXI.

Niemant sal mogen hebben slaende peerden / bijtende honden/of eenige andere quade beesten/ ende by aldien deselve jemant schade deden / sullen sodanige schuldich ende gehouden zijn de beschadichde partije te vergoeden / ende niet mogen volstaen met overleveringe des beestes.

XXII.

Die gene/so upt sijn huys of wooninge eenige vuylenisse/ stinckende water / of ander onreynicheyt uytgiet op de gemeyne strate / ende een ander daer door beschadigt / sal gehouden zijn den schaden dubbelt te vergoeden ; ende sal in sodanigen val de huys-heere ofte weert altoos instaen voor sijn huysgesin of gasten / sijn verhael tegen de gasten voorbehouden.

XXIII.

Die over der Stats grachten/vesten ende muyren klimt/ by dage of by nachte / sal arbitralick nae gelegenheyt gestraft worden.

XXIV.

Die gene / so bevonden of overtuygt worden van glasen in te slaen/steenen daer door te werpen / kloppers/ ringen/ schellen af te breken/op de deuren by nachte met stellen te lopen/ sullen voor de eerste reyse met drie hondert Keysers gulden gebreuckt worden / ten ware de datelickheyt so grof ware / dat Schepenen ende Raedt arbitrale straffe souden nodich

nodich achten/ende die gene/ so sodanige personen aenweese/ dat sy in handen vanden Gerichte geraeckten / sal genieten hondert Carolus gulden.

XXV.

Die sich met gewelt tegens de wachte / ofte tegens der Stadts Dienaers opstelt / sal voor een geweldenaer gehouden / ende by Schepenen ende Raedt nae gelegenheyt gestraft worden.

XXVI.

Herbergiers ende Weerden / so op Sondagen / of andere heylige dagen onder predicatien eenige gelagen setten / als oock Winckeliers / die op sodanige tijden opene winckel houden/sullen verbeuren vijf goltgulden.

XXVII.

Die gene / so op Vastelavonts tijden/Bruyloften/of op andere tijden of plaetsen in mommerije met bedeckten aengesichte/ oock in ongewoontlicke kleederen bevonden worden/ sullen verbeuren thien goltgulden.

XXVIII.

Die bevonden worden duyven te schieten/of duyven-slagen te houden/of te maken / sullen verbeuren thien goltgulden t'elcker reyse.

XXIX.

Alle dwers-huysen aen de straten / of op ander luyden plaetsen ende weeren streckende / sullen met schut-plancken zijn voorsien / tegens het afvallen der pannen ofte leyen/by pœne van thien goltgulden.

XXX.

Niemant sal binnen Deventer sijn huys ofte weere tot schuyren maken/ om stroo/ hooy/of heyde daer in te leggen/ by pœne van 20. goltgulden/ende sal niet-te-min de schuyre nae-blijven.

XXXI.

XXXI.

Niemant sal aen vremde onbekende personen huysen/ kameren/of kelders verhuyren/buyten kennisse der Heeren Burgermeesteren inder tijt/by pœne van so de huyr-luyden armen waren / dat sy alsdan by de verhuyrders sullen verpleegt worden/ eñ daerbenessens verbeuren tien goltgulden.

XXXII.

Niemant sal eenige vremde lant-lopers of bedelaers voor de deuren gelt geven/ by pœne t'elcker reyse van 2. goltgul.

XXXIII.

De Ampten ende Gilden sullen op hare by-een-comsten niet langer dan tweedagen teeren/ende by malcanderen sijn/ by pœne van 20. goltgulden t'elcker reyse te verbeuren.

XXXIV.

Op Bruyloften/Kinder-bieren/of andere Maeltijden/sal alle spijse t'essens / ende niet meer dan eenmael/ aengericht worden/by pœne van vijftich goltgulden / zijnde het bancquet hierinne niet begrepen.

XXXV.

Onder het bancquet sullen geen marsipamen/confituren of suyckergeback voorgeset worden/ by pœne van hondert goltgulden.

XXXVI.

Niemant sal binnen Deventer schenck-bruyloften houden/by de pœne van vijftich goltgulden.

XXXVII.

Bruydegom of Bruydt sullen aen de Vrienden ten beyden zijden geenderhande giften of gaven mogen geven/van golt/ silverwerck/van linnen/sijden/of wullen kleederen/by pœne van 50. goltgulden/ende so eenich bedencken mochte voorvallen/sullen Bruydegom ende Bruydt binnen 'sjaers sich daer van mogen ont-eeden met haer eene handt.

hier mankeert hoofft. 38–47.